

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BAVUL

Ekim 2019
Sayı: 49
Fiyat: 10 TL
KKTC: 11 TL

Hayat bir yolculuktur, yanınızda bulunsun.

Ataol Behramoğlu
Zülfü Livaneli
Emre Kongar
Ercan Kesal
Şükrü Erbaş
Derya Köroğlu
Haydar Ergülen
Gökhan Horzum
Aydilge
Zehra Çelenk
Otisabi
Sedef Orman
Evrin Kuran
Ayşen Şahin Aksakal
Ali Murat İrat
Pınar Ergün
Ali Deniz Uslu
Selen Baranoğlu
Alpay Erdem
Derya Aydoğan
Sinem Keyik
Esin İris
Orhan Aydın
Murat Tırpan
Barış Akpolat
Burak Ağdemir
Muzaffer Gümüşsu
Yunus Emre Ceren
Uğur Şahin
Burak Abatay
Gökçe Pekhamarat
Önder Abay

**Son uykusuna düşecek başım
Sağlığında hiç eğmediğim**

Mehmet Ali & Akşamseferi

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Aziz Nesin

16. İSTANBUL

BİENALİ

7. KİTAP

14 EYLÜL - 10 KASIM
DAVETLİSİNİZ

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>
Mehmet Ali & Akşamsefası

#YEDİNCİKİTAPİSTANBULDA
BIENAL.KOC.COM.TR

İKSV
İSTANBUL BİENALİ
2007-2020
KOC HOLDİNG

Yasaklı bir kadın sesi: Anna Ahmatova

Sesimi her şeye rağmen duyacaklar
Ve her şeye rağmen ona tekrar inancaklar

Rusça şairin 20. yüzyıldaki en önemli isimlerinden biri olan Anna Ahmatova, 23 Haziran 1889'da Odessa yakınlarında, Anna Andreyevna Gorenko adıyla dünyaya gelir. Babası ve annesi Rus aristokrat ailelerden gelmektedir. Kiev Üniversitesi'nde hukuk öğrenimi görmeye başlar ancak bir yıl sonra bu okulu bırakarak edebiyat okumak için St. Petersburg'a gider.

Anna şiir yazmaya 11 yaşındayken başlar fakat ilk defa yayınlanması ergenlik yıllarını bulur. Şairin babası, kendi soyadının herhangi bir şiirin altında olmasını istemez. Bu nedenle Anna, büyükannesinin soyadını alarak takma ad olarak Anna Ahmatova'yı kullanır.

1903 yılında tanıştığı genç şair Nikolay Gumilev 1905 yılında Anna'nın şiirlerini ilk kez yayımlar. Bu şiir Anna C. olarak imzalanmıştır. Bunu takip eden yıllarda St. Petersburg sanatçı çevrelerinde tanınan biri olmaya başlar, okuma

gecelerine katılır. 1910 yılında Gumilev ile Kiev'de evlenir ve balayına gittikleri Paris'te Amedeo Modigliani ile tanışır. Daha sonra Paris'e dönerek ressamı ziyaret edecek ve Modigliani, Ahmatova'nın birçok resmini yapacaktır. Bu dönemde Şairler Loncası olarak bilinen şair grubuyla birlikte hareket etmeye başlar.

*Hayır, ne yabancı bir gökyüzünün altındayım,
Ne de yabancı kanatların koruması altında
Ben talihsizlik sonucu halkımın bulunduğu
Yerde halkımla birlikteyim o zamanlar*

1912'de Şairler Loncası Anna Ahmatova'nın kitabını yayımlar. 500 kopya olarak basılan kitap kısa sürede tükenir ve edebiyat çevrelerinde çok iyi yorumlar alır. Artık genç bir şair olarak oldukça iyi bir ün kazanmıştır.

İkinci şiir kitabı 1914'te yayımlanır ve zamanının en popüler şairlerinden biri haline gelir. Rus şiir tarihinde *Gümüş Çağ* olarak anılan bu dönemin en önemli isimlerinden biri, hatta bu dönemin ruhu olarak anılır. Kendisi de sonrasında bu dönemin kendisi için ne kadar önemli olduğunu söyleyecektir. Ama I. Dünya Savaşı'nın patlak vermesiyle bu dönem sona yaklaşmaktadır.

1917'de üçüncü şiir kitabı için şiirlerini seçer. Aynı yıl St. Petersburg'da devrim başlar. Askerler protestoculara ateş etmektedir. Elektrik ve su kesintileri evlere ulaşır. Açlık ve hastalıkla baş etmeye çalışırlar. Anna Ahmatova'nın bazı arkadaşları ölür, bazıları daha iyi bir hayatın peşinde Avrupa'ya ya da Amerika'ya kaçır. Şair de bir süre gitmeyi düşünse de kalmayı tercih eder.

1921 yılında eski eşi Nikolay Gumilev anti-Bolşevik monarşist bir komploya karıştığı iddiasıyla 61 kişiyle birlikte kurşuna dizilir. Bu infazlar Anna Ahmatova'nın da içinde bulunduğu sanat camiasında büyük bir etki yaratır, Şairler Loncası dağılır. Bu olay Anna Ahmatova ve oğlu üzerinde bir sabıkaya dönüşür. Ahmatova'nın şiirlerinin ise introspektif bir burjuva estetiği taşıdığı, önemsiz kadınsal kaygılarla dolu olduğu ve dönemin yeni devrimci politikasına uygun

olmadığı iddia edilir. 1925'te resmi olmayan bir Parti kararıyla Ahmatova'nın şiirleri yasaklanır. Bu dönemde çeviri yapmaya ve Puşkin ve Dostoyevski üzerine akademik çalışmalar yapmaya başlar.

1930'lu yıllarda şairin oğlu, annesi ve babasının devlet karşıtı isimlerinden dolayı akademisyen kabul edilmez. Bütün ülkede devam eden "temizlik" hareketi ve baskılar St. Petersburg'daki sanatçı arkadaşları çevresinde de etkisini gösterir. Yakın arkadaşı şair Mandelstam önce sürgüne yolların ardından da bir gulag'a gönderilir, burada hayatını kaybeder. Ahmatova kendisi tutuklanmaktan son anda kurtulsa da oğlu Lev, birçok defa hapse atılır. Bu yıllar şair için hapisane kapılarında geçer. 1935 yılına kadar birlikte olduğu eşi Nikolai Punin de defalarca gözaltına alınır ve bir gulag'da hayatını kaybeder.

1946 yılında Anna Ahmatova ve Mikhail Zoshchenko gibi sanatçıların işlerine karşı resmi bir kampanya başlar. Sovyet gençlerinin zihinlerini zehirlediği iddiasıyla şiirlerine yasak getirilir. 1949 yılında şairin oğlu Lev tekrar tutuklanır ve Sibirya'da bir hapisaneyeye 10 yıllığına gönderilir. Bu yıllan oğlunun salıverilmesi için uğraşarak geçirir ve rejimi öven propaganda şiirleri yayımlar. Lev ise Stalin'in ölümüne kadar kampta kalır. Her ne kadar oğlunun salınmasını sağlayamamışsa da kendini bu şiirlerle kurtarmıştır. Ama bu dönemdeki şiirlerini hiçbir zaman külliyatından saymamıştır.

1956'dan sonra ise şiirleri tekrar az da olsa yayımlanmaya başlar. 1958 ve 1961 yıllarında iki şiir kitabının yayımlanmasıyla da durumu sabitleşir. En önemli eserlerinden *Requiem* ise sonunda 1963'te Münih'te Rusça olarak basılabilir ama Sovyetler Birliği'nde yayımlanması 1987 yılı bulacaktır. 1966 yılında kalp yetmezliğinden hayatını kaybeder.

*Sizleri görüyorum, duyuyorum, duyumsuyorum
Pencereye kadar zorlukla taşdıkları kadını da
Anavatanının topraklarında gezemeyen kadını da
Güzel başını uzatıp
"Buraya evimmiş gibi gelir oldum" diyeni de*

ERCAN KESAL

YAŞAR KEMAL'IN PALTOSU

1960-70'li yıllar. Bu yıllar, iyi yönetmenlerin, zamanın edebiyatçılarına yakın temas içinde oldukları bir dönem.

Lütfi Akad, Erman Film için filmler çekiyor ve sürekli yeni konular arıyor. Bir gün Yaşar Kemal'le karşılaşır ve onda işe yarar bir şey olup olmadığını sorar. Yaşar Kemal, bir Çukurova öyküsünden söz eder. Bir süre sonra, Hürrem Erman, Şeref Gür ve Lütfi Akad, kendilerini ofiste ziyaret eden Yaşar Kemal'den bu hikâyeyi dinlerler. Hürrem Erman, hikâyeden etkilenir ve ondan bu anlatıyı, senaryo olarak yazıp getirmesini ister. Daha önceki işlerinde, Yaşar Kemal'in hikâyeyi anlattıktan sonra, senaryoyu yazmak üzere avans alıp, arkasından işi unutmaya alışkanlığını bilen Hürrem Bey, biraz da bunun rahatlığıyla oldukça yüksek bir para önerir. O günlerde bir film senaryosu için ödenen paranın iki katı kadar bir para sözünü Hürrem Bey'in ağzından duyan Yaşar Kemal, uzun paltosunun iç cebinden, biraz önce anlattığı hikâyenin bitmiş senaryosunu çıkartarak, masanın üzerine koyar. Hürrem Bey hem şaşırır, hem de yüksek para ödemek zorunda kaldığı için bozulur. "Bundan sonraki karşılıkların birindeymi." diyor Lütfi Bey, "Yaşar, senaryo olabilecek ilginç bir hikâye anlattığında, Hürrem Bey pazarlığı yapmadan evvel, iyice emin olmak için Yaşar'ın paltosunun ceplerini kontrol ediyordu."

SENARYONUN KEHANETİ

On yıl kadar önceydi. Metin Erksan'a yaptığım mutlak aksam ziyaretlerinden birindeymi. Refik Halit Karay'ın "Eskici" hikâyesini hatırlatmış, nasil iyi bir film olabileceği üzerine aklımdan geçenleri anlatıyordum. Gözleri nemlenerek dinledi bir süre. Hikâyeyi iyi bildiğini ve çok da sevdiğini anlamıştım.

"Yahudoktor, sinema böyle bir şeydir işte. Ben de seni niye bu kadar çok sevdiğini soramın bazen kendime. Bu hikâyeyi fark etmiş olman zaten yeterli bir sebeptir benim için."

O akşam epeyce bir senaryo sohbeti yapıldı.

Sinemada senaryo

Sait Faik'ten birkaç hikâye, Sabahattin Ali'nin "Ses" hikâyesi, yine Refik Halit'in "Hülle" hikâyesidenken, Metinabinin kendine sakladığı senaryo taslakları döküldü ortaya. İlk o akşam dinlemiştim "Medine Müdafaası'nı.

Osmanlı'nın son dönemi. İngilizlerin köşktüğü Araplara karşı, sarayın emrine rağmen Medine'yi müdafaa etmeye devam eden Fahrettin Paşa'nın hikâyesi. Metinabi, ayağa kalkmış, heyecanlı anlatıyordu:

"Çöl... Sabahın erken saatleri. Bir demiryolunun kenarında konuşlanmış küçük bir Osmanlı müfrezesi. Müezzin görevi üstlenmiş askerlerden biri, sabah ezanını okumak için su tankının üzerine çıkar ve ellerini kulaklarına götürür: "Allahükeber." Aynı anda, ilerdeki bir kum tepesini kendine siper etmiş Arap asker, İngiliz yapımcı tüfeğiyle skere nişan almış, uygun anı kollamaktadır. Osmanlı askerinin "Allahükeber" nidasıyla aynı anda tetiğe basar Arap ve aynı kelimeler dökülür ağzından: "Allahükeber..."

Suriye'de savadıkinciylını doldurdu. Yaklaşık 70-80 bin insanın öldüğü tahmin ediliyor. Anadolu Ajansı'nın tüm dünyaya geçtiği görüntülerin birinde, Suriyeli muhalif savaşçılar, isyaduyarlı bir füzeyle Esad güçlerinin bir helikopterini düşürdüler. Ajansıçınismarlamabırsaldırın olduğu iddiası bir yana, beni Metin Erksan'ın yıllar önce anlattığı senaryonun açılış sahnesine götüren bir cümleydi asıl mesele. Füzeyle fırlatan muhalif Suriyeli, "Allahükeber" nidasıyla işine başlarlar, ihtimal ki, aynı yakanış, helikopteri aşağıya düşmekte olan diğer Suriyelinin de dudaklarından çarşesize ve acıyla dökülüyordu: "Allahükeber."

HUDUTLARIN KANUNU YA DA SENARYONUN KANUNU

"Hudutların Kanunu senaryosu alışılmış hacimden iki üç kat büyük geçti elime. Kahraman gözü pek bir kaçakçı. Karşı tarafa net gerekirse götürüyor, bu tarafa ne istenirse getiriyor birkaç delibozuk arkadaşıyla, ama asıl üngükdinlar arasında." diyor Lütfi Akad, "Hudutların Kanunu" filminin senaryosunun ilk halinden söz ederken. O zaman kadar herhangi bir Yılmaz Güney filmi görmeyen Lütfi Bey, yine de onun filmlerinin seyircisinin ağırlıklı olarak çocuk, çocuk ve bitirim takımı olduğunu biliyor. "Senaryoyu okuyup bitirdiğimimde içimden fırlatıp atmak geçti" diyor Lütfi Akad, öyle yapmıyor. Oturup, konuşuyor Yılmaz'la. Senaryonun, kaçakçılıkla ilgili hiçbir sosyo-ekonomik konuya değinmemesini, anlatıklarının inandırıcılık problemini, hikâyedeki kahramanların eylemlerini anlaşılar

kılacak olan genel ve özel koşulların niye açıklandığını gerektiriyor v.s. tek tek anlatıyor.

Bundan sonraki diyalog çok ilginç: -"Ağabey, beni perişan ettin, ama ne diyem haklısın. Yalnız şu var, sen benim bu senaryoyu kimler için yazdığını biliyor musun? -"Biliyorum" -"Peki, senin istediğin senaryoyu yazarsak kimler için görece film, biliyor musun?" -"Biliyorum... Herkes görece..."

Lütfi Bey senaryoyu yeniden yazar ve haklı çıkar. Film, Yılmaz Güney için bir dönüm noktasıdır. Hudutların Kanunu, Yılmaz Güney'in alışmış kendi seyircisinin dışında, hiç beklemedik bir başka seyirci grubuyla da buluşur.

Film çok beğenilir. Yılmaz Güney bir katmanını değil, tüm sinemaseyircilerinin tek gözde oyuncusudur artık ve adıda "Çirkin Kral" dir...

Senaryo filmin iskeletidir. İskelet ne kadar sağlam olursa, film de o kadar güçlüdür. Ancak o zaman, istediğiniz gibi ete kemiğe büründürebilirsiniz onu.

SENARYO BAHTISIZ BİR TIRTILDIR

Yaşadığım film, senaryo ve set deneyimleri, sinema yapmanın baştan sona, hatasıyla sevabıyla, yönetmene ait bir süreç olduğunu gösterse de, yine de bu sürecin en önemli belirleyenin senaryo olduğunu düşünüyorum. Bu meseleyi, bir ipek böceği metaforuyla bitireyim: İpek böceğinin hazin bir öyküsü vardır. Bir kelebek, yumurtalarını dut yaprakları üzerine bırakır ve üç beş gün sonra ölür. Bahar geldiğinde, taze dut yaprakları üzerindeki yumurtalardan larvalar haledesiyahıtüylü tırtıllar çıkar. Yaprakları yiyen birlarva, bir ay içinde dört-beş gömlek değiştirerek hızla büyür. Üzerindeki tüyleri de yok olan tırtıl, ağzından sürekli salgıladığı bir sıvıyla örüttüğü kovanın içine kendini hapseder. Eğer kova o şekliyle kendi haline terk edilirse tırtıl, üç-dört hafta içinde o kovanın bir kelebek olarak ayrılır. Kelebeğin bıraktığı delik kova hiçbir işe yaramaz. O nedenle olgunlaşmış kovalar, tırtıl henüz içindeyken toplanıp sıcak suda haşlanır. Tırtılın ölümüyle sonuçlanan bu süreçte, kozayı oluşturan ip halindeki lif, sarıllar kam ipek elde edilir. Tırtıl ipek uğruna kendini feda eder. Kozayı delip bir kelebek olarak kaçmak yerine, sıcak suda haşlanarak ipeğe dönüşür.

İyi bir filmin kuşkusuz ipeken farkı yoktur. Senaryo, iyi bir film için kendini feda eden bir metindir.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteoy.org>

Mehmet Ali & Akşam Serisi

ARTER'LE SANATA DAHA ÇOK ALAN

Sergiler, etkinlikler, öğrenme ve film programlarıyla
Arter şimdi yeni binasında.

Savaş Edebiyatı

İnsan soyunun en korkunç eylemi öldürmek, en kötü huyu ise alışmak. Savaş denilen toplu cinayete alışıldığı ve bu davranış insan özelliklerinden biri sayıldığı için, savaş haberlerini duyduğumuzda dehşete kapılmıyoruz. Sanki savaşızsız bir dünya mümkün değilmiş gibi geliyor.

Oysa savaşa neden olmak bir sapmadır, sapkınlıktır. İnsan topluluklarının kitle imha silahları üretirken birkaç yüzyılda bir milyon genç yok etmesi, normal bir aklın kabul edemeyeceği bir çılgınlıktır.

İnsan türünün sorunu savaş olgusunu, insan evrimi sırasında beyincikteki bir sapmaya bağlayan Arthur Koestler gibi düşünürler de var, yok edilişin insan yaradılışının temel bir dürtüsü olduğunu öne süren Sigmund Freud gibibilimsanlarda...

Hele Freud, savaş sonucunda yerinden yurdundan olup, çene kanserinin korkunç acıları içinde, ağzında demir kelepçelerle yaşamak zorunda kaldığı Londra'da bir bilim adamı olarak hipotezinin doğrulandığını görmeyen tatminini yaşıyordu.

Ve acısını elbette.

Evet, insan soyu şiddete ve yok etmeye yatkın. Bunu hepimiz görüyoruz. Mesela televizyonlarda, insan bedeninin olağan bir parçası olan kadın memesi sansürlenirken, insanın insana uyguladığı akıl almaz dehşet serbestçe gösteriliyor.

Dünyada soyun devamı için gerekli olan ve herkesin yaptığı cinseleylemler

yasaklanırken, makineli tüfeklerle insanların biçildiği, kafaların koptuğu, gözlerin oyulduğu sahnelere hiç itiraz yok.

Oysa sevmek dünyaya bir canlı getirmek güdüsüyle ilgilidir, şiddetin eğilimi ise o canlıyı yok etmek.

Akıllı bir dünyada hangisi yasaklanır dersiniz?

Şiddet yüceltiliyor

Kutsal kitaplar bile savaş anlatılarıyla, gırtlardan mızraklanan, kolu kesilen, ateşaatılan insanların hikâyeleriyle dolu.

Bu eylemlerin bazılarında, kahramanlık öyküleri olarak övgüyle söz ediliyor.

Toplum ahlakında, mekânave zamana bağlı olarak "öldürme" eylemi yüceltilir. Vatan, namus, mahalle, futbol takımı, ırk vs. gibi bin bir sebep icat edilerek bir insanın yaşamına son vermek ulanır.

Mesela Türkiye hapishanelerinde katiller büyük saygı görürler.

Diğer suçlardan yatanlar aşağılanırken, adam öldürenler "Üç leşi var", "Beş leşi var" sözleriyle "ağır abi" kabul edilirler.

Oysa öldürülen insana "leşi" demek veya

yağın kullanıldığı biçimiyle "temizlendi" diye anmak ne aşağılık bir tavırdır.

Hayvanlar da öldürür ama sadece doymak için. Zevk için can alan, daha da önemli kitle kıymı yapantek canlı insandır.

Bu korkunç eylemi allayı pullamak için bandolar marşlar çalar, heyecanlı nutuklar atılır, şiirler, kitap yazılır.

Bütün bunların tek amacı, genç insanları kurşunların, şarapnellerin önüne sürmektir.

Savaş üzerine yazarlar

Savaşın yanasanatçılarda rastlanmıştır amagenele olarak sanat, savaşa düşmandır.

Kültür, kendi başına bir barış eylemidir.

Geçenlerde Fransa'da, çağın en büyük yazarlarına 20. yüzyılın en önemli kitabını sordular. Aralarında Yaşar Kemal'in de bulunduğu yazarlar oy çokluğuyla Erich Maria Remarque'nin Batı Cephesinde

Yeni Bir Şey Yok kitabını seçti.

Gerçekten de Remarque'nin bu başyapıtı savaş denilen korkunç öldürmeyi en iyi anlatan romanlardan birisidir. Ben onun yanına Curzio Malaparte'nin Kaputt'unu da koyarım.

Tolstoy Savaş ve Barış romanında Borodino

Savaş'ı anlatırken, Stendhal'ın "zabit kâtibi" tekniğine yaklaşmıştır.

Aslına bakarsanız Homeros'tan bu yana savaştan söz etmemiş yazar pek azdır. Bizim edebiyatımızda Nâzım Hikmet, Yaşar Kemal gibi yazarlar savaştan nefret eden yapıtlar ortaya koydular. Ama aynı zamanda bu isimlerin de dahil olduğu birçok barışsever edebiyatımız, Kurtuluş Savaşı'nı öven yapıtları yayımladı.

Bu bir çelişki değil mi?

Bence değil. Çünkü bazı durumlarda -ki buna nefis müdafaası diyebiliriz- savaş kaçınılmaz oluyor. Buna en çarpıcı iki örnek, evimizi işgal etmiş olan düşmana karşı verdiğimiz haklı Kurtuluş Savaşı ve İkinci Dünya Savaşı sonunda Avrupa'da faşizme ve Nazizm'e karşı verilmiş olan savaştır.

Arthur Miller, bu konuda İstanbul'da yaşadıkları bir tartışmayı anlatmıştı. Boğaz'da bir grup aydınlayemekte buluşmuşlar.

Söz dönüp dolaşıp savaflara gelmiş ve "Hiçbir savaşıyı olamaz" diye birtaz atılmış ortaya. Arthur Miller ise buna itiraz etmiş ve Hitler'e karşı çarpışan Amerikan Ordusu'nun iyi bir iş yaptığını, mazlumları zulümden kurtardığını öne sürmüş. Kendi oğlu da o savafla katılmış. Fakat bu görüş bizim aydınların hoşuna gitmemiş ve epey tatsız bir biçimde ayrılmışlar.

1986 yılında Frunze'de -şimdiki adı Bişkek- bulunduğumuzda bana bu anıyı aktarmış ve epey üzöldüğünü söylemişti.

Belki de zalime karşı savafla, mazluma karşı savaflı ayrımlı yapmamız gerekiyor ama sorun buna kimin karar vereceğindedir.

Sevilmeyeyi sevimekten daha faydalı buldum.

.....

Okadar yalanın içinde
bizim yalanın
neif bir gerçeğe kalın

ZEHRA ÇELENK

Kıymet

Zıtlıklar arasında yeterince esnek durmayı başarırırsan dünya fena bir yer değil.

"İnsan kendi kıymetini bilecek kızm. Sen kendi kıymetini bilmezsen semer vuran çok olur."

Mesajıma bir türlü cevap gelmezken kıymet kelimesinin kıymetli bir şeyi anlatmak için ne kadar garip olduğunu düşünüyorum. Kıymet. Kıymet. K-i-y-i-y-m-et. Kelimenin hecelere, anlamsız öbeklere, harflere ayrılarak yel görmüş naylon poşet gibi süzüldüğü zihnime kıyma makinesinden market tezgahına, mezbahadan sıcak asfaltta değin bir dizi rahatsız edici imge üşüyor.

Bu kelime hakkında konuştuğumuzda hatırlıyor musun? "Kıymet kıymaktan geliyor olmalı," demiştin, bunun ne kadar basit bir çıkarsama olduğunu anlatacak şekilde gülüp sonra aşağı yukarı aynı noktaya varan bir etimolojik açıklama yapmıştın. Kıyam, kıymet, kıym, kıyma, kıymık. "Hep yok etmekte alakalı şeyler işte ya," demiştin. Sabırla ziyümle bakıp kıyas ve (i)kametten bahsettiğini hatırlıyorum. E tamam. Mevzu karşılıştırıp değer biçmek değil miydi işte? Sonuçta bir şeyin değerini belirlemek içiniyebilir şeylerekiyılıyor. Bazı şeylerin bir yere yerleşip kalabilmesi, harcanıp çöpe atılacak başka şeylerin varlığına bağlıdır.

Tanıştığımız ilk zamanlar bu türden çıkarsamaları seni heyecanlandırır hatta gururlandırır. Sonradan asabını bozar olmuştun. "Hayır, öyle değil şeyda" bakışın ilgisiz süzgecimizdeki diğer pek çok ifadeyi elemyerek yerleşmeye başlamıştı yüzüne. Neredeyse her gün beraberdik ama bize muhaliftin. İçinde güzel her şeyi küçük, olumsuz parçalarla ayırmaya hazır bir kıyma makinesi ikamet ediyordu. Makinenin ağızını, o yuvarlak, karanlık boşluğu neredeyse görebiliyordum. Bir hata yapar da kolumu bacağımlı kapatırdım diye korkuyordum. Bu durum alıyanklı özgüvenimi zedeliyordu. Canlı ve kırmızı her parçayı makineye kaptıрма riskim varken tam kendim gibi olamıyordum. Davranışlarıma bir sarsaklık gelmişti, bu da seni sinirlendiriyordu. Aynı esnada ve neredeyse eşit oranlarda sana karşı koymamı ve itaat etmemi bekliyordun. Hangisinin seni daha çok memnun edeceğini

asla kestiremiyordum, galiba mesele de buydu. Zihnini sorun çıkarmamaya yoğunlaştığında duruşum kıvraklığıni yavaş yavaş yitiriyordu. Tam ne yapсам ya da yapmasam kıymazdın bize? Kıy-ma.

Cevabın bir türlü gelmezken o gelip dikiliyor karşıma. "Oturabilir miyim?" Otur teyzem, otur tabii ama koca restoran bahçesinde bir ikimiz varız, diğer masalar bomboş. Tamam koca restoran değil, kıytrık (kıymakla alakası var mı acaba bu kelimenin?) bir ev yemekleri restoranı ama nereden baksan üç masa var boşta, neden ben? Sonbahara mı, yaza mı çalacağına karar verememiş bu Eylül gününde soğan gibi kat kat giymiş. Sıkılmış, iki çift laf etmek istiyor herhalde. İnsanlara bu güveni veririm genellikle. Önce bayılıp sonra gıcık olduğun bir huym daha. Bana kolayca yaklaşmanı sağlayan şey başkalarının da yaklaşmasını sağlıyor. Her türlü zorluktan sıkılıyorsun ama kolaylık da seni sinirlendiriyor. Nasıl zorkalay olunuyor acaba? Kıy-ma.

Bakışlarım yaşlı kadının elindeki tasmadan yere iniyor. Yerde düşük kulaklı, siyah beyaz, dünya güzeli bir köpek, itaatkâr küçük köpek bakışlarıyla bana bakıyor. Sana zaman zaman böyle bakıp bakmadığımı merak ediyorum. Tam bir kedi-köpek insanısın, hangisini daha çok sevdiğine karar vermek zor. Köpek cinsterini bir türlü aklımda tutamamama da kıızıyorsun. Üst üste gelen üç ma beni endişelendiriyor birden, düşündüğüme yabancılaşıyorum. Tutamama? Tutamama? Tutamam, ama?

Teyze müsaade beklemeden yerleşti bile masaya. Oturdugunda kat kat giysileri arasından sızanağırkoku burnumaçaçtı, bayılacak gibi oldum. Ama bu nasıl bir koku... Köfte sipariş ettiğime şimdiden pişmanım, çoktan vegan olmalıydım zaten. Et tezgahının önünden bile geçmeye dayanamazken kıyılmış ete gösterdiğim tolerans sana göre karakterimin içte bir yanı. Galiba bunda haklısın. Sorun bu ya işte, yarı yarıya her zaman haklısın. Kalan yarını da sevgimle ben tamamliyorum. El birliğiyse tamamen haki oluyor sonra da fikirlerimin arkasında durmamama kıızıyorsun. Mamama. Kıyma.

Masadan kalkma arzumu giderek dayanılmaz bir hal alırken oturmaya sürdürüyorum. Kalkarsam kadına ayıp olacağıni düşünüyorum. Bu dünyada yetmiş yıl devirmeyi başarmış birinin hepimizden biraz alacağı varmış gibi geliyor. Yalnızlara ve ihtiyarlara karşı zayıfım. Çöp konteyneri gibi kokmasına rağmen yalnız bir ihtiyarla, onun belki bir haftalık iktisadını giderecek üç beş cümle kuracak kadar oturamazsam kendimi kötü hissedirim.

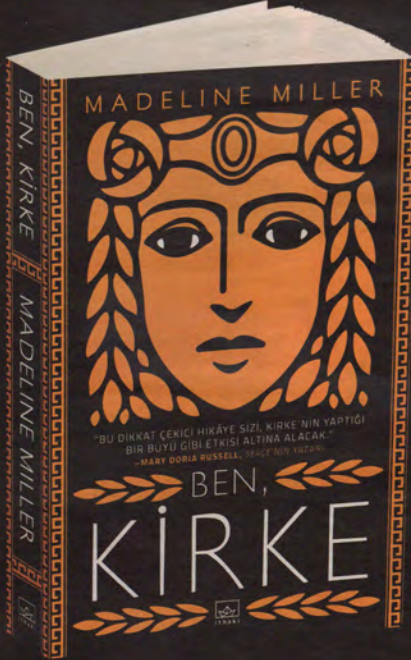
Buradasenle rahatlıkla ikisaat tartışabileceğimiz bir malzemevar. Bir bahaneyle kalkacak olsam bu tavırımı bencilce bulursun. Kalkmasam kötü insan olmayı göze alamadığım için tavizkâr sayılma riskim de yok değil ama. Her iki durumda da yarı yarıya haklı olacağım. Kalan kısmı sevgimle ben tamamlayacağım. Daima iki zıt taraf arasında ikâmet etmemi sağlıyorsun, seninleken ihtimallere kıyamıyorum. Seninleken ihtimaller canıma okuyor. Beni diri tutuyor ve ediliyorsun. Seni seviyorum. Kıyma.

"İnsan kendi kıymetini bilecek kızm. Sen kendinin kıymetini bilmezsen semer vuran çok olur." Mesajıma cevabın gelince nasıl gülümseyip gevşemişsem soğan giysili ihtiyar bunu söylüyor. Çöp konteyneri gibi kokan teyzede beni yarıgladı, tam oldu. Belki de tecrübelerini paylaşmak istiyordu. Arkeolog titizliğiyle incelerken derin çizgilerinin ardında güzel bir yüz yatıyor. O da vaktiyle birilerinin kıymetlisi olmuştur mutlaka, değil mi? Nemlendiriciden kıymayıp güneşe çok çıkmamak ve yüz yaşına bile gelinse günde iki kez duş alıskanlığından vazgeçmemek lazım. Başka bir ihtiyarlık mümkün.

Küçük köpek masanın dibinde kıvrılmış uyuyor. Cevabım ve siparişim geldi. Köpeçige köfte ziyafeti çekmeye karar verip kendime merzim köftesi söylüyorum. Hatta iki servis alalım, teyzede de tadına bakar belki. Zıtlıklar arasında yeterince esnek durmayı başarırırsandünya fena bir yer değil. Güzel bir sohbet ederiz şimdi teyzemle. Hepimiz hayatın kıymetlisi değil miyiz ya? Ben kimseye kıyamam, sen bana kıyamazsın.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteoy.org>

KADERİNİ KENDİN ÇİZ!

Ben, Kirke, Odysseus ve Zeus gibi mitolojik karakterlerin hikâyesini farklı bir bakış açısından aktarmakla kalmayıp tanrıların dünyasını Homeros'un destansılığında sunmayı başarıyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://irantey.org>

Merhaba Kallı & Akşam Seyirleri / ithakıyayınları / ithakıyayınları

ATAOL BEHRAMOĞLU

Goethe'den notlar (1)

Son birkaç yıl süresince en çok yakınlık kurduğum ve yakınlık duyduğum yazarın (Shakespeare'in yanı sıra) Goethe olduğunu söyleyebilirim.

Bu yazıya başlamadan önce bilgisayarda göz attım. Bu süreçte onunla ilgili, ben daha çok sanıyordum ama, ikisi de Cumhuriyet'teki köşelerimde yayınlanan iki yazı yazmışım.

Merak edip okumak isteyenler için bildiriyim: "Goethe'nin Dünyasına Giriş" (19.03.16) ve "Goethe'nin Dinlerle İlişkisi" (16.07.16).

Doğrusu, "Bavul" dergisindeki aylık yazılarımdan biri olarak tasarladığım bu yazı öncesinde Goethe için de (tıpkı Shakespeare için olduğu gibi) ilerde kitaplaşacak bir yazı dizisine girişmeyi düşünmemiştim. Fakat şimdi bunu da yapma kararındayım. İlerde başlık ya da kitap adı değişir belki, fakat şimdilik Goethe'den Notlar olarak sürdüreyim. Bu yazılarda hem Goethe'nin düşüncelerini, hem o düşüncelerin bana düşündürdüklerini söz konusu edeceğim için "notlar" sözcüğü hem Goethe'nin hem benim notlarımı adlandırmış olacak...

Romanlarını, oyunlarını ayrı ayrı okuduğumdaysa, onlar üzerine yazacaklarımı kendi düşüncelerim olacak kuşkusuz... Şimdiden heyecan duyuyorum bütün o kitapları okuyacak olduğumu düşündükçe...

Peki, ne okudunuz şimdiye kadar diye soracak olursanız, öncelikle "Faust"u kuşkusuz...

Bilgisayarda yazarın başyapıtıyla ilgili bir şey yazmamış olduğumu görünce şaşırđım doğrusu.

Oysa neredeyse her satırı (dizesi) üzerinde durarak didik didik okuduğum bir yapıt bu. Öyleyse "Goethe'den Notlar"ın belki bir sonrasında (şu anda elimin altında bulunmayan kitaba aldığım notlara da bakarak) Faust yazılacak demektir.

Sözünü ettiğim yazıların ikisi de "Yaşamımdan Şiir ve Hakikat" adlı kapsamlı ve görkemli özyaşamöyküsü, ya da oradan edindiğim bilgiler üzerine. Bu yazı ise "asistan"ı ve "sekreter"i diyebileceğimiz Johann Peter Eckermann'ın olağanüstü bir Goethe tanıklığı olan (yine M.Kahraman çevirisli) "Yaşamının Son Yıllarında Goethe ile Konuşmalar" başlıklı yapıtında Goethe'den altını çizdiğim, üzerlerinde düşündüğüm düşüncelerin bazıları üzerine olacak... "Bazıları üzerine..." Çünkü abartmayayım ama, kitabın okumasını henüz tamamlamamış olmama karşın bu notlar yüzleri buluyor... Demek ki "Goethe'den

**"Edebiyatta
tümüyle doğaüstü
bir güç vardır, özellikle
akıl ve zekânın yetersiz
kaldığı ve bu yüzden
tüm hayallerin
ötesine etkin olan
bilinçaltında..."**

Notlar"da zaman zaman bunlardan en çok önem verdiklerim üzerinde duracağım...

Wolfgang von Goethe 1749-1832 yılları arasında yaşamış. Bu yaşam 18. Yüzyılın ikinci yarısının hemen hemen tamamı, 19. Yüzyılın ise ilk yarısının önemli bir bölümünde yaşanmış.

19. yüzyılda yaşanan süreç yazarın 50 yaş sonrası bir olgunluk dönemi olduğu için bence daha da ve ayrıca önemli. Eckermann'ın tanıklıklarını okurken Goethe'nin söz ettiği, yaşamında ve yaratıcılığında yeri ve etkisi olan, sanatçı, devlet adamı vb. çağdaşlarından kimilerinin yaşam süreçleriyle ilgili tarihlere de bakıyorum. Böylece 18 ve 19. Yüzyılların muazzam kültür, sanat, siyaset birikimi de ortaya çıkıyor. Arkadaşı Schiller'in ömrü Goethe'ye göre oldukça kısa(1759-1805). (Schiller üzerine bir çalışma yapacak olanlar Eckermann'ın Goethe tanıklıklarına mutlaka bakacaklardır). Büyük hayranlık duyduğu iki yazar, George Byron (1788-1824) ve Walter Scott (1771-1832). (Byron hakkında az çok bilgim var... "Eşi benzeri olmayan büyük bir yetenek..."dediği Scott'un Ivanhoe'sunu ise, Goethe'nin bu kitap üzerine söylediklerinden sonra dayanılmaz bir okuma isteği duydum... Goethe bu kitabı 1831'de, yani 82 yaşında okumuş olduğuna göre, eh, pek geç kalmış sayılmam ben de.)

Scott'tan söz ederken şöyle diyor Goethe: "Edebiyatta tümüyle doğaüstü bir güç vardır, özellikle akıl ve zekânın yetersiz kaldığı ve bu yüzden tüm hayallerin ötesine etkin olan bilinçaltında..."

Evet, bilinçaltında.... 1856 doğumlu Freud'un bilinçaltı kavramını buluşundan çok önce Goethe'nin bu kavramı dile getirmiş olmasına şaşırmadım diyemem....

Goethe burada sözü müziğe getirerek şöyle devam ediyor:

"Böyle bir şey üst düzeyde müzikle gerçekleşir, çünkü müzikte seviye o kadar yüksek ki, hiçbir zekâ ona eşit olamıyor ve müzikten herkese hâkim olan, kimsenin tanımlamasını yapacak durumda olmadığı bir etki ortaya çıkar"

Okuru fazla yormamak için "Goethe'den Notlar"ın ilkinin burada keserken büyük yazar ve düşünürün hayranlıkla söz ettiği uzak ya da yakın çağdaşı birkaç müzisyenin de sadece doğum tarihlerini aktarayım: Mozart(1791), Schubert(1797), Schuman(1810), Beethoven(1827). İnsanın nasıl olağanüstü bir yaratıcılık dönemi bu...

Mehmet Ali & Akşemseddin

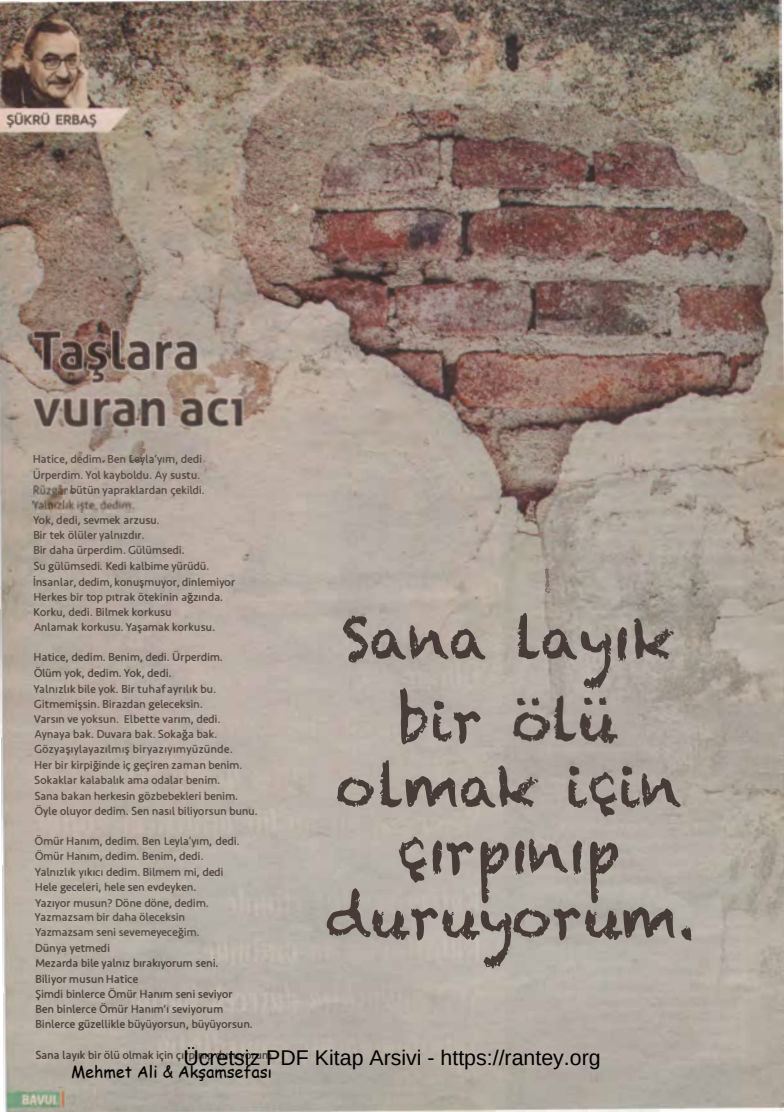

Ölüme değil
Sonsuzluğa gidiyorum
Orda dinleneceğim gönlümce
Yaşarken hiç mi hiç dinlenemediğim
Kalemim yine elimde
Kâğıtlarım da önümde
Son uykusuna düşecek başım
Sağlığımda hiç emediğim

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rante.org>

Aziz Nesin'in Bütün Şiirleri-1 kitabının yararlanılmıştır. Daha fazlası için www.nesinyayinlari.com ve www.nesinvakfi.org adreslerini ziyaret edebilirsiniz.

BAVUT

ŞÜKRÜ ERBAŞ

Taşlara vuran acı

Hatice, dedim. Ben Leyla'yım, dedi.
Ürperdim. Yol kayboldu. Ay sustu.
Rüzgâr bütün yapraklardan çekildi.
Yalnızlık işte, dedim.
Yok, dedi, sevmek arzusu.
Bir tek ölümler yalnızdır.
Bir daha ürperdim. Gülümsedi.
Su gülümsedi. Kedi kalbime yürüdü.
İnsanlar, dedim, konuşmuyor, dinlemiyor
Herkes bir top pıtrak ötekini ağzında.
Korku, dedi. Bilmek korkusu
Anlamak korkusu. Yaşamak korkusu.

Hatice, dedim. Benim, dedi. Ürperdim.
Ölüm yok, dedim. Yok, dedi.
Yalnızlık bile yok. Bir tuhaf ayrılık bu.
Gitmemişsin. Birazdan geleceksin.
Varsın ve yoksun. Elbette varım, dedi.
Aynaya bak. Duvara bak. Sokağa bak.
Gözyaşıyla yazılmış bir yazıyımyüzünde.
Her bir kirpiğinde iç geçiren zaman benim.
Sokaklar kalabalık ama odalar benim.
Sana bakan herkesin gözbebekleri benim.
Öyle oluyor dedim. Sen nasıl biliyorsun bunu.

Ömür Hanım, dedim. Ben Leyla'yım, dedi.
Ömür Hanım, dedim. Benim, dedi.
Yalnızlık yıkıcı dedim. Bilmem mi, dedi
Hele geceleri, hele sen evdeyken.
Yazıyor musun? Döne döne, dedim.
Yazmazsam bir daha öleceksin
Yazmazsam seni sevmeyeceğim.
Dünya yetmedi
Mezarda bile yalnız bırakıyorum seni.
Biliyor musun Hatice
Şimdi binlerce Ömür Hanım seni seviyor
Ben binlerce Ömür Hanım'ı seviyorum
Binlerce güzellikle büyüyorsun, büyüyorsun.

Sana Layık
bir ölü
olmak için
çirpiniş
duruyorum.

Sana layık bir ölü olmak için çirpiniş
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

Martıların Çocukluğu

Ali Deniz Uslu'nun *Martıların Çocukluğu*, evcilleşip ehlileşenlere göre değil, zaten biraz da onlardan şikâyet etmede.

Siyah Şehrayin. Siyah üstü az umut, ama var. Umutsuz yaşanmıyor, galiba yazılmıyor da. "Becerebilirsek kendi uçurumumuza düşmeyi", o zaman her şeyin adı şehrayin olacak sanki, şehrayin şiirayin olacak!

Haydar Ergülen

MANDOLİN İNKILÂP 92.yıl Sayfa 6

İSTANBUL / Merkez Yenibosna • İSTANBUL / Sarıal Madraza • İSTANBUL / Fatih Hürriyet • İSTANBUL / Avcılar Pelican Mall • İSTANBUL / Akmerkez Cennet • İSTANBUL / Bahçeşehir Metroport • İSTANBUL / Beykent Perla Vista • İSTANBUL / Atasehir Migros • İSTANBUL / Çakaloğlu Sirketi • İSTANBUL / Akarkent • İSTANBUL / Esenyurt City Center • İZMİR / Balçova • İZMİR / ÇİĞİ

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Özgür olmayan toplumlar sanatta başarılı olamaz

BURAK ABATAY

Yeni Türkü'nün '79 yılında yayımladığı Buğdayın Türküsü albümünden bugüne tam 40 yıl geçmiş. Müzik tarihimizin en eski gruplarından biri olarak da bugün hâlâ sahnede olan grup, 40. yılı sanatçı dostları ve müzikseverlerle bir arada 29 Eylül'de Atlantis Yapım organizasyonuyla Vadi Açık hava'da kutladı. Grubun kurucularından Derya Köroğlu ile bir araya geldik ve 40 koca yıl konuştuk.

■ 'Yeni Türkü' kavramıyla başlamak istiyorum. Güney Amerika'dan çıkan etnik öğelerin Batı müziğiyle tanışması, şiiirin bestelenmesi ve kültürler arası geçişlerin hem Güney Amerika hem de Türkiye'de aynı zamanlarda buluşması ilginç. Siz nasıl izlersiniz bu olup bitenleri?

Selim Atakan ve ben lise arkadaşlarıyız. Müzik yapmak için Ankara Fen Lisesi'nde aynı yatakhane de kaldık. Fen lisesi ama biz müzik yapıyoruz. (gülüyor) Müziğe tutkumuz o zamandan var. Zaten Selim müzikal olarak absolut kulağı olan, müzikle yetkin bir insan. Biz müzik yapmak için bir çıkış yolu aradık. Başta çok Batı'ya yönelik işler izliyorduk, özellikle de rock. Led Zeppelin düşünüyüydük. Bir folk yakınlığımız da var. Benim o dönem İngilizce bestelerim de var, bir yandan enstrümantal müzik yapmaya meraklıyım. Deneyisel bir dönem var bizim yaptıklarımızda. Mesela Karga ile Tilki'yi nasıl müzikleriz gibi bir başlangıç var. 6-7 Eylül olaylarını narrasyon ile birlikte nasıl besteleriz gibi çalışmalarımız var. Bunlar Yeni Türkü öncesi 74-75 yıllarına ait şeyler. Haliyle politik zaten. ODTÜ'deyiz, arkadaşlarımız Hacettepe'de, tamamen politize bir ortam içerisindeyiz. Derneklerdeyim, hareketlere katılıyorum. Büyük bir açlık var, o entelektüel açlığımızı karşılayacak öğeleri bulmaya çalışıyoruz, kitaplar okuyoruz. Brecht de önemli bir etkendi bizim için. 6-7 Eylül olayları çok bilinmiyordu o dönemde. 6-7 Eylül olaylarının ne olduğunu sırf müzik ve anlatımla nasıl birleştiririz, onu denedik.

“ Çok günlük politikaya girdik, politize olduk, kötü bir şekilde politize olduk son yıllarda. Yani ben bir adamın her söylediğini dinlemek zorunda değilim ama o kadar kötü şeyler oluyor ki sonunda hep dönüp siyasete batmak zorunda kalıyorsunuz. Bu da insanı kısırlaştırıyor.”

Bunların ardından Selim Atakan'ın makamları da dikkate alan çalışmaları vardı. Onun besteleri, Nâzım Hikmet'in şiirlerine besteler...

■ Tam da oraya gelmek istiyordum. Şiir besteleri...

Yaşar Miraç çok önemlidir, isim babasıdır. Kendi gazetesini çıkartıyordu. Kendisi yazıyor, kendisi bastırıyor, kendisi satıyor Kızılay Meydan'da. İnanılmaz bir çaba. Sonradan 'Yeni Türkü Yayınları' devreye giriyor, oradan da çok güzel şiirler, edebiyat çıkıyor ortaya. Turgay Fişekçi mesela, o vesileyle onu tanıyoruz. Böyle giderek gelişen bir imceyi oluşturan bir süreç bu. Ama grup olmak da bizim için çok önemliydi, grup olmanın da esirlerinden biri Latin Amerika müzikleri, özellikle Inti Illimani. Onlar 'Nueva Cancion' diyorlar fakat bu kavramı bilmeden Yaşar Miraç bize Yeni Türkü adını verdi. Halk müziği kalıplarını da şiir söylemek olarak algıyordu. Hep de 7/8'di çünkü Trabzonlu. Bu gelişme hikâyesinde Ahmet Erhan mesela, 'Kalırsa bir soru kalır benden' dizelerine beste yaptığım bambaşka, çok özgün bir insan. İşin içinde 'nueva cancion' fikri var. Neyse ki, Inti-Ilumani Pinochet darbesinden kurtulmuş ve Avrupa'da kalabilişler. Ondan sonra müziklerine devam ettiler de biz de tanışmış olduk. Zaten Venseremos herkes tarafından bilinip söylenirdi bizim ODTÜ'de her yerde.

‘Bütün bestelenecek Nâzım Hikmet’leri bitirdik’

■ Siz ve daha birçok grup birçok şiir bestelediniz. Dönem şiirle beraber geçmiş dolu dolu bir dönem. Bugüne baktığımızda, yeni şiirler bestelemeye gücünüz mü yok, yoksa yeni şiirlerden o zamanki tadı almıyor musunuz?

Her dönemin kültürel tabanı insana başka şeyler ilham ediyor, bu kesin. Şiirle büyüyün, edebiyata önem veren; yazmayı, okumayı seven, bu rüzgârlar içerisinde gelen bir gençlik ya da dönem içerisinde gelip, ikinci Yeni'leri okuyup onlardan ilham alacak bir dönem içerisinde değiliz maalesef. Edebiyatın, şiirin daha fakirleştiği, herkesin kendi şiir kitabını bastığı bir dönem. Ki bu gerçek bile zaten nerede olduğumuzu gösteriyor yani şiir ne kadar önemli insanların hayatında. Bir ara ucuz bir şekilde de çok gündemdeydi şiir. Tabii ki bizi affettirmez böyle bir şey olması, insan gayret edip yeni bir şeyler yapabilir. Livanell'i de hatırlıyorum, yıllar önce "Bütün bestelenecek Nâzım Hikmet'leri bitirdik" demişti. Öyle midir gerçekten? Başka birisi çıkartamaz mı? Niye çıkartmasın? Şiirden yola çıkarak, dediğin gibi, Ezginin Günlüğü mesela belki de daha sadık bir şiir besteleycisi oldular, çok güzel şeyler çıktı. Biz Murathan Mungan'ın girmesiyle şiirin içine daha şarkı sözleri tarafına yöndük. O başka bir zenginlik getirdi. Çünkü şiir bestelemek aslında o şiirin formuna kısıtlanmak anlamına da geliyor. Bunu bir zenginlik olarak da kullanabilirsin, zorlanabilirsin de beste yaparken ama zorlanmak daha mümkün. Belki de yeteri kadar çaba göstermiyoruz ama dediğim gibi bunun belirleyicisi ortam. Çok günlük politikaya

girdik, politize olduk, kötü bir şekilde politize olduk son yıllarda. Yani ben bir adamın her söylediğini dinlemek zorunda değilim ama o kadar kötü şeyler oluyor ki sonunda hep dönüp siyasete batmak zorunda kalıyorsunuz. Bu da insanı kısırlaştırıyor ve yaratabilmenin temeli özgürlüktür, özgür olmayan toplumlar sanatta başarılı olamazlar.

■ 90'lara geldiğimizde bu işin daha pop'laşması gibi bir şeyden bahsedebilir miyiz? Mesela Yeni Türkü'nün daha pop bir şey olması mümkün müydü 90'larda?

TRT Cem Duna döneminde gibi 88'de. O adam bütün sansürleri yumuşattı ve bizim müzikler TRT'de belirmeye başladı. TRT'ye çıktık ve birden inanılmaz bir ilgiyle karşılaştık. O, bizim popülerleştirmiş dönemdir. Pop'laşmak değil ama. Bizim zaten var olan 6 tane albümümüz vardı, en az 60 tane şarkı var. Biz tanımlar ve bize bayağı bir "tevecçüh" oldu eski deyimiyle. Popülerleştik. Bu bizim inisiyatifimizle olmuş bir şey değil. Biz zaten var olan şarkılarımızla popülerleşmişiz. Pop'laşmak diye bir şey girmedik biz, ne yaptırak onu yapmaya devam ettik. Ama her albümde kendimizi yenilemenin görünürlüğü olmaya başladı. Mesela "Deiller" diye bir parça besteledim Vira Vira'da. Bu şimdiki kadar Yeni Türkü'de farklı bir sound. Saksafon da var falan. Ama insan yenilikler arıyor tabii. Yani pop'laşmak değil yenilikler aramak. Vira Vira albümü en popüler dönemimizin albümüdür, düzenlemeler açısından en üst seviye albümümüzdür ama eskileri kadar nahif değildir. Mesela ondan sonra da Aşk Yeniden'e dönüp daha nahif dönemimize bir selam verdik orada. Bizim popülerleşme hikâyemiz budur. Ama radyolarla birlikte genel Türk pop müziğin çığı yıllardır 90'lar.

Zaman içinde kitlemizde değişiklikler oldu

■ Peki tersten bakalım, siz çizginizi muhafaza ettiniz ama toplum ya da sizi dinleyenler mi pop'laştı? Böyle bir şey denebilir mi? Sahneden insanları izleyen bir Derya Köroğlu'nu merak ediyorum.

Birden bu kadar popülerleşince, bizim seyircimiz olmaması gereken birileri de bizi dinlemeye geldi. Yani Yaprak Dökümü'nü anlamıyordu mesela, görüyordum ben çalarken. Yaprak Dökümü çalıyoruz, o böyle ne dendiğinin, şarkının ne anlamı

olduğunu anlamayan insanlar da seyircimiz oldu. Böyle bir arıza da oldu hayatımızda.

■ Bunu toplumun nasıl bir kırılmasıyla izah edebilirsiniz? Toplum ne oldu da böyle bir hale geldi ya da o insanlar vardı da biz o insanları o yıllarda mı fark ettik?

Aslında o insanlar hep vardı. Mesela Uğur Mumcu 93 Ocak'ta öldürülüyor. Madimak Katliamı oluyor. 80'lerde emzedikleri başa karşı 90'larda derin devlet aracılığıyla büyük şeyler yapıldı. 80'lerin susturulmuş gençliğini yaşayanlar büyüdüler ve müziği onlar ele almaya başladı ve Türk müziği konservatuarından çıkıp pop müziğini oluşturdular. Birçok ekip oldu böyle. Aslında bizim de burada biraz rolümüz var. (gülüyor) "Bati müziği içinde Türk müziği aletleri nasıl kullanılır?" in biz bir örneğiyiz. Büyük bir kırılma yarattık biz 80'de. Udu, kanunu, kemençeyi... Sardunyaya Ağıt farklı, makamsal bir şarkıdır... Neyse, 90'lar derin devletin çalıştığı yıllardır. Bu da toplumu negatif bir şekilde etkiledi. 12 Eylül döneminden sonra apolitik bir döneme doğru gidiildi.

■ 80'lerde sizler gibi politik söylemleri olan gruplar var oldular. Ama bugünler de 80'lerden daha iyi yıllar değil. Peki, bunca baskının ve zulmün olduğu bu zamanda sizin gibi politik söylemleri olan grupların çıkmamasını neye bağlıyorsunuz? Ya da çıkıyor mu, takip ediyor musunuz?

En büyük olay "Susamam" tabii. Helal olsun çocuklara. Çok birebir bir karşı koyma var orada. Bizim dönemimize bakıldığında biz daha sembolik sözler üzerinden geldik: "Sakin çıkma patika yollara." Bunu anlayan gayet iyi anladı, cunta da bizi içeri atmadı. Susamam'da ise "Hukuk kalmadı, adalet kalmadı" gibi doğrudan sözler var. Biz bu kadar yalın ve didaktik olmayı sevmeyen insanlarız. Ama o kadar çıplak bir duruma geldi ki hayatımız... Bugün çok belli, neler olmadan yaşıyoruz. Nasıl bir otokrasiye razı geliyoruz ya da o otokrasi içerisinde çaresizce yaşıyoruz. Bu çaresizlik yalın bir saldırganı doğutuyor. Sanattan ziyade bir öfke bu. O yalınlık var Susamam'da. Rap de buna çok uygun. Ama doğrusu müzikal olarak da, klip olarak da çok güzel bir prodüksiyon.

“Bizim dönemimize baktığınızda biz daha sembolik sözler üzerinden geldik: "Sakin çıkma patika yollara." Bunu anlayan gayet iyi anladı, cunta da bizi içeri atmadı.”

GÖKHAN HORZUM

Herhangi bir Türk salonunun hikâyesi

Epigraf

O kapıyı kapat Gökhan!
Salonun kapısını kapat!
Kedi girmesin.
Girmesin anne,
Ben giremiyorsam o salona
Kedi hiç girmesin

Herhangi bir Türk salonu değil aslında,
bu bizimki.
Hangi Türk salonunda dev bir Möet-Şandon
şişesi durur ki?
Babama bir boksör hediye etmiş. İsviçre'de
taksi şoförü
Üstünde imzalı bir fotoğrafı
Burun dümdüz.

Burnu dümdüz olur boksör dediğinin
Kulağı kırık olur güreşçinin
Bilirim ben bunları

Peki ama neden eski boksör?
Neden İsviçre'de taksi şoförü?
Neden hâlâ imzalı fotoğrafını taşıyor
cebinde?
Peki neden İsviçre?
Bu soruları sormaya başladığımda küçüktüm
daha
ama salon
zamanın başlangıcından beri duruyordu orda.

Girilmesi yasak bir Türk salonu...
Bayramdan bayrama gelecek misafirlerin
Ve hiç kullanılmayacak yemek takımlarının
odası
Zamanın başladığı yerde kristalleşmiş vazo
Son nefesine kadar tozlanan plastik çiçek

Bak görüyor musun?
Siz olmadan da devam ettik yaşamaya!
Acı mıdır acaba hiçbir işe yaramamak?
Acıdır acıdır...

Herhangi bir Türk salonu değil aslında
Dev bir Möet-Şandon şişesi duruyor duvar
kenarında
Evde Formula1 vardı da ben mi bilmiyordum
acaba?
Sadecce o da değil üstelik
Yetmiş iki küçük içki şişesi.
Sanki Gülliver'dim ve cüceler ülkesinde bara
girmiş
güllüvermişim.

Ne büyük hazineydi tanım!
Yarısını ben içtim yarısını rüzgâr.
Kardeşimin adı Rüzgâr olsaydı
Ne yakıştırdı işbudizeşiire
Ya da ben Tuğrul Hoca'dan önce yazmış
olsaydım.

Onlarca küçük şişe ve hatta büyükleri
Hâlâ en bakirehalleriyle
Bekliyorlar müzik setinin yanında.
Müzik setinin kendisini bırak, adı bile tarihe
karıştı
Ama bunu ona söylemeye asla cesaret
edemedim.
Ne ona ne de 70 ekran tüplü televizyona...
Geldiğinde gelinlik kız gibiydi
Bir gece sessizce sokağa attığımda
Çok olmuştu öleli...

Herhangi bir Türk salonu da değil aslında
Hangi Türk salonunda durur
Koca bir Möet-Şandon
Şandon değil, evet Şandon
Kafiye öyle gerektiriyor ondan
Neler neler geçti o salondan

Bir 365 Magnum geçti
Birkalp spazmı, sinir krizleri,
Pasta savaşı, gözyaşları
Gökhan'ın beline kadar inen saçları
Musa Eroğlu dinleyip ağlarken ütüyapan
babam
Yonan televizyonundan bir Polonya filmi
Sigarayı ilk defa içene kenikni adet akciğer
Acıdan sarhoş olmak
Ve sevgilimin uykuları
Canım uykuları sevgilimin
Eteğinin altından oşkırdım ders çalışırken
O ses çıkarmadan islanırdı
Ben ses çıkarmadan sertleşirdim
Ses çıkarmadan izlerdim ders

Ne büyük hazineydi tanım
Zamanda ve mekânda sıkışarak sevmek
Ve sıcak
Çok sıcak
Daha da sıcak olacak
Dışarıda kar yağmasaydı
Ne yakıştırdı işbudizeşiire
Ya da ben Ortaçgil'den önce yazmış olsaydım.

Herhangi bir kedi aslında
Bütün kediler gibi haşhaşın
Ve bütün kediler gibi hain
Ve elbette bütün kediler kadar kayıtsız
Şampanyanın ne olduğuna
Kariyerinde bir zıplama tahtası olarak görmüş
şişeyi.
Ama şişe dayanamamış böyle kullanılmaya
Dayanamamış ve patlamış
"Ben" demiş...
Şaka şaka
Hiçbir şey dememiş.
Deli mi ki işbu şişe
Konuşsun.

patlayınca bir şişe şampanya
Yayılbışagelirya düğün
İnsanın aklına
Kedi gelmez.

Şampanyanın ölümü
Yurtta ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde
Hiçbir etki yaratmadı

Ama babanın ölümü
Salonu dağıttı.

Kristal vazo ve Gökhan'ın uzun saçları ve
müzik seti
Veküçük büyük bütünüçkiler
Öksüz kaldılar

Bizim salon
Herhangi bir Türk salonu bile değil artık
Boşluk

Epilog

O kapıyı kapat Gökhan!
Salonun kapısını kapat!
Kedi girmesin.
Kedi gitti anne
Kedi gideli çok oldu...

**Şampanyanın
ölümü/ Yurtta ve
Kuzey Kıbrıs Türk
Cumhuriyeti'nde/
Hiçbir etki
yaratmadı/ Ama
babanın ölümü/
Salonu dağıttı.**

SEDEF ÖRMAN

Hüznüne meftun konuşmalar

Vazgeçtiştir sonbahar..
Ve vazgeçişler çok sessiz olur.
Çünkü hayatın yönünü değiştirecek olaylar ya da eylemler öyle bagıra çağırır gelmezler, bunu çoğunlukla sessizce yaparlar. Yanakları ıslatan iki damla gözyaşının sesinikim duyabilir ki zaten ya da kalpte kopan fırtına kimi önüne katar, sürükler, kendinden başka?

Buna kelebek etkisi de denilebilir belki ama bence tam olarak öyle değil. Çünkü kelebek etkisi sadece başlangıç noktasını ele alır... Oysa biz tüm ömür boyunca ufacak sapmaların bambaşka sonuçlar doğuracağı hayatlar yaşıyoruz.

Tek bir şey değişir, her şey değişir misali bazen yanlış girdiğimiz sokaklar, kaçırduğumuz çıkışlar, zorlayarak içinde durduğumuz ilişkiler, ilk zorlukta kaçtığımız güzellikler tüm döngüyü, belki de kaderi değiştiriyor.

Hayat öyle bir mücadele ki sadece aldığımız yanlış kararlar, yaşadığımız yanlış aşklar, yaktığımız yanlış köprüler değil, bazen sadece bir sendeleme, kısacası bir düşme ya da geri kalma tüm akışı değiştiriyor.

İnsan hayatında pek çok şey değişiyor.

İşi, konumu, hayatı, imkânları, imkânsızlığı, arkadaşları, çevresi, sevgilisi, sevgilileri...

**“Vazgeçtiştir sonbahar.
Hem de bütün
mümkünlerin kıyısında
olup, vazgeçmek..
Hep bir aylık hep bir
hüzün. Ve hüznüne
meftun olup umutlu
cümleler kurmaktan
vazgeçmek...”**

Bunların tümü yaşamın döngüsü içinde var. Ama kalp o döngünün içinde değil. Yeryüzünde özerk olan tek yer kalbimiz. Kendine özel bir döngüsü var. Buna müdahale etmek mümkün değil. O döngüdeki bazı insanların yeri hep aynı kalıyor. Nekadar karşı çıksak da, engellemeye çalışsak da olmuyor. Kalp dinlemiyor, fermanını kendisi yazıyor. Ferman sahibine.. Hak olan yer kalpte hep baki kalıyor. Adil olan bu çünkü.

Düzensizlikten doğan düzen de diyebiliriz aslında buna.

Hayat döngüsünün esnetebilen diğer bir eylem de hayal kurmak. Zamana, mekâna, imkânlar, imkânsızlığa hatta akıllara sığmadan sınırsız sayıda ihtimali gerçeklere köprü yapmak.

Sonra özmek de her şeyin önem sırasını bir anda değiştirebilen bir eylem benim için.

Hani derler ya “Özlemin aızı çoğu olmaz, ağırdır işte.”

Özlem devreye girene kadar insan hangi yanına yenik düşeceğini bilmiyor.
Ve kalpte

çıran o küçük kelebek kanadı, hayatın içinde hangi fırtınalara sebep olacak öğreliyor.

Öyle bir duygu ki özlem, her şeyi kapsar ve her şeyi tetikler. Alıp başını gitmek istersin uzaklara ama gittiğin her şehrin sokakları aynı insana çıkar. O defterikapatırısınama tüm satırlar ezberindedir. Kafanı dağıtmak için dinlediğin şarkıdaki bazı sözler kalbine dövme gibi kazınmıştır çoktan.

O kadar gözü kara şeyler yaptım ki özlem uğruna... Bu yüzden görmeyince tükenmeli sevdalar diye sağlam bir temennim var.

Lakin olmuyor, “gözden uzak, gönülden uzak” kalamıyor. Hatta benim durumunda göz görmeyince kalp senaryo yazıyor. Sevmek beklemeyi, susmayı, durmayı, özlemeyi, tükenmeyi, yeniden doğmayı göze almaktır diyor kalbim.

Şimdi bütün bunları ön bahçesi denize, arka bahçesi yemyeşil ağaçlara bakan taş evin camından dışarıyı seyrederken düşünüyorum.

Yazın ihtişamına son veren sonbahar zaferini yine yaprakları dökmek gösterirken ne çok şey geçiyor aklımdan. Başlangıçlar, bitişler.. eskiler, yeniler.. gönüde kalanlar, akılda takılanlar..

Oysa vazgeçtiştir sonbahar, en başta da söylemiştim.

Hem de bütün mümkünlerin kıyısında olup, vazgeçmek..

Nedendir bilinmez ama hep bir yola çıkma isteği.. Kaçmak mı acaba? Birinden, kalabalıktan, herkesten...

Hep bir aylık hep bir hüznün, ve sonra hüznüne meftun olup umutlu cümleler kurmaktan vazgeçmek..

Bir sahil kasabasının hüznü hikâyesi belgesel oldu*

O dönem var olanlar ne yazık ki bugün yok

UGUR ŞAHİN

"O alan beni öylesine çekmişti ki, tamamen yok olmadan 'bir şeyler yapmam gerek' diye düşündüm. Bu nesil artık son kuşak, onun için bu belgesel yapılmalı dedik ve işe giriştik."

Sinop'un Ayancık ilçesi, Cumhuriyet'in ilan edildiği yıllarda 300 haneden oluşan ve balıkçılıkla geçinen küçük bir sahil kasabasıydı. İzmir İktisat Kongresi'nde alınan kararlar uyarınca yabancı ortaklı şirketlerin ülkede sanayi tesisi kurmasının önünün açılması, bu küçük kasabanın 'kaderini' değiştirdi. Kongre'deki kararların ardından 1929'da Belçika sermayeli Zindan ve Çangal Ormanları Anonim Şirketi, Ayancık'taki Zindan ile Çangal ormanlarının işletme hakkına 50 yıl süreyle sahip oldu. Böylece Ayancık merkezinde o dönem için ülkenin en büyük, Avrupa için ise hatırı sayılır kereste fabrikasının temeli atıldı. Adını Zindan ile Çangal Ormanları'ndan alan şirket, kısaca 'Zingal' olarak biliniyordu ve şirketin merkezi İstanbul'daydı. Zingal'ın kurucuları ise Türkiye Kıbrıt İnşaat T.A. Ş., Türkiye İş Bankası ve merkezi Brüksel'de bulunan Ozin-Allu Metier de Flandre'ydi.

Ayancık merkezine kurulan kereste fabrikası, ülkede eşine pek rastlanmayan hızlı bir değişimin yaşanmasına vesile oldu. Öyle ki

kasabaya fabrikada çalışmak için aileleriyle birlikte gelen Alman, Macar, Çek, Romen, Yugoslav ve Avusturyalı gibi 'yabancıların' etkisi, kendini heralanda hissettirdi: Eğitim, spor, moda ve mimari gibi pek çok alanda hızlı bir ilerlemeyişirken, Ayancık, 'küçük bir Avrupa kasabası' kimliğine büründü. Ve unutulmayacak hikâye, bu şekilde başladı.

Devamında ne mi oldu? Köylüyle yerel halk fabrikasıyesinde kalkınırken, fabrikada çalışan yabancılar da yerel halk ile kaynaştı. Onların çocukları ile Ayancıklıların çocukları aynı okullarda eğitim gördü. Bu kültür alışverişi, kendini spor faaliyetlerinde de gösterdi. Kentin spor takımı 1931 yılında kurulurken, kasabaya tenis kortu da yapıldı. Fabrika sayesinde ülkede elektriğe enerken kavuşa bölgelerden biri olan Ayancık'ta yaşayanlar bununla da sınırlı kalmadı; İstanbul'dan getirtilen terziler, fabrikada görevlendirildi ve Ayancıklılar, Avrupa modasını yakından takip etme şansını elde etti. Fabrika, moda ve sporun yanı sıra günlük

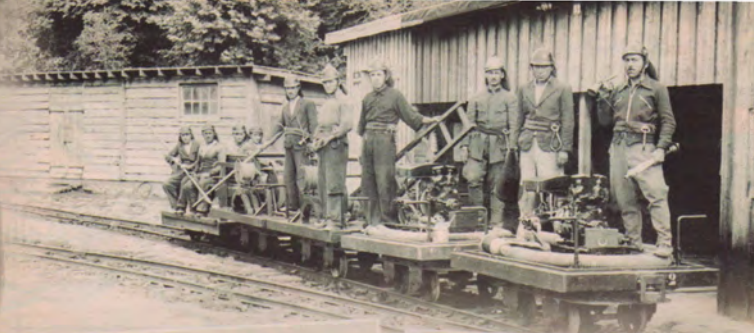
yaşama balolar ile tiyatroyu da dahil etti.

Bu arada belirtmek gerekir ki; 1939'lu yılların başında Ayancık'ta büyük bir sel yıkımı yaşanır. Kuşkusuz bu yıkımın en önemli nedeni, şirketin Zindan ve Çangal Ormanları'nda gerçekleştirdiği talandır. Söz konusu şirketin teslim aldığı orman sahasını normal üretimin 3-4 katı daha yüksek bir orandakullandığı biliniyor.

Fabrikanın hikâyesi nasıl mi son buldu? 1937'de yürürlüğe giren Orman Kanunu'nun çıkarılmasında Zingal'ın ormanlar üzerindeki tahrip edici uygulamaları dikkate alındı. 14 Mart 1945 tarihinde de Zingal'ın orman içi temizlik ile gerekli ağaçlandırmaya çalışmalarını yapmadığı belirtilerek, anlaşma tek taraflı feshedildi. Zingal'ın kurduğu fabrika, devletleştirildi ve 1996'ya kadar işletildi. Bu tarihten sonra ise 'zarar ettiği' iddiasıyla özelleştirildi. Özelleştirmenin ardından geçen kısa süre içerisinde fabrika kapatıldı. Yıllarca işletilmesi üzerine çürümeye terk edilen Kereste Fabrikası,

Mehmet Ali & Arkasınca

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rante.org>

2011'de hurda olarak satıldı.

Ayancık bugün eski günlerinden bihaber ancak genç yönetmen İzzet Arslan, 1929 yılında Belçikalı iş insanı Bay Filipar tarafından kurulan Ayancık Kereste Fabrikası'nda çalışan son kuşağa ulaştı. Onlarla yaptığı görüşmelerin sonucunda bir belgesel hazırladı, adına da 'Zingal: Son Kuşak' ismini verdi. Arslan'ın belgeseli, Ayancık Kereste Fabrikası'nın, yöre insanının sosyo-kültürel yaşamında ne kadar etkili olduğunu adeta gözler önüne serdi. Arslan'ın filmi; Beveren Uluslararası Kısa Film Festivali'nde ilk tur elemeyi geçti. 11. Özgür Film Festivali Belgeselinde 3'üncülük ödülü alan film; 13. İstanbul Uluslararası Mimarlık ve Kent Filmleri Festivali ile 2. İzmit Uluslararası Kısa Film Festivali'nde finalist durumunda.

Genç yönetmen İzzet Arslan ile 'Zingal: Son Kuşak' belgeselini konuşmak için görüşüyoruz. İlk olarak neden Ayancık'taki tarihi fabrikaya ilişkin bir belgesel hazırladığınızı soruyorum, şöyle yanıtıyor: "O alan beni öylesine çekmişti ki, tamamen yok olmadan 'bir şeyler yapmam gerek' diye düşündüm. Bu nesil artık son kuşak, onun için bu belgesel yapılmalı dedik ve işe giriştik."

Arslan'a göre; Belçika, Almanya, Fransa gibi ülkelerden Ayancık'a gelen mühendisler, kent kültürünü oldukça etkiledi. "Ben fabrikalı bir Ayancık'ta hiç yaşamadım" diyor Arslan ve ekliyor: "1996'ya kadar fabrika kültürüyle yaşamış bir kent... Film çekmeye başladığımda dinediğim o son kuşak bana öyle güzel şeylerden bahsetti ki, 'Bütün bunları hakikaten burada mı yaşadınız, gibi cümleler kurdum. Bana bu cümleyi kurduran şey, cumhuriyetin ilk yıllarında bir memleket düşünün, Belçika'dan arşivci çıkıyor. Belçika, Almanya, Fransa, Polonya, Macaristan gibi birçok Avrupa ülkesinden mühendisler, teknikerler Ayancık'ta kültürlerini birbirleriyle paylaşıyorlar. Böylece Ayancık bir kültür havuzu haline geliyor ve sonra bütün o şanslı kuşak oluşuyor. Bir fabrika düşünün, işçisine iş çıkışında fabrikaekmeğini veriyor. Sinema, tiyatro, futbol, voleybol, tenis, dans bunları işçisine sosyal etkinlik olarak sunuyor. Aynı zamanda Ayancık halkına da bu imkân sunuluyor. Bahsettiğimiz çoğu şey bugün yok."

Arslan'ın belgeselde kullandığı arşiv görüntülerine nasıl ulaştığını merak ediyorum. "Belçika ulusal müzesinden eline tesadüfen ulaşan bir ağabeyden rastgele buldum" yanıtını veriyor ve "Memleketimizin bir arşivi olmaması canımı acıttı" ifadesini kullanıyor.

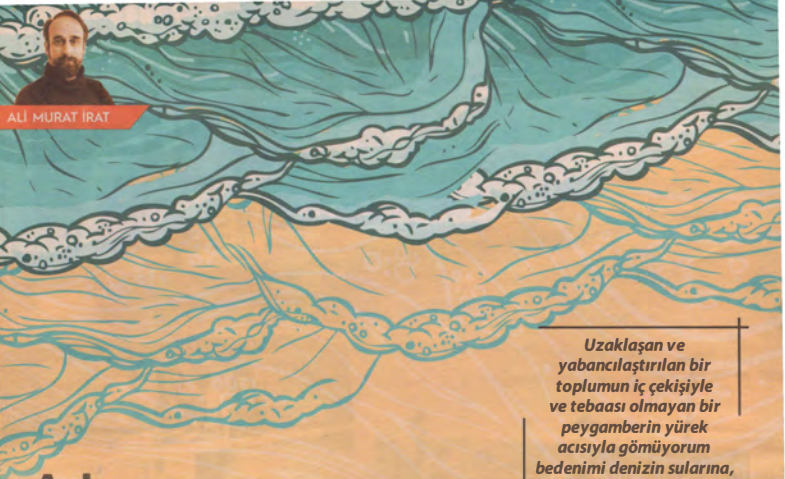
İzzet Arslan, "Fabrikanın sonunu getiren uygulamanın adı, özelleştirme... Görüştüğlerimizden aldığım yanıtlar birbirinin aynaydı, özelleştirmeye cephe almışlardı" ifadelerini kullanıyor ve filmin geçen günlerde yapılan galasına değinerek sözlerini noktalıyor: "Hem o dönemi yaşayan son kuşak hem de sadece anılan dinleyen kuşak galada bir araya geldi. Aynı ekrana bakıp benzer hisleri yaşadık. Bu his hem canımızı acıttı hem de bir umut oldu."

Ayancık merkezine kurulan kereste fabrikasında çalışmak için aileleriyle gelen Alman, Macar, Çek, Romen, Yugoslav ve Avusturyalı gibi 'yabancıların' etkisi, kendini her alanda hissettirdi.

'Mutlu Kaya'nın "Türkiye'nin İlk Sanayi Kasabaları"ndan Biri Ayancık-Sinop" başlıklı tezi ile Feyza Çınar'ın "Bir Anadolu Mirasına Hayat Verme: Ayancık Kereste Fabrikası" başlıklı makalesinden yararlanılmıştır.

Mehmet Ali & Akşamserdi

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

ALİ MURAT İRAT

Ada

Dört tarafı okyanusla çevrili küçük bir kara parçasında yaşıyorum şimdi.

Yıllardır insan yüzü görmedim. Ellerim kendi bedenimde tatmin ediyor kendini. Kendi yüzüme dokunuyor ve kendimi seviyorum yalnızca. Hayvanlardan -bir sıcaklığa ne kadar ihtiyacı olursa olsun- uzak duruyorum yine de. Dokunmuyorum ve sevmiyorum onların bedenini, elimde kalan son bedene, kendi bedenime de yabancılaşmamak için. Yıllar önce buradan geçen bir gemiden atmıştım kendimi sulara. Bilinçli bir tercihti. İsteyerek ve hızla yüzerek uzaklaşmıştım beni götüren gemiden. Kıyıda ilk değdiğimde hissettiğim tek şey, yıllardır hep içimde olan ama hiç yapmadığım o kopup kaçma isteğimin tatminiymi. Hep alıp başımı gitmek istedim. Hep bırakmak ve hatta en sevdiğimi bile. Gizli bir öç müydü bu? Yanıma, yalnızca bir kitap almıştım, gemiden ayrılırken. Hep sorulan şu soru aklıma geldiğinde bu adada gülüyorum, insanogulların küçüklüğüne. İssiz bir adaya düşsen yanına alacağın üç şey ne olurdu? İssiz bir adadayken ve özlerken derinlerinde bulmak istediğin bir dünyanın geri kalanını ve tek sevebildiğin bedeninken hergün yeniden, hiç düşünmüyorsun böyle çocukça şeyleri.

Yıllargeçtikçeinsancayapabildiğin şeylerde azalmaya başlıyor. Kitabımı hâlâ bitiremedim. Ama, yalnızlık, içinde bir başkasını yaratıyor mutlaka. Ve daha çok şey yapıyorsun kendinle. O derecede ki, neden sonra, bu yalnızlık dar geliyor içindekinle sana ve öldürüyorsun kendini, karıştırıyorsun ellerinde...

Yalnızlığın gücünü anlamaya başladığımda ilk yılmıydı adadaki. Ve ben daha ilk sayfasını bile bitirmemişim kitabımın. Sığındığım bir ağaç kovuğunda okuduğum bir şiirle dayandım bir süre daha. Yetmedi...

Yıllardır, yalnızlığı yaratan nedir diye düşünüyorum. Yalnız olmam mı? Yoksa, okyanusun o kuşatankaranlığı ve hiç bitemeyen çığlıkları mı gece olunca başlayan. Yani içimdeki korku mu, yoksa yalnız kalmam mı, yalnızlığı yaratan? Yani birileri olsaydı arka yüzünde şu dağın, bir fırtınadan kurtulan, yine de yalnız sayılmaz mıydım? Beni bu adaya sürükleyen de onlardan kaçma isteğim değil miydi? Yalnızlık biraz da insanla var diyorum. Yanında bir başkası olsa da, yoksa seninle ten teması, yalnızsındır zaten... Diyorum ama rahatlatmıyor bu beni...Artan nüfus ölmelidir diyordu Adam Smith, öldürüyorum içimde yarattığım bütün yakınlıkları, ben oluyorum yeniden, yalnızlığımda.

İlyce hayvanlaştığı hissetmeye başladım. Artık yemeklerimi ki bunlar daha çok savunmasız hayvanlar oluyor, ellerimle yiyorum. Kanlı ellerimi toprağa buladıktan sonra büyük bir yaprığa siliyorum. Çıplıplağım, yalnız yağmur mevsimi geldiğinde giyiyorum kendimden başka bir bitkinin gıysisini. Çıplaklığım rahatsız etmiyor beni. Keşke hep böyle olsaymış diyorum. Anlamlar yüklenmiyor çünkü çıplaklığımıza ve kendi bedeninden utandığımız burada hiçbir şey beni. Çıplıplağım. Ağlamak daha kolay...

Uzaklaşan ve yabancılaştırılan bir toplulum iç çekişiyile ve tebaası olmayan bir peygamberin yürek acısıyla gömüyorum bedenimi denizin sularına, her gün yeniden.

geliyor böyle. Çünkü zorlamıyor üzerimde hiçbir giysi ağlama diye...

Yalnızlığın engüzel yanını keşfettim dün. Ölüm korkutmuyor seni. Çünkü değerlerine olduğu kadar ölüme de garip anlamlar yükleyenler yok yanıbaşında. Ben için ölüm, burada, bir bitkinin ölmesinden daha farklı değil. Yanıbaşında ölümüne tanıklık eden doğa üzülüyor sana. Ve hatta en güzel kumaşından elbiseler giydiriyor ve anlatıyor yaşamda ne gerçek şeyin ölüm olduğunu.

Yaşlandım ve bunu nereden anladığımı da bilmiyorum açıkçası. Ne kadar yaşadığımı bilmiyorum. Bunu kıyaslayacağım hiçbir çizgi yok başkalarının yüzlerinde. Bu adada en sevdiğim şey, bu dağın yamaçlarından evime bakan ve annemin yüzüne benzeyen o büyük kaya parçası. Özlediğim tek şey annem oldu yıllar boyunca. Ne demişti Nietzsche, "modern insan zayıflamış bir kişiliğin acısını çekiyor" Nietzsche'yi düşünüyorum, büyük yalnızlığı geliyor aklıma, ona ağlıyorum. Annemi daha çok özlediğimi düşünüyorum. Aynı adada yıllardır hiç görmeden nasıl yaşadığımı düşünüyorum. Kaçarken kalabalığından bu şehrin, geride bıraktıklarım geliyor aklıma, daha da büyüyor içimdeki yalnızlık, Nietzsche'ye bir kez daha ağlıyorum... Adada yaşıyorum yıllardır. Uzaklaşan ve yabancılaştırılan bir toplulum iç çekişiyile ve tebaası olmayan bir peygamberin yürek acısıyla gömüyorum bedenimi denizin sularına, her gün yeniden.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

ESİN İRİS

İyiler için bencil olma rehberi

En değerli şeylerimi bir gün mecburen hiçliğe götüreceğim: aklımı, duygularımı, gözlerimi, ailemi bile... Bana zarar veren, beni hiç düşünmeyen, beni, benden aldıkları kadar sevebilen sizlerden vazgeçmişim, çok mu?

Sadece üzücü ve çirkin olduğu için gerçeği ezip bükemez, değiştiremezsin. Üzücü ve çirkin olan gerçeği, "Ama..." ile başlayan olumlamlarla iyi ve güzel bir gerçek haline getiremezsin. Bugüne dek kızman gereken kimsseye yeterince kızmadın. Oysa için ne zaman böyle sıkılsa hep haklı bir gereken vardı. Ne olduğunu gördüğün halde, gördüğüne inanmayı reddettiğin üzücü ve çirkin gerçeklerin ceremesini çektin, istisnasız.

Ne üzücü bir şey bu: İstisnasız, her seferinde, aklın seni her ne konuda uyarmışsa ve tersine inanmayı seçmişsen, tam olarak oradan gol yemek... Aklının ve sezgilerinin, iyi niyetle besleyip şişmanlattığın olumlama oyununa her seferinde galip gelmesi...

İyiyle iyi demeyi sevdiğin kadar, kötüye kötü, vasata vasat diyebilmen lazımdı halbuki; hem de "ama"sız.

"Beni içten sevmediğini hissediyorum."
"Beni domine etmeye çalışıyor galiba."
"Yeterince dürüst değil." "Materyalist, bencil bir yapısı var." "Manipülatif davranıyor ve anlamadığımı zannediyor." "Beni yönetip yönlendirmeye çalışıyor, tartışmamak için alttan aldığını anlıyorum." "Talepkar ve saygısız." "Biraz seksist." "Biraz şekilci."
"Biraz egoist." "Biraz ataerkil." "Biraz ham." "Biraz yargılayıcı."

Bunları aklın sana her söylediğinde, yapıştırdın cümlelerin sonuna bir "AMA" bağlacı, sonra da söyleyecek bir şeyler buldun, onun iyi yanları hakkında... Sonuçta kimse kusursuz değil, sen hiç değilsin, o yüzden derhal iyi şeyler bulup yapıştırmalydın cümlelerin sonuna. Gerekişir bir tanecek iyi özellik bulup onu abartıkça abarttın, veya empati yapmaya çalıştın. Sevdığın insanların bütün bu tatsız eğilimlerini zorlu geçmişlerine, sorunlarla dolu hayatlarına saydın. Hiçbir şey bulamadysan "Özünde iyi bir insan." dedin. Ama illa kötü yollara girip çıkan o hareketleri, yumuşatıcıya yatırıp kendine

uydurdun. Yuh, böyle saçma iyi niyet olur mu?

Sezgilerin sana diyor ki "Saygı görmediğin yerde durma."

Ama yapın bu: Gözlemlemek, anlamak, anlaşılmaya ve değişime olanak tanımak istiyorsun. Biliyorsun ki insan kaybetmek çok zor, arkadaş kaybetmek çok zor, güven kaybetmek çok zor. İnsanı yaşamdan soğutan, temelden sarsan bir şey, sevdiğin birini kaybetmek. Aslında kaybeden sen olmasan da hayal kırıklığın aynı olacak. İnsanları oldukları gibi kabul etmek bazen, hep hayatında olmasını istediğin birinin artık seninle olmaması demek. Bunu kendine yaşatmamak için, kendine neler yaşattığına bir bak.

Sana kirpiğini vermeyecek insanları, bile bile, göz göre göre baş tacı yaptın. Güzel duygularını korumak lazım diye... Kendine ve hayata şans tanımak lazım diye... Kaybetmek zor, kazanmak lazım diye. Havaları kazandın. Zarardasın. Sözülelendin.

Seni talan edilecek bir dükkân gibi gördüler; senden alabilecekleri her şeyi alıp gittiler, maddi ya da manevi.

Talepkâr insanlar yarattın. Senden, haklarını fazlasını rahatça isteyebilen, temin edemezsen sorun çıkaran insanlar... Şımarık insanlar yarattın, dünyaya karşı olmasa da sana karşı şımarık... Sömürücü insanlar yarattın. Saygısız insanlar yarattın, çünkü hep çıncıplak durdun, her zayıflığını gördüler. Sonra seni şahit oldukları zayıflıklarına dövdüler. Fikirlerine fazla değer verdin, kendilerini senden daha zeki gören insanlar yarattın. Bir insanda hangi potansiyeli beslersen o açığa çıkar. Sen hep, bu garip potansiyellerini besledin canın olanların. Canının zerre kıymeti kalmadı.

Hayatına aldığın birçok insan için büyük pişmanlık duymak, bugüne dek hayalini hiç kurmadığın bir şeydi. İşte hayat, bazen

sevecenden önce akıllı, bazen cömertten önce bencil olmayı, iyi insanlara böyle öğretir.

Şimdi tam olarak oradasın, midende canlar çalışıyor, sevgi ve saygıdan yoksun bıraktığını başıyıyor aklın. Sen yine duygularını düzeltiyorsun aklını.

"Ama öyle değil..." diyorsun. Ya öyleyse? "Önyargı sağlıklı değil." diyorsun. Peki, bu çığnenip tükürülmüşlük hissi, tahammülün tükenmesi hissi, bu kendini mayın tarlalarına sürme hali sağlıklı mı?

Senin aklına, fikrine, varlığına, karakterine en ufak saygısı olmayan, seni yalnızca hayatlarındaki işlevin kadar seven insanlar, gerçekten senin iyiliğini isteyebilir mi?

Sana böyle davranan insanlar, gerçekten de arkadaş, sevgili, dost veya adı her ne olursa olsun, sana değer veren, paylaşmayı bilen, iyi kalpli kişiler olabilir mi?

Kendine hatırlatman gereken bazı şeyler var. Bu cümleleri içinden tekrar etmeni istiyorum:

"Çime düşen kurtları, artık sızi sevdiğimden çok seveceğim, sevgili insanlar.

Kalbini kırdığım biri varsa... Canıma değsin! Her ne söylediysem ve yaptysam, kesin fazlasını hak etmiştir ve ben hakkını verememişimdir.

Dünyaya bir karadeliikten geldim, bir karadeliğe gideceğim.

En değerli şeylerimi bir gün mecburen hiçliğe götüreceğim: aklımı, duygularımı, gözlerimi, ailemi bile... Bana zarar veren, beni hiç düşünmeyen, beni, benden aldıkları kadar sevebilen sizlerden vazgeçmişim, çok mu?

Benim canım sağ olsun."

İşte hayat, bazen başkalarından önce kendini, bazen duygularından önce zihnini sevmeyi, iyi insanlara böyle öğretir.

Ah Biz Ödlek Aydınlar

Günün verilerine dayanarak geleceği sezmek ya da bulgulamak, sonra da bunu duyurup halkı uyarmak aydının asıl göreviyken, ne 27 Mayıs, ne 12 Mart'ı, ne de 12 Eylül'ü önceden görüp halka duyurabildik.

"Halk iyidir, aydınlar kötüdür." Bu yargıyı ortaya atanlar yine aydınlar. Halkı tavlama için, özellikle politikacı ve yönetmen olan aydınların büyük kandırmacası bu. Bu yanlış yargıdaki "halk" yeri ne "işçi sınıfı"nı da koyabiliriz. Örneğin KANLI PERŞEMBE olayını yaranatlar, nedense halk sayılmaz da, o Kanlı Perşembe'nin kurbanları halk sayılır. Oysa, ikisi de bizim halkımız, iyisiyle kötüsüyle. Aydınlar döneklik, kaypaklık eder de, işçiler etmez mi, etmemiş midir ? Ancak, halkın - kötü olması değil - kötülük yapmasının sayılamayacak kertede nedenleri, gerekçeleri vardır: Eğitilmemiştir, öğretilmemiştir, bilisiz bırakılmıştır, gerici birikimle koşullandırılmıştır, aldatılmıştır, sömürülmüştürvb. Ya aydınların kötü olmaları, kötülük yapmaları için gerekçeleri ne? Hiçbişey yapmamış olmak da, yapılabilecek kötülüklerin en kötüsüdür. İşte aydının sorumu da, suçu da burada: Halka olan borcunu ödememek...

Türk aydınları olarak durumumuzu ötedenberi düşünmüşümdür; ama özellikle sonüç-dört yıldanberi Türk aydınının niteliği, karakteri, durumu beni her zamankinden daha çok düşündürüyor; yani bîbakıma kendi kevidimi de düşünmüş oluyorum. Bizler ne tür bir aydınız? (Burda

aydınların çoğunluğunun bileşkesi söz konusudur; yoksa, diyelim binde üç-beş oranındaki ayrıcalardan söz etmiyorum.) Bu yazının dar sınırı içinde, sapta yabıldığım niteliklerimizden - Türk aydınının niteliklerinden - üçüne değineceğim.

Kısagörüşlülük, dar çevrenlilik

Tastamam ellibeş yıl oldu ben o karika türü görelî, ama unutmuyorum. Bir geminin burnu karaya iyice girip saplanmış; o denli ki, bir ağaçın dalları, geminin burnunda gözcülük yapan denizcinin kafasına çarpmış. Ancak kafasına ağacın dalları çarptıktan sonra gözcü haykırıyor:

-Karaaaa !

Bu öyle bir aptalca haykırış ki, ben o karika türdeki gözcünün boğuk, korkak, kısık sesini ellibeş yıldanberi hâlâ duymaktaym. Unutmadım, çünkü aydınlarımızın ancak iş işten, atı alan Üsküdar'ı geçtikten, Üsküdar'da sabah olduktan, kafasına dank dedikten sonra gerçeği görüp haykıran o aptal ve korkak sesleri, hep sürüyor.

Günün verilerine dayanarak geleceği sezmek ya da bulgulamak, sonra da bunu duyurup halkı uyarmak aydının asıl göreviyken, ne 27 Mayıs, ne 12 Mart, ne de 12 Eylül önceden görüphalka duyurabildik.

Gönlüne göre gercek

"Şu yazımda da söyledğim gibi" demek hiç hoşuma gitmez, ama beni lütfen bağışlayınız, ilk kez bu yazımda bir eski öykümü özetleyeceğim. Öykünün adı "Ah Biz Eşekler".

Eskiden eşeklerin kendilerine özgü zengin bir dilleri varmış. Kendi ülkelerinde eşekçe konuşurlar, yazsırlarmış. Günün birinde kurt sürüleri, eşeklerin ülkesine saldırmış. Eşekler, kurtların saldırıya geçtiği haberini almışlar ama, "Yok canım, kurtlar ne diye bize saldırırsın..." diye kendilerini avutmuşlar. Kurt sürüleri yaklaştıkça kurt kokusunu da almaya başlamışlar ama, "Yok canım, kurt değildir, inşallah kurt değildir," diye yine kendilerini avutmuşlar. Kurtlardahada yaklaşıp, ayaksesleri duyulmayablaşmış,eşekler yine kendilerini avutmuşlar: "Kurt değildir... Ne diye kurt olacaktım..." İyice yaklaşan kurtları gözleriyle görmüşler, ama gönülleri elvermediği için, "Bunlar kurt değil, kurda benzer beydirdi..." diye avunmuşlar. Sonunda kurtları dışlarını sağlarına geçirince eşekler de gerçeği anlayıp can acısından haykırmaya başlamışlar: "Aaaaa ! Oooo !" Korkudan dilleri tutulduğundan başka bişey konuşmıyor, salt "Aaa, oymuş, kurtmuş..." anlamına, salt "Aaaa ! Oooo..." diye biliyorlarmış. O zamandanberi, eşekler dillerini unutmışlar "Aaa-ooo" diye anırmaya başlamışlar.

Biz aydınlar, kurdun pençesi yakamıza

yapışınca, dişleri ensemize geçince korkudan dilimiz tutulup haykırıyoruz. Daha önceleriye gözümüzü göre gerçek uyduruyoruz:

Yok canım değildir, ne diye o olsun... İnşallah değil.

Üstelik bu avuntunun adını da "iyimserlik" koymuşuz; Gerçekçi iyimserlik.

Biz ödleler

Yine eski bir öykümün özeti. Adı "Padişaha Giren Kazık". Bir zamanlar bir ülkede bir kişi, "Aman bana kazık giriyor!" diye bağmaya başlamış. Başkasına giren kazıktan bana ne deyip kimse aldırma. Derken, "Bana kazık giriyor" diye bağırmanın, acıdan kıvrınanların sayısı artmaya başlamış. Önceleri halktan kişiler kazık giriyor diye bağırırken, sonraları üst düzeydekiler de başlamışlar bağmaya: "Aman yetişin, kurtarın... Bana giren kazığın acısına dayanamıyorum..." Bir zaman sonra, başkalarına kazığın girdiğine inanmayan yada aldırmanın nazırlar (bakanlar), vezirler de yedikleri kazığın acısından kıvrınarak, "Kazık giriyor," diye haykırmaya başlamışlar. O ülkede kendisine kazık girmeyen tek kişi padişah kalmış. Ama o da günün birinde kazık yemekten kurtulamayıp, "Amanın... Bana dahi kazık girmektedir" diye inleyip kıvranıp haykırmaya başlamış.

Türkiye'de kazık kendisine girmedikçe, başkalarının yediği kazıkla ilgilenilmediğini anlatan yüzlerce olayı örnek olarak gösterebiliriz. En sonuncusu şudur: Ancak yeni basın yasası tasarrifinden sonra, dördüncü kuvvet denilen (gerçekte üçüçüncü kuvvet) basınımız haykırma başlamış.

Her dönemde, o dönemin koşullarına göre aydınların yapması gereken görevleri vardır. Düşünmeliyiz. Halkımıza olan borcumuzu ödüyor, görevimizi yapıyor muyuz?

Büyük yurtsever Namık Kemal, çağdaşları olan aydınların kısırgorüşlüüğünü, sorumluluğunu, ödeklüğünü görüp dayanamamış da şöyle haykırmiş:

Ne utanmaz köpekleriz
Kimi görsək etekleriz

Sabır, taşı bile çatlatır. Ama gün gelir, aydınların vurdum duymazlığı karşısında sabrın kendisi bile çatlar.

Namık Kemal, salt çağdaşları için söylememiş bu taşılamayı, ne uzakgörüşlüümüüş ki, daha o zamandan bizi bile görmüş.

Nişantaşı, 11Ekim1983

Edebiyatımızın ve düşünce hayatımızın büyük ismi Aziz Nesin'in aynı adı taşıyan kitabından alınan bu yazıyı kullanmamıza izin veren Nesin Vakfı'na teşekkürlerimizle.

Aziz Nesin, 20 Aralık 1915'te İstanbul Heybeliada'da doğdu.

1915

Aziz Nesin

1937

Ankara Harp Okulu'nu bitirerek teğmen oldu. Asteğmen rütbesiyle orduya katıldı. Askerlikten uzaklaştırıldığı 1944 yılına kadar askerlik yaptı.

1946

1946'da Sabahattin Ali ile birlikte Marko Paşa mizah gazetesini çıkardı ve büyük ses getirdi. Dergi dönemin politikacılarını ve tiplerini sözünü esirgmeden eleştirmeyi bildi, tüm baskıların ve defalarca kapatılmasının getirdiği zor koşullara karşın hedeflediği satış rakamlarına ulaşmıştır.

1955

6-7 Eylül faciası olarak tarihimize gelen İstanbul'daki azınlıkların ev ve dükkanlarının korkunç yıkımına suçlu aranmaya başlanmıştı. Demokrat Parti iktidarı olayların bir "Komünist komplosu" olduğunu iddia ederek aralarında Aziz Nesin'in de olduğu, 100'eyakın solcuyu tutukladı. Aziz Nesin hiçbir gerekçe olmaksızın 9 ay cezaevindeydi.

1966

Bulgaristan'da yapılan uluslararası gülmece yarışmasında birincilik ödülü olan Altın Kirpi'yi "Vatani Vazife" adlı öyküsüyle kazandı.

1972

Eşi Meral Çelen'in önerisiyle 1972'de Nesin Vakfı'nı kurdu. Vakıf'ta, her yıl belirli sayıda alınan kimsesiz ve yoksul çocukların bakım ve eğitimlerini üstlendi. Kitaplarının tüm gelirini vakfa bıraktı.

1977

Türkiye Yazarlar Sendikası Başkanı seçildi. Nesin, bu göreve uzun yıllar devam etti.

1984

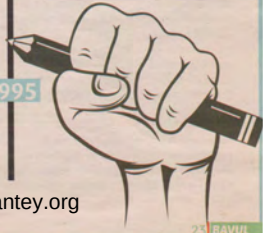
Uğur Mumcu, Halit Çelenk ve Erdal Öz gibi isimlerin de yer aldığı 1300 kişiyle Aydınlar Dilekçesi girişiminde bulundu. Dilekçe hakkında açılan davada 59 kişi yargılandı.

1993

2 Temmuz 1993'te Pir Sultan Abdal etkinliklerine katılmak üzere Sivas'a gitti. 35 kişinin yaşamını yitirdiği Madımak Katliamı'ndan sağ kurtuldu. Madımak Otel'i yakınları Aziz Nesin'i de katletmek istediler.

1995

Söyleşi ve imza günü için gittiği Çeşme Alaçatı'da, 5 Temmuz'u 6 Temmuz'a bağlayan gece sabaha karşı geçirdiği kalp krizi nedeniyle hayatını kaybetti. 7 Temmuz 1995'te vasiyeti gereği hiçbir tören yapılmaksızın ve yeri belli olmayacak şekilde Çatalca'daki Nesin Mezarlığı'na gömüldü.

Aziz Bey'le "Aydınlar Dilekçesi"ni Nasıl Hazırladık

Istanbul'da, şimdi
Çocuk Vakfı olan
çiftlikte, bahçede.

EMRE KONGAR

“Aziz Nesin, 12 Eylül'ün bugünleri hazırlayan karabasan etkisini o günlerden açıkça gören ve bunu önlemek için bütün gücüyle çalışan, kendini topluma adanmış bir demokrat, gerçek solcu bir düşünür, yetenekli bir yazardı.”

Aziz Bey'le ben daha Ankara'da iken yakın dost olmuştuk... Ankara'ya geldiğinde genellikle Tahsin Saraç'ın evinde kalır mutlaka bizede akşam yemeğine uğrardı.

Dostluğumuza ek olarak, Ahmet Taner Kışlalı'nın Kültür Bakanı olmasından sonra Ecevit'in önerisiyle kurduğu "Kültür Yüksek Kurulu"nda birlikte çalışıyorduk.

Toplantılarda Aziz Bey, Haldun Taner ve ben bir köşede yan yana oturur, öğretmeni dinlemeyip aralarında konuşarak derste dalga geçen yaramaz öğrenciler gibi aramızda bol bol

dedikodu ve espri yapar gülüşür, toplantının sıkıcı havasına tahammülemeye çalışırdık.

Sonradansansür kurulu Antalya Film Festivali'nde iki filmi yasaklayınca ben Kültür Bakanlığı'nı protesto etmek için Kültür Yüksek Kurulu'ndan istifa etmiştim.

Bunun üzerine Ahmet çok üzölmüş, siyaseten de müşköl durumda kaldığı için benim karşı çıkmamı doğru bulmamış, istifamı geri alman için birçok kişiyi ricacı olarak araya sokmuştu.

Aziz Bey istifamı geri aldirmek için bu amaçla da bize geldiğinde, ona bunun bir ilke istifası

olduğunu anlatmış ve o beni istifamdan vaz geçireceğine ben onu haklılığım konusunda ikna etmişim.

Aziz Bey toplumsal sorumluluk bilinci çok gelişmiş bir yazardı.

Toplumsal bilimlere de büyük bir ilgi duyardı.

Bu açıdan en beğendiği yapıtı Surnâme adlı romanıydı.

Bilindiği gibi Surnâme, Divan Edebiyatı'nda şenlik, düğün şenliği, sünnet düğünü, ziyafet gibi olayların anlatıldığı, minyatürlerle de

desteklenen manzum bir biçimdir.

Bu romanda Aziz Bey, bir idam mahkûmunun öyküsü bağlamında Türkiye'nin toplumsal yapısını, bireyi suça iten faktörleri, insanı ve hukuk düzenini irdeler.

İlk tanıştığımızda bana hemen bu kitabını okuyup okumadığımı sormuş ve "Hayır" yanıtını alınca derhal okumamı önermişti.

Sanıyorum beni sevmesinin ve dostluğuna kabul etmesinin önemli nedenlerinden biri toplumbilimci olmamdı.

Ankara'da başlayan dostluğumuz, ben 12 Eylül'ün üniversitelerdeki uygulamalarını YÖK bağlamında protesto etmek için ve bardağı taşıransondamla olarak sakallımı kesmeye zorlandığımdan dolayı istifa ettikten sonra, geldiğimiz İstanbul'da da artarak devam etti.

Özellikle daha Ankara'da çok küçükken dost olduğu ikiz kızlarımızı çok sevir ve onlara özel bir ilgi gösteriyordu. Çiftliğinde onu ziyaret ettiğimizde çektiğimiz fotoğraflar en güzel anlarımız olarak hâlâ albümlerimizi süslüyor.

Aziz Bey 12 Eylül'ün baskıcı rejiminden çok rahatsız olmuştu ve mutlaka bir şeyler yapmak istiyordu.

Özellikle Kenan Evren'in konuşmalarına çok hakaretler, bunları adeta kendisine yapılmış kişisel hakaretler olarak algıyordu.

12 Eylül'ün Türkiye'nin geleceğini olumsuz etkilediğine inanıyor, bunu önlemek istiyordu (Bu kaygılarında ne kadar haklı olduğu bugün yaşadığımız rejim bunalımıyla iyice kanıtlandı).

Sonunda, Kenan Evren'e ve 12 Eylül'de yapılan yanlışlara aydınlar tarafından toplu olarak imzalanen birdilekçyle karşı çıkmayacakları verildi.

Tarihe "Aydınlar Dilekçesi" olarak geçen bu olayın daha en başında beni aradı ve evine çağırdı:

O sırada Hacettepe'den istifa etmişim ve Hürriyet'te çalışıyor, Çetin Emec'in çıkardığı gazeteyi Erol Simavi adına denetliyordum...

Aziz Nesin de Nişantaşı'ndaki evinde kalyordu.

Gittiğimde hemen konuya girdi, projesini açıkladı.

Dilekçeyi imzalamasını düşündüğünü kişilerle,

Dilekçeyi, kahvede otururken getirdiklerinde, konut kooperatifi üyeliği sanıp imzaladıklarını "açıklayanlar" da oldu...

metni hazırlamak üzere derhal toplantılar yapmaya başlamak istiyordu...

Ve bana bu projenin götürücülüğünü önerdi.

Sanıyorum, hazırlanacak dilekçenin, kendisi dışında, özellikle akademisyenlerden ve gazetecilerden oluşan bir grup tarafından benimsenmesini planlamıştı.

Bunun için de elbette dilekçe metninin onlarla birlikte hazırlanmasını istiyordu.

Bugünkü sahte kahramanların çoğu o sıralarda 12 Eylül'e dalkavukluk etme yarışından Aziz Nesin ve bir avuç aydın, darbenin güçlü adamı Kenan Evren'e verilerek üzere "Türkiye'de Demokratik Düzene İlişkin Gözlem ve İstemler" başlıklı bir protesto ve istek dilekçesi hazırlamaya başladık.

Hürriyet'teki sorumluluklarımdan dolayı projenin götürücülüğünü kabul edemedim ama, birkaç hariç, hemen hemen bütün hazırlik toplantılarına katıldım ve Aziz Bey'le birlikte, metnin tamamına yakın çok büyük bir bölümünün redaksiyonunu yaptım.

Metin toplantıları genellikle Nişantaşı'ndaki evde oluyordu ve katılmanın olanaklı olduğu ölçüde genişletilmesi için, her toplantıya değişik kişilerle çağırıyorduk.

Sonunda ortaya çıkan ve üzerinde mutabakat sağlanan metni 1383 kişi imzaladı.

Aziz Bey, ben kabul etmeyince, projenin götürücüsü olarak Hacettepe Üniversitesi'nin değerli göğüs cerrahı Prof. Hüsnü Göksel'i ikna etmişti.

Yazılma işi bittikten bittikten ve herkesin onayı

aldıktan sonra, onunla birlikte Çankaya'ya çıkarak dilekçeyi Evren'e vermek istedi; Evren kabul etmediği için dilekçeyi kapıya bırakıp çıktılar.

Sonradan İstanbul Sıkıyönetim Savcılığı bütün imzacılar hakkında soruşturma açtı ve hepimizi Selimiye Kışlası'na celbedip ifadelerimizi aldı.

Beni sorgulayan albayın adı "Muhteşem" idi. İlginç olduğu için aklımda kalmış.

Bilmiyorum hayat ta mıdır; bu satırları okuma şansını olur mu?

Sorgulama sırasında bana "Artık konuşma vakti geldi değil mi hocam?" dedi. Samimiyetine güvenemediğim için, bu sorusuna, sadece "İmzaladığım dilekçede belirtilen bütün görüşlere aynen katılıyorum" diye yanıt verdim.

Bu sırada dilekçeyi, kahvede otururken getirdiklerinde, konut kooperatifi üyeliği sanıp imzaladıklarını "açıklayanlar" da oldu...

Ne yazık ki kadın düşmanlığıyla ünlü bir şarkıcı olan İbrahim Adli bir arkadaş ile ünlü bir aktör ve şair olan, solculuğuyla övünen Fikret Adli bir arkadaş da bu "İnkarcılar" arasındaydı.

Fikret üstelik, utanmadan beni Hürriyet'ten arayıp bir de haklılığını anlatmaya çalıştı.

Aziz Nesin, 12 Eylül'ün bugünüleri hazırlayan karabasan etkisini o günlerden açıkça gören ve bunu önlemek için bütün gücünü çalışan, kendini topluma adanmış bir demokrat, gerçek solcudur düşünür, yetenekli bir yazardı.

Anıları ve dostluğuyla övünüyor, onu çok özleyorum.

7 Aziz Nesin

“

Çoksatan bir yazar olarak kitaplarının gelirini hep dayanışma amacıyla ve daha sonra da çocuklara aydınlık bir gelecek sağlamak için kurduğu Nesin Vakfı'na bağışlamıştır. Cimriliği kendisine, cömertliği çocuklara olan bir diğer kâmdır o.

”

HAYDAR ERGÜLEN

1 Derviş Aziz: Bu yazıyı okuyanlar, önce bizim taraf, yani mahallenin sol tarafı, diyecek ki, "ne dervişiyahu, bir Tanrıntanımaz için bu sıfat kullanılır mı?" Kullanılır, çünkü ben bunu bir ermiş, veli, keşiş, gileci, adanmış ve adının da duyurduğu gibi bir 'aziz' anlamında söylüyorum. Memlekettede busıfatı en çokhak edenlerin başında da Aziz Nesin geliyor. Ömrünü insanlığa armağan etmiş, aklını ve kalbini ülkesinin daha güzel günler görmesi için yormuş, sözünü dudaktan, gözünü budaktan sakınmamış, ölümlerden dönmüş, yurdunu terk etmeyi bir an bile düşünmemiş bir insanadervişten başka ne denir? Derviş da hak yolundadır Aziz Nesin de, aralarında bir fark yoktur! Günümüzde solda bile kaç aydın, kaç yazar öyle yaşıyor, Fedailer Mangası'ndan biri gibi yaşıyor? İsmail Beşikçi, Fikret Başkaya ve şu anda anımsayamadığım birkaç kişiden başka! Aziz Nesin o soy dervişlerdendi işte!

3 Dede Aziz: Geldiği yoksulluğun acısıyla da, toplumsal dönüşüm, devrime, sosyalizme yönelmiş, inanmış, "kurtuluş yok tek başına!" sözünü kılavuz bellemiş, her işini bu söz üzere eylemiş, sözcükleri sevindirdiği, kâğıtları onurlandırdığı gibi ülkesinin çocukları için de hem bugünü hem geleceği güzelleştirme çabasına girişmiş, Nesin Vakfı'nı kurmuş, çocukların Aziz Dede'si olarak su gibi aziz işleryapmış biri Aziz Nesin. Şimdiki

Çocuklar Harika, çünkü harika bir dedelerivar, Azizi Dede. Onların okuması, yetişmesi, birey olmaları için adeta tırnaklarıyla kazarak kurduğu Vakıf bugün bir Aziz Nesin Köy Enstitüsü gibi işliyor. Bir ışık, bir imce, ve Aziz Nesin'in dünya görüşünün de temeli olan bir kolektif halinde. Masalcı dede değil yalnızca, çocukların düşlerini de gerçekleştirmek için çalışan bir dede. Ne mutlu oaa dede diverterel

2 Dinozor Aziz: İsterseniz demode de diyebilirsiniz, dinozorla az çok aynı anlamı taşıyor çünkü. Elbette modası geçmiş, eski moda kişilerdendi. Geçenlerde bir yazım nedeniyle bir okur mesaj yollamış, "her şeye bu kadar soldan bakmaktan sıkılmadınız mı?" diyor. Buradan yanıtlamış olayım, hayır. Bu kadar soldan bakmak benim için iyilikten, anlayıştan, doğadan, barıştan, özgürlükten, güzellikten, dayanışmadan, paylaşmaktan, çocukluktan, hayvanların tarafından, ağaçlardan, sulardan bakmaktır çünkü. Aynı

zamanda dinozorlarla aynı çağdan, aynı tarihten de bakmaktır! Kimi eskimeyen değerlerle bakmaktır, aşkla, sevgiyle, tutkuyla, inançla, inatla bakmaktır. Aziz Nesin iyi ki demode kalmıştır, iyi ki dinozor olmuştur! Çünkü, hadi kötü kelime oyunu yapayım, dinozorların tümünden tükendiği çağda işimiz zordur! Bazı insani, toplumsal ve tabii değerleri savunmak, var olduklarını söylemek, çağa aykırı, hatta gülünç bile olsa birilerinin onları söylemesi, yinelemesi, yaşatması gerekir ki, Aziz Nesin bir dinozor olarak tekrarın gücünü bilen ve bunu her kuşakta yeniden yeniden yapan o adamdır, o dinozordur!

4 Doğrucu Aziz: Aydınlanmacı geleneğin, laik düşüncenin yılmaz savunucusu, eylemcisi, yazarı, aydını... Eskiden biri bunları sıralayınca 'amma da klişe tanımlar!' der, oflar puflar, sıkıntımızı dile getirirdik...Meğer öyle değilmiş, bunlar az bile söylenmiş, 'Andımız' gibi sabah, öğle, akşam, günde beş vakit söylenmeliymiş! Aziz Nesin yüzde olarak verdiği oran yüzünden kınanmış, ayıplanmış, tu kaka edilmiş, yetmedi bir de yargılanmış! Özgürü mü devlim, sezgi mi, sosyoloji

Mehmet Ali & Akşamserası

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantery.org>

Aziz Nesin alfabesi

mi, diyalektik mi ya da başka bir şey, dedikleri doğrudanmı kalmadı, ona düşman olanlar bile Aziz Nesin'in ne demek istediğini, biraz geç olmakla birlikte, gayet iyi anladı! Örnek mi istiyorsunuz, bakınız 15 Temmuz Darbe Girişimi'ne nasıl gelindiği. Aziz Nesin, tam da "doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar" sözündeki özne oldu, Doğrucu Davut oldu, dokuz köyden kovulmakla kalmadı, hapislere girdi, sürgünlere yollandı, saldırıya uğradı, yakılmaktan zor kurtuldu... ama tipki o doğrucu geleneğin bayraktarlarından Tefik Fikret'in "Hak bellediğin yolda yalnız yürüyeceksin!" dediği gibi, yalnız yürüdü, sonuna dek yürüdü, ne geri döndü ne yolumdan döndü!

5 Devrimci Aziz: Belki de bu sığata gerek bile yoktur. Onların varlığı bu sığata tanımlananların çok ötesinde, çok üstündedir bana kalırsa. Devrimciliği küçümsediğinden ya da yetersiz bulduğundan mı, elbette hayır! Bu sığatı edinmek, buna layık olmak, bunu taşımak bile bir fani için başlıbaşına onurdur. Ama Aziz Nesin ve o kuşağın bazı isimler için buna bile gerek yoktur, çünkü dediğim gibi adları, varlıkları, eylemleri bu nitelemelere gereksinme duymaz. Aziz Nesin öyle çok şey demektir ki çünkü, burada benim "Yedileme"me de sığmaz, söze de! Varlığı devrimcidir, yaşıyışı devrimcidir, yapıtı, eylemi, sözü devrimcidir, duyusu deyişi, düşüncüsü devrimcidir, bakışı görüşü devrimcidir, dünyaya bunun için gelmiş gibidir. O nedenle de Aziz Nesin, Nazım Hikmet, Ruhi Su, Yaşar Kemal, Yılmaz Güney gibi yazarları, sanatçıları, ozanları, şairleri devrimci olarak anmak yetmez, onların birer 'vazifeli' olduğunu da söylemek gerekir. 'Ne vazifesi?' dersiniz, insanlık, dünya, hayat, iyilik vazifesi derim, eh devamını da siz getirirsiniz zaten.

7 Nesin Aziz? "1934 yılında Soyadı Kanunu çıktı. Herkes soyadını kendisi seçtiği için, insanların bütün gizli aşakılık duyguları ortaya çıktı. Dünyanın en cimrileri 'el'iaçık', dünyanın en korkakları 'yürekli', dünyanın en tembelleri 'çalışkan' soyadını aldılar. Her türlü yağmada hep sona kaldığım için, güzel soyadı yağmasında da sona kaldım. Ortada böbürlenebileceğim bir soyadı kalmadığından, 'Nesin' soyadını aldım. Herkes 'Nesin' diye çağırırken ne olduğumu düşünüp kendime geleylim istedim" diyordu Aziz Nesin.

Kendisi malumunuz en çok okunan halk yazarımız ve en şöhane mizah yazarımızdır. Ve kendine geldiğinde herkesi kendine gelmeye davet eden bir bilge, halk filozofudur. Daha ne olsun!

6 Diğerkâm Aziz: Bilmeyenler çoğunluktadır, okuması zor, olması da zor, bana kalırsa dünya hâlâ onların varlığıyla dönüyor! Diğerkâm demek, özgeci demek, özgeci demekse kendinden önce karşındakini düşünen, bir anlamda 'varlığım varlığına armağan' hatta 'feda olsun' diyen. Beninden geçmiş, öteki diye bir sözcüğü kavramı olmayan, öteki, berikinde de yakın olan kişi, kimse. Bunu en çok gördüğümüz kişilerle elbette dervişler ve devrimciler! Bunda hiç yadırgayacak, şaşacak bir şey yok, zira derviş nasıl dünya malından geçmişse, mülk kaygısından azade ise, adeta 'bir tokma bir hırka' diyerek, kimseye minnet eylememişse, tek derdi Tanrı aşkıyla, ona kavuşmak, onunla hemhal olmak, pişmek, yanmak, Tanrının bir kuluna, yarattığı canlıya zarar vermemekse, devrimci de her şeyden önce iyiliğiyle tanınan, canını yola koyan, dervişin düşündüğü tanrı yerine toplumu koyan, böylece işi zor, daha zor, hatta neredeyse imkânsız olan insandır. Bu nedenle de her devrimcinin alçakgönüllü, sade, dervişmeşrep ve hepsinden kıymetlisi diğerkâm olduğuna inanırım. Aziz Nesin de barış için, özgürce yaşamak için, halkın egemen ve eşit olduğu, sınıfsız, sömürsüz, savaşırsız bir dünya ve ülke yaratılması yolunda kişisel sevinçlerini, sıkıntılarını değil, toplumsal dertleri önceleyen bir tutum izlemiştir gençliğinden beri. Çoksatın bir yazar olarak kitaplarının gelirini de hep dayanışma amacıyla ve daha sonra da çocuklara aydınlık bir gelecek sağlamak için kurduğu Nesin Vakfı'na bağışlamıştır. Cimrililiği kendisine, cömertliği çocuklara olan bir diğerkâmdır o.

AYDIN: Aydın tanımının eksiksiz anlamı olan küçük dev adam, aziz insan.

BAL: gibi Komünist! Barış Pirhasan demiştin. Keşke bütün komünistler...

CİDDİYET: Gülmececin ciddi bir iş olduğunu, sorumluluğunu o öğretti.

ÇOCUK: Şimdiki dedeye da onu tanyabilse ne harika olurdu!

DEDE: Nesin Vakfı'ndaki çocukların Aziz Dede'si. Aziz çocuk.

EĞİTİM: Tüm yaşamını, kitapları, eylemleri, yakıyla eğitime adanmış pedagoğ aziz..

FİL HAMDİ: Şimdiki dolandırıcıların yanında Aziz Nesin'ininki ancak 'Sinek Hamdi' kalır!

GÜLMECE: 'Görevi gülmece' baskı yapanlar yok oluncaya dek sürecektir." Mecbur.

YUMUŞAK G: Aziz Nesin için kim dediyse güzel demiş: 'Gülen Düşünce'.

HOPİTİRİNA: Gezi'de kimsenin aklına gelip, diline takılmadı mı acaba?

İSRAR: Gerçekten inat, düşüncede süreklilik ve haklılıkta ısrar. Benzersizsin Azizim!

İCAT: Eski köye yeni icat getirmiş, başımıza hep icat çikarmış bir tuhafaziz.

JAR: Zavallılar, yoksullar aptallastırılmasın, uyuturulmasın diye yaşayan, yazan aziz.

KALEM: "Kalem yapın beni kalem! Şiirler yazsanız üstüne/Ölümkararı değil".

LAİKLİK: Memlekette laikliğin söze kaldığını söylerken bugünleri görüyorsunuz meğer!

MARKOPOŞA: Derdimizi anlayan, derdimizi anlattığımız Markopoşa'mızın bizim!

NESİN: Kim ne derse desin, bir daha gelmez Aziz Nesin!

ONURSAL: Doktor Olamamanın Büyük Onuru'nu başka kim böyle taşıyabilir ki?

ÖLMÜŞ EŞEK: Hal-i pür melalimizi bir de ondan dinlesek!

POLİS: Aziz Nesin'in, resmiyle sivilyle yakın çevresi.

RÜYA: Gözden göze, gönülden gönüle geçen özgür ülke.

SİVAS: Aziz Nesin'in acısı. Seksen yılının acı özeti.

ŞİMDİKİ: çocuklar Aziz Nesin'i nasıl tanıyorlar acaba?

TAŞLAMA: Az bile yazmış, az bile fırlatmış!

UYUSANA TOSUNUM: Düz söyleyince anlaşılmadığı için bir de tersten söylemiş!

ÜÇ KAÇIÇI: Toplumcu edebiyatın değişmeyen karakteri.

VİCDAN: Sosyalist olmanın olmazsa olmazı gereği, Aziz Nesin'in esin melegi.

YAŞAR: Ne yaşar ne yaşamaz. Hâlâ.

ZÜBÜK: 'Zübükleşme'nin zirvesindeyiz, yüzde kaç demiştin Aziz Dede?

HAYDAR ERCÜLEN

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>
Mehmet Ali & Akşamsefasi

Son Ders

Yine başını ellerinin arasına almış düşünüyordu Aras. Son iki senedir, kendini dışlanmış hissettiği her anda yaptığı gibi yine kendi alanına çekilip kendini sorgulamaya çalışıyordu sessizce. Anlamadığı şeyleri, anlıyor gibi yapmaktansa açık açık anlamadığını itiraf ediyordu ve belki de en çok bu yüzden dışlanıyor, anlaşılamiyordu.

Son ders bitiminde amfideki tüm öğrenciler salonu boşaltırken, sondan üçüncü sıranın sol köşesinde Aras'ı fark ettiğinde çantasını toparlıyordu Elif hoca. Önce, başını ellerinin arasına almış ve kendini dışarıya tamamen kapatmış olarak görünen bu gencin dersin bittiğini fark etmediğini düşündü. Çantasına kitaplarını koyup tam kapıdan çıkacakken, bu dalgın öğrencinin halen hiç istifini bozmadan öylece durduğunu görünce gayriihtiyari "ders bitti, birazdan amfiyi kilitlemeye gelirler, çıkacak mısınız" diye sordu. Aras sanki o an ilk kez insan sesi duyuyormuşçasına şaşkınlık ve bilinmezlikle kafasını kaldırıp Elif hocaya baktı. Dersin bitmiş olduğunu, salondaki herkesin çıktığını ve hocanın kendisine bir şeyler söylediğini fark etti ama tüm bunları o an fark etmiş olduğu için öncesinde hocanın ne söylediğini duymadı. Yavaşça ayağa kalkıp "affedersiniz hocam, çıkıyorum hemen" diyerek aşağı doğru inmeye başladı.

Normalde, tam o anda çıkıp gitmesi gerekirken, Aras'ın aşağı inmesini bekledi Elif hoca ve indikten sonra hocaya "iyi akşamlar" deyip amfi kapısından direkt dışarıya yönelmesi gerekirken, hocanın ışıkları söndürüp kapıyı kapatmasını bekledi Aras. Ve böylece Matematik bölümünün koridorunda, Cahit Arf amfisinin önünde amaçsızca birbirine bakan iki insan oldular.

"Seni daha önce derste görmedim, ilk defa mı katıldın dersime" dediğinde, Aras gülümseyerek "derslerinizde çok katılıyorum hocam ama istediğimden görünmez olmak gibi bir süper gücüm var" diye cevap verdi. İşin aslı ise tam tersiydi aslında; Aras sekiz kardeşin en küçükü olarak dünyaya gözlerini açtıktan itibaren görünmezdi zaten. Sadece kendi içine kapanıp

“ Her şeyin tastamam olduğunu düşündüğün anda, gerçekten de her şeyin tastamam olduğunu hissedebiliyormusun? İşte asıl olması gereken gerçeklik, bu sorunun cevabında yatıyor. ”

bir ortamdan iyice uzaklaştığında görünür olurdu. Onun su katılmamış yalnızlığı karanlıkta parlayan bir kutup yıldızı gibi dikkat çekerek kalabalıklar arasında. Elif hoca içten bir gülümsemeyle "bu aralar hepimize lazım o süper gücün, galiba" dedi. Aras'ın dile getirdiği sözlerle o sözleri söylerken takındığı ifade müthiş bir tezat oluşturunuyordu. Bu tezat ise Elif hocanın yaşanmışlık radarlarına çoktan takılmıştı. Bu çocuğun yuttuğu ve hatta yutmak zorunda bırakıldığı ne çok sözcük vardı. Aras'ın söylediği sözcükler ile sustuğu kelimelerin arasındaki bu bağlantıyı fark ettiğinde, onun bir derdinin olduğunu anladı Elif hoca.

Kampüsün ana merkezine doğru yürümeye başladılar. Elif hocanın arabası da, Aras'ın bineceği otobüs durağı da oradaydı. Her ikisinde de konuşma isteği vardı ama sanki konuşuklarında hali hazırda yapılmış olan mümkemmel planı bozacakları ve bir şeyler yarım

kalacaktı. O yüzden konuşmadan çarşının olduğu ana merkeze kadar yürüdüler. Tam otobüs durağının önüne geldiklerinde Aras "hocam şurada ki büfede her zaman taze demli çay vardır" dedi.

Biliyordu Elif hoca; Aras'ın kendini yargılamadan dinleyecek birilerine ihtiyacı olduğunu hissetmişti. Bu belgellik otuz altı yıldır üniversite öğrencileriyle hasır neşir olmasından mı yoksa hayattaki tek yoldaşı gördüğü eşini kaybettikten sonra aynı ihtiyacı kendisinin de hissetmesinden mi kaynaklanıyordu, çıkaramıyordu ama önemli değildi. Elif hoca, Aras'ı dinlemeye çoktan karar vermişti. Çay büfesinin önündeki tahta masalara oturup iki çay söylediler kendilerine ve Aras ince belli bardaktaki tavaş kanı çayından ilk yudumu aldıktan sonra anlattı:

"Hocam ben Kürt'üm. Ailemin en son ve sekizinci çocuğuyum. Benden sonra iki tane daha doğurmuş anam ama yaşamamış sabiler. Beş tane ablam, iki tane de ağabeyim var. Ablalarım çok küçük yaşta evlendiler, şimdi çocuk çok sahibiler. Çok şükür, yoktur bir sıkıntıları. Onlar öyle memnundur hallerinden. Ağabeylerimden Berat ağabeyim, yine buradan Fizik bölümünü bitirmiştir ve şimdi Adana'da çalışmaktadır. Ben de burada okumamı o çok istemiştir. Ben de azimle, bin bir güçlük altında çalışarak burayı kazandım ama buraya geldiğimden beri kendimi kara bir deliğin içine çekilir gibi hissedirim hocam. Önce devlet bursu hakkımla, kampüsteki yurtlardan birine yerleştim ama o yurta barınamadım. Oda arkadaşlarım ve dahi onların arkadaşları sırf Kürt olduğum için, benimle hiçbir muhabbet kurmadılar. Allah var, hepsi iyi çocuktur, aşıktan bir kötülüklerini görmedim ama bakışları, yok sayışları yeterince canımı yakmıştır. Berat ağabeyime bu durumu söylediğimde beni hiç anlamaz bir halde "oğlum ben de yurttan kaldım bilirim oraları; sen uzak duruyorsundur, git aralarına gir, arkadaşlık et" diye öğüt vermiştir bana ama bilmezdim ki canımı asıl acıtan şey kendimi sevdirmek zorunda kalışımdır."

Elif hoca yüreğine kor bir ateş

AZİZ NESİN KİTAPLIĞI

düşmüşçesine, ağzı kuruyarak ve bolca yutkunarak dinlerken "Ağabey'in nasıl başlamış peki, senin canını yakan şeylere göğüs germe!" diyerek araya girer.

Devam etti Aras:

"Hocam, Berat ağabeyimin zamanında olmamıştır ki böyle bir şey; en azından bize bir kere bile bu konuda hoşnutsuzluğundan dem vurmamıştır. Hatta buradan arkadaşlarını getirmişti bizim köye yatırı kaç kere. Aynı yer sofrasında yemiş, aynı bardaktan su içmişlerdir. Fakat şimdi herkes elekten geçirilmişçesine ayrılanmış gibi ülkede; Türk, Kürt, Laz, Çerkez, Ermeni, Azeri... diye. Bugün bakarmın, hiç kimse düşümsüze geçirdiğimiz kıyafetin içindeki kalbi görmeye zahmet etmez, sanki herkes gözüne takmış bir kara gözlük ve bu yüzden kimse görmez birbirinin içindeki renkleri. Sırf bu sebeptendir, yurttan eve çıktım ama değişen bir şey yok; okulda yokmuşum gibi... sanki hiç olmamışım gibi."

Elif hoca çok iyi anlıyordu Aras'ın kendini yar etme çabasını. Bunu Aras'la amfide ilk göz göze geldiklerinde anlamıştı, o yüzden çantasını toparlayıp öylece çekip gidememişti. Sağlıklı ve güçlü bedeni, dik duruşu ve kalın gür parlak saçlarıyla dışından ne kadar bütün ve kusursuz olarak gözükürse gözüksün, içi yara bere doluydu Aras'ın, tıpkı kendi gibi. İnsan kendine benzer yararı olan başka insanları hissedirdi. Elif Hoca ile Aras da bu yüzden birbirlerine çekilmişti işte. Her dersine katılan Aras'ı almış birinci yaşına girdiği günün akşamında fark etmesi belki de öyle alelade bir tesadüf değildi.

Üç yıl önce hasta kocasını bir kalp krizi sonucu kaybettiğinden beri Elif hoca da kara bir deliğin içine çekildiğini düşünerek yaşamıştı bir müddet. Cevresindeki herkes onun bu çalışma hirsinin kocasını öldürdüğünü düşünüyordu. Onlara göre emekli olup, hasta eşine refakat edeceği yerde, inatla üniversitedeki derslerine devam ediyor, kocasını da evde bir hasta bakıcıya emanet ediyordu. Adamcağız da bu ilgisizliğe dayanamayıp vefat etmişti. Bunları kimse yüzüne söylemiyordu ama anlıyordu Elif hoca. Lakin bu yaşa kadar insanların yargılarını değiştirmek için çabalamanın boş olduğunu öğrenmişti. Kim bilebilirdi ki bir zamanlar birbirlerine deli gibi aşık olmuş ve her koşulunda son ana kadar elleri hep kenetti uyumuş bu çiftin kapalı kapılar ardında birbirlerine

verdikleri sözleri. Kim bilebilirdi ki, Elif hocanın yüreğindeki kan sızdıran yarayı. Eşine o sözü vermiş olmasaydı, onun ölüm döşeginde bile yalnız bırakmayacağını ama her gün sırf onun için, onu mutlu etmek adına üniversiteye gelip ders verdiğini kimse bilmez, bilemezdi. Fakat bilmemek konuşmaya da engel değildi. Aksine bilmedikçe daha da çok konuşuyor, daha da fazla yargılıyordu insanları.

Aras, Elif hocanın çayının bittiğini fark ettiğinde, hemen ayaklanıp, bir bardak çay daha getirdi büfeden. Aralarındaki bu yarı sözlü bol hisli muhabbetin bitmesini hiç istemiyordu belli ki. Birden "bilmiyorum hocam" dedi, "belki de olması gereken bu, bizi bize düşman edenlerin tam olarak istediği bu ve şu an canının bu kadar yanması da her şeyin tastamam olduğunun bir kanıtı." Önüne getirilen çaydan bir yudum aldığında ağzında hissettiği burukluk, Aras'ın bu sözlerinin içinde yattığı burukluk kadar yoğun değildi. Yine yutkundu. Sonra gözlüklerini çıkartıp, Aras'ın gözlerinin ta içine bakarak;

"Her şeyin tastamam olduğunu düşündüğün anda, gerçekten de her şeyin tastamam olduğunu hissedebiliyor musun? İşte asıl olması gereken gerçeklik, bu sorunun cevabında yatıyor. Sen Aras, kendini yeterince sorgulamışsın zaten. Oysa insanların çoğu, muhtemel cevapların kalplerinde açacağı yaradan korktuğu için ekseriyetle kendini sorgulamaktan kaçır. Ve kendilerini sorgulamaktan kaçtıkça o bastırılmayan iştah ve hevesle, ağızlarından sular akarak başkalarını sorgularlar. Hatta daha da ileri gidip, o sorgulamaları yargılarıyla taçlandırır çünkü ancak bu sayede kendilerinden kaçabilirler. Lakin sen cesursun Aras, duymak istemediğin cevaplarla yüzleşecek kadar cesursun hem de. Bana kalırsa artık gerçekten olduğun biri gibi davranma vaktin gelmiş. Başkalarının cevabını sen veremezsin, o yüzden bırak, biraz da anlayamadığın o insanların kendilerini sorgulasın. Olmaz mı?"

İnsanı en çok yoran şey onu görmezden gelenlere kendini kabul ettirme çabasıydı. Belki de önce kendini kabul etmeliydi insan, olduğu haliyle ve memnuniyetle. Sonrası ise Elif hocanın dediği gibi, başını dik tutup yoluna devam etme çabası. Kendi sorularının cevabını başkasından aramaktansa, o cevapları kendi kendine oluşturma çabası.

Zübük

"Şimdi çok iyi anladım ki, Zübük bir tane değil, biz hepimiz birer zübüğüz. Bizim hepimizin içinde zübüklük olmasa, bizler de birer zübük olmasak, aramızdan böyle zübüklük büyüyemezdi. Hepimizde birer parça olan zübüklük birleşip işte başımıza böyle zübüklük çıkarıyor. Oysa zübüklük bide, bizim içimizde. Anlatıyorduk, kendi zübüklüğümüzden yaratıyorduk. Sonra, kendi zübüklüklerimizin bir tek Zübük'te birleştiğini görünce ona kıyıyoruz. (...)"

Şimdiki Çocuklar Harika

Bu roman da çocukların gözüyle büyüklerin nasıl göründüğü anlatılıyor. Bu romanda çocuklar anababalarını, öğretmenlerini ve büyüklerini eleştiriyor. Bu roman çocuk eğitiminde gerekli sanılan, günümüzde geçerli bir takım değer yargılarının yanlışlığını anlatıyor. Bu roman çocukların büyüklerine karşı haklarını ve kendilerini savunmalarındır.

Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz

Aziz Nesin, Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz'ı önce radyo oyunları olarak yazdı. Kazandıbüyük başarı üstüne sahne oyunu haline getirdi. İsrarları üzerine senaryosunu yazdı; çoğu tiyatrodan olduğu gibi, bu kez de filmciden teli hakkını alamadı. Bir haftalık gazetedeki çizgi romanı yayımladı. Ardından televizyon senaryosunu yazdı. Okurları istediği, çevrenin baskısı artınca sonunda Yaşar Yaşamaz, roman oldu.

Aziz Nesin kitaplığında yer alan diğer kitaplar için ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rante.org/yinevi.com> ziyaret edebilirsiniz.

EVİRİM KURAN

Kolaj: Gül Çetin
@gul_bakmanoglu_cetin

Utanmıyor musunuz?

Sözcüğü Almanlar bulmuş ama duygunun hakkını veren biziz: **Fremdschämen**. Başkası adına utanmak. İsterseniz hiç sokağa çıkmayın ve memleketi camlar arkasından izleyin, fark etmez. Gün geçmiyor ki televizyon camından, telefonun camından, evinizin, işinizin camından gördüklerinizle başkası adına utanmak zorunda kalmayasınız.

Başkaları adına utanabiliyor, elinizle yüzünüzü örtebiliyorsanız, atardamarlarınız gibi, toplardamarlarınız gibi, kılcal damarlarınız gibi bir de ar damarınız var demektir. Berce ar damar -yerini bilmesek de- herkeste mevcuttur; gelin görün ki kimininki çatlatır ve o çatlatkardan sızan pis kokulardan midemiz bulunır.

Utanma duygusu bir çocukta on iki ve yirmi dört ay arasında gelişmiş. 2 yaşında utanmayı öğrenmiş bir birey haline gelen insan evladı, hangi ara utanmazlaşıyor, bilmek isterdim.

Çocukluğumun ve gençliğimin mizah dergisi Gırgır'da Oğuz Aral'ın yaratıcısı olduğu fenomen bir karakter vardı: Utanmaz Adam.

Hayatı dalavereyle geçen bir soyтарыydı Utanmaz Adam. İsmiyle müsemmma değildi; adı Şeref' ti ama şerefsizliğin zirvesindeydi. Soyadı Haktanır'dı. Hak ile aldatanların ilk sinyallerini ondan almıştım. Bizimkuşak, hayatın o naif döneminde bu utanmazları her köşe başında değil, mizah dergilerinde gördük.

Hüseyin Rahmi Gürpınar, Utanmaz Adam romanında toplumu ve insanlığı masaya yatırır. Romanın baş kahramanı toplumun bütün kötülüklerini bünyesinde toplaması Avnüssalâh, örnekleri günümüzde de görülen bir asalaktır. Utanmazlığını laf ebeliğine sığınarak savunur. Avnüssalâh kitabın sonunda şunları söyler: "Çaldım. Dolandırdım. Sağdan soldan sızdırdım. Karşıma hiçbir davacı çıkmadı. Çünkü yere vurduklarım benden mücirim (suçlu) mahkeme kaçkınlardı. Yağkalarını adalet

teslim etmeden beni ele veremezlerdi."

Nepotizm, akraba kayırma veya adam kayırma, özel ve adil olmayan şekilde yapılan ayrımcılık anlamına geliyor. Akrabaları işe sokmak, yedi sülalesine kariyer yaptırmak, liyakate değil sadakate değer vermekte yüzlerce doktora çalışması çıkarabilecek kaynağa sahibiz ülkece. Geleceğin meslekleri ne olacak bilmiyorum ama, nepotizmin ata sporu olduğu ülkelerde bankamatik memurluğu bugünün değerli mesleklerindendir. Bu nepotizm denen meret öyle bereketlidir ki kariyer yaşamı boyunca şöforlük yapmış İmam Hatip Lisesi mezunubir bireyi Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu üyesi bile yapabilir.

Babam müfettişti. Hep taşrada seyahat eder,

Utanma duygusu yerli ve milli bir değer değil, küresel bir duygusal yetkinliktir. Ol sebep, dilerim ki utanacak işler yapanları Allah utandırсын.

SİNEM KEYİK

ÇİZMELİ KEDİ

CHARLES PERRAULT

evre çok az geldiği zamanlarda da daktilosu ile rapor yazardı. Üzerinde DMO yazan kalemleri, silgileri, teksir kağıtlarını hayranlıkla izlerdim; birini bile vermedi bana. Çünkü onlar devletindi. Çünkü babamın ar damarı vardı. Emekli maarif müfettişi Mehmet Bey, 72 yaşında, hiç arabası olmadı. Hâlâ toplu taşımayla gezer.

Türkiye'de 2018 yılında 440 kadın erkekler tarafından öldürüldü. Bu katiller duruşmalarda takım elbise giyerdi. Katiller takarlarsa iyi hal indirimi alabileceklerini biliyorlar. Çökseydüler derlerse "aşırı sevgi tutku indirimi", pişmanım derlerse "pişmanlık indirimi", erkekliliğe laf etti derlerse "cinnet indirimi" alabileceklerini biliyorlar. İndirimi talep eden de utanmıyor, veren de. Sanatçı Vahit Tuna geçtiğimiz günlerde kadın cinayetlerine dikkat çekmek için bir sergi açtı. İstanbul'da Meclis-i Mebusan Caddesi'ndeki bir binanın iki duvarına 440 adet toplulu ayakkabı monte etti. Belki bakar da utanırız diye. Çünkü Tuna'nın ar damarı var.

Gi resun'un Eynesil ilçesinde geçtiğimiz yılın Nisan'ında evinin önünde yaralı olarak bulunan ve kaldırıldığı hastanede yaşamaya veda eden 11 yaşındaki Rabia Naz'ın ölümü kayıtlara intihar olarak geçti. Bir dedektif gibi olayın üzerine giden, olayın intihar olamayacağını açıkça ortaya koyan deliller bulan acılı baba Şaban Vatan'ı gözaltına bile aldılar, hatta akıl hastanesine yatırmaya çalıştılar. Bu olayı tüm Türkiye'nin ve en üst mercilerin duymasını sağlayan serbest gazeteci Metin Cihan Karar'a da geçtiğimiz günlerde soruşturma açıldı. Katil elini kolunu sallayarak geziyor; Şaban Vatan delil peşinde, Metin zor durumda. Çünkü onların ar damarı var.

Geçtiğimiz günlerde, Temmuz 2018'de 25 insanın öldüğü (korkunç bir ihmâl olduğu için öldürüldüğü demek daha doğru olabilir), 328 kişinin yaralandığı, çorlu tren faciasının üçüncü duruşmasında, yarı bedenleri poşetlerde ailelerine teslim edilen canlardan biri olan 9 yaşındaki Oğuz Arda Sel'in annesi Mısra mahkemede insanın diyenin uykularını kaçırarak deneyimlerini anlatıp sözünü bitirdiğinde baş sağlığı dilemeyen hakim gözlerine bakarak başım sağ olsun dedi ve yerine oturdu. Duruşmalara olaydan bir yıl sonra başlandı ve dava şu an sadece 4 sanıkla -tutuksuz yargılanan 4 sanıkla- ilerliyor. Adalet rayların altında kalmısın, dedi Mısra. Çünkü onun ar damarı var.

"İnsanların ne kadar kötü olduğunu görmek beni hiç şaşırtmıyor, fakat bu yüzden hiç utanmadıklarını görünce hayretler içinde kalıyorum." demiş Goethe iki asır önce. Utanma duygusu yerli ve milli bir değer değil, küresel bir duygusal yetkinliktir. Ol sebeb, dilerim ki utanacak işler yapanları Allah utandırın.

Dünyanın en ünlü çocuk masallarının yaratıcısı Fransız yazar Charles Perrault 1628 yılında doğdu. Zengin bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelen Perrault, yazdığı çocuk hikayeleri ile kısa sürede kendini tanıtmayı başarmıştı. Hukuk eğitimi alan Perrault, Paris Barosu'nda babasının mesleğini devam ettirmişti. Sanata aşırı ilgi sebebiyle avukatlığı bırakıp hayalati kurdugu mesleği yaşamaya başlamıştı. Charles Perrault, jimdilerde küri masalları diye nitelendirilen masalların ilk örnekleri olan eserler bırakmıştı. Bilinen eserleri arasında Kükedisi, Uyuyan Güzel, Kırmızı Başlıklı Kız, Çizmeli Kedi gibi masallar yer alır.

La Chat Botte (Çizmeli Kedi)

Bir zamanlar, üç oğlu olan bir değirmenci vardı. Değirmen önce büyük oğluna, ortanca oğluna, küçük oğluna da kedi miras kalmış. Küçük oğlu bu duruma çok üzülüyordu. "Kedi ne işine yarar ki insanın?" diye yalınmış. "Pişirip yiyeceksin bile." Kedi bunu duymuş ve hemen cevap vermiş: "Kötü bir miras değil, olmadığın züğüreciğini sen efendim. Bana birşey verince çifte değime verirsiniz, neye yarayacağını görürsünüz." Şaşkınlıkla ağa bir karışık kalan çocuk, kedinin istediklerini yapmış. Çizmeli Kedi tavşanı efendisine götürmek yerine doğruca saraya gidip kral'a görüşmek istediğini söylemiş. Kral'ın huzuruna çıktığında yere eğilerek: "Yüce efendim, size efendim Marki'den bir hediye getirdim." demiş. Bu hediye Kral'ın çok hoşuna gitmiş. Kral artık onun yolunu göster olmuş. "Bana sakın neden diye sormayın ve bu sabah imzağa gidip yikanın", demiş şahibine. Çizmeli Kedi, o sabah Kral'ın Prenses'le, yanıkıyla birlikte imzağın kenarından geçeceğini biliyormuş. O sabah, Kral'ın faytonu imzağın yakından geçen Çizmeli Kedi telaşa yanlarına yaklaşıp. "Yardım edin! Yardım edin!" diye bağırmış. "Efendim Kralı boğuluyor!" Kral hemen bir alay askerini imzağa yollamış. Fakat Çizmeli Kedi bununla da kalmamış. Kral'a, efendisi imzağa yüzlerini hursulan onun ebiselerini aldıklarını söylemiş. (Oysa Çizmeli Kedi, efendisinin ebiselerini çalları arkasına kendisi götürmüştü) Kral, hiç gecikmeden Marki'ye bir takım elbise yollamış. Marki güzellece gidiyorduktan sonra Kral onu gideceği yere götürmek için faytonuna davet etmiş ve kızıyla tanışmış. Prenses, Marki'ye bir bakışta aşkılmış.

Çizmeli Kedi, köy köy gezerek "Beni dinleyin!" diye bağırmış. "Kral bu yöne doğru geliyor. Siz bu tarafı kime atıyorsunuz? Yoksa siz dilim dilim doğratırsınız!" Dev'in şatosuna varmış. Kral'ın Faytonu Çizmeli Kedi'nin geçtiği yerlerden geçerken Kral her rast geldiği insana, "Bu tarlar kime ait?" diye soruyormuş. Her defasında da aynı cevabı alıyormuş. Kral, Marki'nin bu kadar çoktoprağa sahip olmasına şaşırmış. O sırada Çizmeli Kedi Dev'in şatosuna başka bir işler çevirmekte meğmullü. "Dev", demiş Çizmeli Kedi, Dev'in nefesinin kokusundan iğrendiğini gizlemeye çalışarak. "Senin aynı zamandaki diğer şiririrliğin gücünün olduğunu söylüyorlar, doğrumu?" "Öyle diyarlarsa, öyledir", demiş Dev alçak gönüllülikle. "Örneğin, istersen hemen bir aslanadönüştürdün diyorlar", demiş Çizmeli Kedi. Bunu söyler söylemez Dev hemen kendini bir aslanadönüştürmüştü. "Benim yapmadığım şey yoktu!" Dev bir anda fareye dönüşmüştü. Çizmeli Kedi de onu hemen yutmuş. Derken Kral, Dev'in şatosuna varmış. Şatonun artık kime ait olduğunu tahmin etmişsinizdir herhalde! Çizmeli Kedi, Kral'ın faytonunu şatonun yolunda karşılamış. "Bu taraftan gelin", demiş. "Siz bir ziyafet bekliyoruz."

(Dev o gün birkaç arkadaşına bir ziyafet vermeye planladığı için yemeklere donatılmış büyük bir masa hazır bekliyormuş!)

O gün sonunda Çizmeli Kedi'nin sahibi Marki Prenses'e nişanlanmış. Bir hafta sonra da evlenmişler.

Çizmeli Kedi'ye ne mi olmuş? Dokuz canından dokuz da sefa içinde keyfini sürmüş ve bir daha fare avlamasına gerek kalmamış.

MURAT TIRPAN

Üç nankör kız kardeşin hikâyesi

Sizeliç nankör kız kardeşin hikâyesini anlatayım mı? Anlatmayım, daha iyisi siz sinemaya gidip mevzuyla Emin Alper'den dinleyin. Geçtiğimiz günlerde vizyona giren, yurtiçi ve yurtdışından önemli ödüller alan Alper'in son filmi Kız Kardeşler belki büyükşehirlerde yaşayanların, 'modernlerin' pek bilmediği, bilse de hatırlamak istemediği bir konuyu, beslemelik meselesini merkeze alıyor.

Aslında dağ başındaki bir taşra köyünde babalarıyla birlikte yaşayan bu üç kız kardeşin nankör olduğu falan yok, onları 'kendini iyilikleri için' sırayla şehirdeki başka ailelere besleme veren babaları böyle söylüyor. Hem besleme olarak verdiğiniz kızın zanası nankör diye bilirsiniz mi? İnsanın kendi kızını besleme olarak vermesi zor elbet, baba da bu zorluğu yaşıyor ve bu yaptığının hem zor hem de önemli olduğunu kızlarının anlamasını bekliyor. Anne ise çok daha önceden hayatını kaybetmiş. Kızlar elbette babanın niyetini anlıyorlar, beslemelik bir yandan onları için çok zor, ama öte yandan hepsi bu sıkışmışlıktan kurtulabilmek için bunu tek çare olarak görüp kabulleniyorlar.

Beslemelik gerçekten de diken üstünde bir durum, hem gitmek hem de kalmak istemek. Hem kurtulmak için gitmeye çalışmak hem de aileden ayrılmamanın çok zor olması halı. Üç kız kardeş filmde sırayla besleme olarak veriliyorlar ama bu hikâyede daha trajik olan hepsinin çeşitli sebeplerle geri gelmek zorunda kalması. Ben Türkiye sinemasında belki Atalay Taşdiken'in Momm'o'su dışında bu meseleye değinen bir film hatırlamıyorum. Alper Momm'o gibi bir filmi yaptığında burada politik bir katman da ekliyor, yine bir memleket alegorisini izliyoruz anlayacağınız.

Alper'in daha önceki filmi ile bu film ortak özellikleri var, üçü de alegorik okumaya çok müsait, hatta dramatik ve sinematogra fik yapılarıyla bunu 'talep' eden filmler ve üç filmde de kahramanlar mikro evrenlere kapatılmış durumda. Kız Kardeşler'deki alegorinin en güçlü yanı hikâyenin alttan alta kaçıp gitmek isteyenlere, mecburen kaçıp gitmek zorunda olanlara, en çok da mültecilere dokunması. Film bu benzerlikle yaşadığımız toplumsal eşitsizliğin altını çiziyor, çünkü beslemeler ne kadar zor olsa da ailelerine dönmek istemezler, o ikinci sınıf pozisyonu bile geldikleri yere göre iyidir onlar için. Çöçmenler de mesela aynı durumdadır, anavatanından çıkıp başkayerde ikincisınıf vatandaş olarak yaşamayı tercih ederler. En ağır işlerde en kötü işlerde çalışmayı tercih ederler. Örneğin doktor ya da mühendis bile olsa başka bir ülkeye gidip ağır işleri yapabilirler. Aslında toplumun zorladığı ama onların iradesinde gönüllü oldukları gibi görünen bir durumdur bu.

Buruk hali ülkemizinsani için hiç yabancı değil, hele son zamanlarda hem gitmek -zaman zaman Avrupa'nın beslemesi olmak- hem de vatanımızdan ayrılmak istemiyor muyuz? Kendimizi o dağ köyündeki kızlar gibi çıksız ve sıkışmış hissetmiyor muyuz?

Kendimizi kurtarmak için zaman gücü

temsil eden figürlerin peşinden koşuyor muyuz? Kız Kardeşlerin, hatta babanın ve muhtarın şehirden gelen, hem doktor hem de patron birkarakter olan ve kız kardeşlerin ikisini de besleme olarak alıp geri vermiş Necati Bey'in yürümesinde olmaları da işte böylesi bir ataerkilliğin alegorisidir. Filmde Necati hem para, hem devlet hem de erkekliği temsil ediyor. Onun üstelikleri kızlar ve köylülere çentek çare, bu yüzden filmde Necati'yi merkez bir

noktada görüyoruz, her şeyin çekim merkezi o. Kimse bu sıkışmışlıkta tek başına kurtulma umuduna sahip değil!

Burayakadaranlattıkları bize çok tanıdık duygular olsa da fazla depresif ve karamsar görünüyor olabilir, insan en sert filmlerde bile biraz umut bekleme hakkına sahip elbette.

Burada film sonu bir döngüyle bitiyor, bu kızlar beslemelik yoluyla bile olsa bu köyden, bu hayattan kurtulamayacaklar mı? Bu son karamsar bile olsa emin olun bu, film karamsar olduğu anlamına gelmiyor. Tam aksine biz Mustang filminin sonunda olduğu gibi rahatlamış bir seyirci mi istiyoruz yoksa rahatsız bir seyirci mi? Alper ikinciyi tercih ediyor, rahatsız olmuş, üzümüş ama bu söz konusu döngüye de öfke duymuş bir seyirci hedefliyor ve bunda daha ciddi bir potansiyel buluyor. Dolayısıyla bu karamsarlığı eleştirmek gerek, varsa bu karamsarlık seyirciyi dürtün onu rahatsız eden ve onu daha eleştirel düşünmeye iten bir karamsarlıktır, iyi sinemanın da derti budur. Zaten Emin Alper'in etkilendiğini söylediği tüm filmler romanlar da böyledir biraz, bütün on dokuzuncu yüzyıl klasikleri trajedilerle biter. Madam Bovary ölür, Anna Karenina ölür. Sevgilileriyle mutlu olmazlar. Onların tüm bu karamsarlıkları bize toplumun iki yüzüne dair, Karenina'yı bağrına basmayan topluma dair bir tepki vermemiz sağlar.

Kız Kardeşler bu anlamda tıpkı yönetmenin daha önceki filmi Tepenin Ardı ve Abluka gibi izleyiciden anlattığı hikâyenin sıkışmış kahramanlarına, alt metindeki düzensiz eleştirine karşı tepki bekleyen, izleyicisini sarsan bir film. Üç 'nankör' kız kardeşin hikâyesini dinlerken zaman zaman boğulacak, zaman zaman gülecek, çoğu zaman üzülecek ama en çok düşüneceksiniz.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranteoy.org>

ÖNDER ABAY

Uzak ülke, yakın resim

Resim tarih boyunca yol gösterici bir sanat biçimi olarak algılanıyor. İlk insanların sosyalaşan tınsını çizdiği mağara duvarlarından, bugünkü galerilerin duvarlarına ulaşan tablolarla ressamın tarih izleri birikiyor. Dünyada kumaşla oluşturulan resmin öncülerinden Japon ressam Hiten Utemi bir çalışma için ülkemize geldi. Hiten ile zorbalık, çocuk istismarı, aile içi şiddet vb. gibi, toplumun savunmasız gruplarını, çocuk meselelerini betimleyen duvar resimlerinin sanat hayatını konuştuk.

■ Sanat hayatınız nerede ve nasıl başladı?

Aslında sanat yaşamım çocukluğuma dayanıyor. Altı yaşından beri hep çiziyordum. Üniversitede heykel bölümünü bitirdim. Ama Japonya'da heykel bölümü mezunu biri olarak kendime bir alan bulamadım. Sonra bir sanat okuluna daha gidip Fransız Ressam Henri Matisse üzerine uzun süre çalıştım. Heykelden sonra benim ait olduğum yerin resim olduğuna karar verdim.

■ Japonya gibi bir ülkede heykel sanatını neden icra edemediniz?

Küçük bir şehirde heykel okuduktan sonra sanat dünyasında kendime yer bulamadım. Dahası Japonya'nın kültürü başkenti diyebileceğimiz Yokohama'ya gidip kavramsal sanat üzerine eğitilmayı tercih ettim. Ondan sanatçı olarak karşılık buladım.

■ Heykelden sonra resim sanatına yöneldiniz. Ne gibi çalışmalar yaptınız?

O zaman büyük boya firmalarının sponsorluğunda büyük çalışmaların

gerçekleştirdim. Daha çok sokak çalışmaları denilebilir.

■ Peki, boyadan vazgeçip kumaşla resim yapma fikri nasıl gelişti?

Tokyo'da birçok çalışma yaptktan sonra doğduğum yere, ailemin yanına geri döndüm. Orası küçük bir ada kentiydi. Orada sürekli

bir nehrin kenarına gidiyordum. Orada karar verdim kullandığım boyaların böyle güzelsuları kirlitememesi gerektiğine çünkü kullandığımız boyaların içerisinde bolca kobalt ve kadmiyum gibi zehirli kimyasal maddeler ver.

■ Direkt kumaşa mı geçtiniz? Daha önce denenmemiş bir tarz olduğu için kumaş nasıl aklınıza geldi?

Kumaştan önce birçok ürüne çalışmalar yapmayı denedim. Kullanılmış süt kutularıyla küçük evler yapıp Japonya'da büyük sorun olan "barınma sorununa" dikkat çekmeye çalıştım. Çok sonra kumaşla çalışmalara başladım.

■ Çalışmalarınızda nasıl kumaşlar kullanıyorsunuz?

Koton veya pamuklu kumaşlarla çalışmayı seviyorum. Kesimi kolay ve uygulaması daha kolay oluyor. Hem diğer kumaş türlerine göre daha ekonomik diyebilirim. Dünyada birçok ülkesinde çalışmalar yaptığım için kolay ulaşılabilir olması da önemli.

■ Birçok resminizi inceledim. Çoğunda çocuk figürü önemli yer tutuyor. Bunun nedeni nedir?

Japon ailelerde genelde anne ve baba çalıştığı için çocuklar evde yalnız kalırlar. Bu yalnızlıkları okul döneminde de devam ediyor. Bu yoksunluğu resmetmeyi istiyorum. Japon kültürü bu yoksunluğu kültürel olarak destekliyor.

■ Burayı biraz daha açar mısınız?

İslami ülkelerde de olduğu gibi Japonya'da da erkek egemen bir sistem baskın haldedir. Japon erkekleri kadını biraz ezerler, bu durum çocuklara da çok yansır. Bir kadın ve erkek aynı notu alsa bile genelde erkek tercih edilir sistem tarafından. Bu durum en eğitimliden köylüsüne kadar böyledir. Okulda çocuklar mutsuzdur ama kız çocukları daha mutsuzdur. Ben kız çocuklarının mutsuzluklarına dikkat çekmek istiyorum.

“İslami ülkelerde de olduğu gibi Japonya'da da erkek egemen bir sistem baskın haldedir. Japon erkekleri kadını biraz ezerler, bu durum çocuklara da çok yansır. Bir kadın ve erkek aynı notu alsa bile genelde erkek tercih edilir sistem tarafından. Bu durum en eğitimliden köylüsüne kadar böyledir. Okulda çocuklar mutsuzdur ama kız çocukları daha mutsuzdur. Ben kız çocuklarının mutsuzluklarına dikkat

Mehmet Ali & Akşin

Kitap Arşivi <https://rantey.org>

AYDILGE

Domuz kadar şişkosun!

O kuldaki dansa, şişko diye kimse çağırmamış onu. Bir peri gelsin de, onu Sinderella gibi incecek ve güzel bir kız yapmış diye bekleyip durmuş. Oysa, şişmanlar masal kahramanı bile olamazmış. Şişman bir Rapunzel, şişman bir Sinderella, şişman bir Pamuk Prenses hiç yazılmıyormuş. Ya kötüler ya da "iyi kalpli ama aptal" karakterler şişman olurlmuş. Masallar bile masum değilmiş aslında... Şimdi ki özlemek üzere ve bu masal değil, gerçek. Begendiği çocuk ona, "Domuz kadar şişkosun!" dediğinde, ilk adımını atmış ölüme.

Gazetede çıkan haberdeki yüzeyssel bilgilere rağmen başına neler geldiğini az çok tahmin edebiliyoruz. Aylarca rejim yapar kızar. Sadece zayıflamak değildir mesele. Amacı, onurunu kurtarmak, tüm dünyaya ispat etmekte zayıflayacak kadar güçlü olduğunu. İntikam almaktır tüm alaycılardan. Tüm bu hırsına rağmen, fazla zayıflayamayan kız, son çare olarak şu meşhur diyet haplarından yutmaya başlar. Ama, onların da işe yaramadığını görür. Tam umutsuzluğa kapılmışken, bir arkadaşı metabolizmayı hızlandırıcı hormon haplarından almasını önerir. Eczanelerin kapısı, böyle durumlarda herkeşe sonuna kadar açıktır nasılsa! Kız, hapları kullanmaya başladıktan bir süre sonra, hiç hareket etmediği zamanlarda bile asırı terlemeye başlar. Gittikçe kilo kaybeder. Kalbi, cinayet sahnelerindeki kalp sesi kadar hızlı ve gümbürtülü atar. Kız, yerinde duramaz olur. Geceleri uyuyamaz, dikkatini toplayamaz. Ama hırslanmıştı bir kere. Mutlaka zayıflayacaktır. Haplardan dörder dörder yutmaya başlar. Günlerce hiç yemek yemez, arada sırada bir ki elma en fazla. Yemeklerin tadını unuttur yavaş yavaş. Bir gece kalbidakikada iki yüz atmaya başlayınca kendini makineye bağlanmış bir şekilde hastanede bulur. Ölümden dönmüş olması sevindirir herkesi. Bir tek o hariç çünkü ölümden çok, tekrar şişmanlanmaktan korkar.

Hastaneden çıkınca, hapları bırakacağına ve yeniden yemek yemeye başlayacağına söz verir. Bir süre sözünde durur da... Ama sonra kilo aldığı görünce, çareyi müşil haplarında, idrar söktürücülerde bulur. Derisi kurur, şiddetli karın ağrıları çeker. Ama yine de yeterince zayıfladığına bir türlü inanamaz. Hiçbir zaman da inanmayacaktır. Sağlıklı düşünemezartık. Hiç yemek yememeye başlar. İştahı sonsuza dek gitmiştir. Yemek yemek, çamur yemek gibi, lağım suyu içmek gibidir onun için. Midesi küçüldüğüne küçülür. Beynindeki sinirler bile incilir. Sonrada hastane, evi oluverir.

O kız, her gün verdiği kilolarla beraber ömrünü de veririrken, ablası gazetede çıkan

“Keşke diyorum içimden, ruhlarımızı yeterince besleyebilseydik ve tüm bu diyet, kozmetik, estetik, moda sektörü bize kendimizi çirkin hissettirerek kör etmeseydi. O zaman başkalarının göz zevklerini beslemek için bu kadar çabalamazdık belki de...”

haberde "Niye?" diye soruyor muhabire. "Bu kadar önemli mi zayıf olmak?"

Duyacağı cevapla kız kardeşini anlamaya çalışıyor. Bazen en çok da buna ihtiyaç duyuyorsun. Birilerinin bizi anlama çabasını göstermesine. Yanımızda olduklarını bilmeye... Sevilmişimizi bilmeye... Zaten her şeye, sevilmeğe uğruşa başlıyoruz. Öyle çok aşşığlanmışız, bedenimiz öyle çok alaya alınmış ki, sonunda bedenimizden öğrenir olmuşuz. Bir türlü zayıflayacak gücü bulamadığı için de irademizden tiksinişmiş. Çöplüğe bakar gibi bakmışız kendimize. Mutluluğun önünde duran tek engel şişmanlığımız sanmışız. Çünkü görünüşümüzle tanımlanmışlar bizi, yaptıklarımızla değil. Yeteneklerimizi, düşüncelerimizi, içimizdeki renkleri, kimse merak etmemiş. Salemler de çadırları yakmışlar. Şimdide şişman, çirkin, kısavets diyee...

Kızın yerine koyuyorum kendimi. Okulda ne kadar zorlandığını düşünüyorum. Hatta belki de okula gitmekten nefret ettiğini. Kafamın içinde bana anlatmaya başlıyorum.

"Evet, gerçekten de okula gitmekten nefret ediyordum." diyor. Servise bindiğimde, benden önceki kızın yerini alıyorum. "Sıkıyaydık, sıkıydık."

açını!" deyişlerini duymak istemiyordum. O pis sırtışları gözlerimin kornealarına öyle bir yapıştı ki gitmek bilmiyorlar artık!

Bir kız arkadaşım var. Onun yanında dolaşmak da sinir ediyor beni. O kadar uzun ve zayıf ki, yanında iyice şişmek gözüküyorum. Pislik Mehmet, ikimizi yan yana görünce hemen bağırmağa başlıyor, "Fasulye sırığına dayanmış patates gidiyor," diye. Tabii yine umursamıyordum gibi yapıyorum. Kız arkadaşım da duymamış gibi yapıyor ben üzülmeymişim diye. Ama o gıcık Selen yok mu! "Mehmet'in dediğini duydun mu?" diye yanıma yanaşarak, sanki Mehmet'ini biliyormuş gibi davranıyor. Oysa bal gibi de biliyor duyduğumu. O sözleri yeniden hatırlatarak, beni bir kez daha sinir etmek istiyor. Çeçen gün de tutturmuş kilo aldım, rejimdeyim diye. Tabii asıl amacı, benim şişman olduğumu ima etmek. "Sen şişkoyosan ben neyim?" diyorum içimden. O da tam bunu duymak istiyor. Ama ona söylemiyorum. Zaten kilo almak bir yana, zayıftan kırılıyor hanımefendil! Yok ama, beni sinir etmelerine bu sefer izin vermedim değilim. Bugün rejime tekrar başlıyorum. Zayıflayınca, benimle dalga geçmek neymiş göstereceğim herkesi!

Bilmiyorum emin değilim. Yapabilir miyim ki... Özellikle öğle aralarında çok zorlanıyorum. Herkes yemek yerken ben tırnaklarımı yapıyorum. Oyalanmak için sınıf kapısının önüne çıkıp duruyorum. Bazen de Bora'yı görüyorum. Son model bir araba gibi gıcır gıcır parlıyor koridoroda. Gün gelecek onun da benzinli bitecek, o da bir gün gelecek hava atamayıp hava yapmış lastik gibi hurdalığa atılacak diye düşünüp rahatlamaya çalışıyorum. Şimdilik tüm ihtişamıyla, görkemli bir bina gibi yukarıdan bakıyor etrafına çünkü herkes ona aşık. Bense kendimi bir kum torbası gibi hissediyorum. İnsanların alaycı sözleri, boks eldivenleri gibi iniyor yüzümden ortasına. "Ah bir zayıflayıyım, o zaman göstereceğim hepinize!" diyorum içimden. "En popüler ben olacağım. Bora benim içime düşecek!" Ben ise hep reklamların içine düşüyorum. Reklam bu ya... İçecek olmuşum. Boyum da uzupuz. Ağır çekimde saçlarım sağa sola savruluyor. Çapkın bakışlar atıyorum etrafa. Herkes hayran hayran beni izliyor.

Sonunda da Mehmet'in, "Çekilsene be şişko kapının önünden! Maşallah bütün girşi kaplanmışsın, sınıfa giremiyorum!" diye anıran bağırtılarıyla gerçeğe geri düşüyorum. Cevap verecek halim yok. Ağzımı açıp bir lafetsem, tartışma uza da uzar. Mehmet bana domuz diyecek, ayı diyecek, yağ çuvalı diyecek, herkesin içinde ne kadar şişko olduğumu yineleyip duracak. "Şimdi ne gerek var cevap vermemeye,"

ALİ DENİZ USLU

diye düşünüyorum. O sırada gözüm yine Bora'ya kaçıyor. "Acaba Mehmet'in dediklerini o da duymuş mudur?" diye içim içimi yiyor. Yesin varmış. Belki karnım doyar. İnsanların benimle dalga geçmesine engel olmam imkânsız zaten. Ağzları, bozuk birer musluk gibi. Kapatıp içice siksam bile, biraz sonra alaycı laflarının şıp şıp damlayan sesi, yeniden kulağıma akmaya başlıyor. Üstelik bu sözler su gibi akıp gitmiyor, yürekte asittenbeter yaralar açıyor.

En çok neye şaşıyorum biliyor musun? İnsanlar benimle alay ederlerken canımın yandığını nasıl böyle görmezden gelebiliyorlar! Ama birileri onlara, "Adam öldürebilir misiniz?" diye sorsa, eminim hepsinin de cevabı, "Hayırlı" olur. Peki söyledikleri alaycı sözlerle beni her gün öldürenler onlar değil mi? Aslında ben tok gözlü biriyim. Bir kez ölsem bana yeter de artar bile. Her alaya alındığımda, tekrar tekrar öldürülmeme gerek yok ki.

"Ben neyim acaba?" diye düşünüyorum bazen. Birisi sorduğunda beni nasıl tarif eder insanlar? "Şu şişman kız," diye mi? Ben bundan ibaret miyim? Benim tanımım bu mu? "Şişman!" Başka ayırıcı bir özelliğim yok mu benim? Neden, "Güzel şiirler yazan, değişik resimler yapan, müzik dinlemeyi çok seven hoşsohbet kız..." değil de "şu şişman kız..." diye başlıyor tüm cümleler? Sanırım böylece insanlar beni tanıma zahmetinden kurtulmuş oluyor. Beni, tek bir sıfatla paketleyip, etiketimin üzerine 'şişman' yazmak işlerine geliyor. Öyle önemli bir yazıyla da değil... Kargacık burgacık, baştan savaşa bir şekilde. "

Kız şimdi otuz kilo. Bir sürü ağrı ve ıstırap, arka arkaya, hiç durmadan, hiç yorulmadan, ona hiç soluk aldırmadan, üzerine saldırıyorlar. Dante'ye cehennemde eşlik eden Ovid gibi biri de yok yanında ne yazık ki. Ne en sevdiği film yıldızları, ne de masallardaki şövalyeler onu kurtarmaya geliyorlar. Onlar ancak güzel prenseslere yardım ederler. Kahramanları, onu terk etmiş olsalar da acılar pek vefalı oldukları için, hep onun yanında kalıyorlar. Bir saniye olsun, yalnız bırakmıyorlar onu.

Ablası, "Keşke pantolonumu giymek istediğinde, 'koca kıçınla giysilerimi genişletme,' diye bağırmasaydım ona!" diyor.

Keşke diyorum içimden... Ama çok geç. Önce bizi çirkin olduğumuza inandırdılar. Şimdi de güzel olmak için ne satın almamız gerekiyorsa aldırıyorlar. Karşılığında her şeyimizi alıyorlar. Paramızı, huzurumuzu, sağlığımızı, hayatımızı bile... Keşke diyorum içimden, ruhlarımızı yeterince besleyebilseydik ve tüm bu diyet, kozmetik, estetik, moda sektörü bize kendimizi çirkin hissettirerek kâr etmeseydi. O zaman başkalarının göz zevklerini beslemek için bu kadar çabalamazdık belki de...

KAPI

Duyguların imlası affetmez yanlış dokunuşları
Onarmak zordur yırtılan kalpleri
Gecenin sonunda tuhaflıklar sarar öptüğümüz tenleri
Ruhun coğrafyasında yasaklıdır kimileri
Bazıları da söyleyemez içindekileri
Bir çingene ateşidir umut, yanar da sönmez gün boyu.

Günler ömürden düşüp, zaman şimdiyi demler
Şiirlerin gömüldüğü saksılar düşer balkonlardan
Bir kapı arar dururuz bu yüzden,
Başka yüzyılların baharlarına açılan...
Kırmadan dokunamayanların dünyasında
Her gece söylenen bir türküdür bu,
Safada kadar sokakları dolaşan

BARIŞ AKPOLAT

Askerden hapse... Hayat kurtaran şarkı

“

"Ya şimdi ya da asla" cümlesi, aklının başına toplanmasında yardımcı oldu. "Hayatım boyunca yapmak istediğim iş bu. Ben şarkı söylemeliyim" diyerek kendine geldi. Barry Eugene Carter'ın Barry White olarak adını değiştiren kükremeye karışık duyulan o inanılmaz derin sesini duymamız için Elvis'in askere gitmesi gerekmişti belki de.

”

Elvis Presley... Amerika Birleşik Devletleri'nin dünyaya pazarladığı en büyük markalardan biri. Coca & Cola gibi, Pepsi gibi bir ürün. Muhammed Ali, Vietnam'a gitmeyi reddedip kariyerini tehlikeye attığında yıl 1967'ydi. "Vietnamlılar bana bir şey yapmadı ki onlara karşı savaşıyım" demişti. Uzun bir süre maça çıkmadığı için üniversitelerde konuşmalarla katılmak zorunda kalmıştı. Elvis ise ABD'nin müthiş bir pazarlama şaheseri olmuştu. 1958-1960 arası orduda katılmıştı ve gençlerin üstünde müthiş bir etkisi vardı. ABD Hava Kuvvetleri onu cephede savaşması için değil yeni asker alımında model olarak kullanmak istemişti örneğin.

Elvis, orduda katıldığında bunun üstünden muazzam bir halkla ilişkiler çalışması döndürüldü. Filmleri çekildi. Üniformalı konserler verdi, ordu konsepti görselleri olan albümleri çıktı.

Kısacası ordu onun, o da devletin işine yaradı.

Anlattığımız hikâyenin çıkış noktasının aslında Elvis'le hiçbir alakası yok. Tüm olay Barry White'la ilgili.

'Aşkın Deniz Aygır'ı' yani 'The Walrus of Love' lakaplı Barry White'in geleceği, onun daha

10-11 yaşındaki şarkıcılığı konu olunca çok ümit veriydi. Kilise korosunda inanılmaz yetenekli bulunurdu. Annesi falan inanılmaz gurur duyuyor oğluyla halıyla.

Gerçek ismi Barry Eugene Carter olan genç öyle kolay Barry White olmadı. Kilise korosunda yeteneğiyle adından söz ettirirken ergenliğe girdi ve sesi çatladı. Bir röportajında şöyle anlatıyor durumu: "Bir sabah kalkıp anneme günyanı dedim ve sesim inanılmaz çatlakçaktı."

Sesi çatlayınca müzikten bir anda soğudu Barry. Müzik defterini kapattı. Barry Eugene, müzik işlerini bıraktıktan sonra yolunu da fazlasıyla kaybetti. Mahalledeki arkadaşlarıyla hırslılık yapmaya başladı ve daha 16 yaşındayken arabaya tekerleği çalarken yakalanıp hapse girdi.

Elvis Presley askere kayıt olduktan sonra Almanya'ya gönderilmişti. Almanya'da 'O Sole Mio' şarkısının 1907'de Giuseppe Anselmi kaydını duyup çok etkilence plak şirketine şarkıyı İngilizceye çevirmelerini istedi. Şirket bu iş için şarkı yazarları Aaron Schroeder ve Wally Gold'u uygun buldu. O yıllarda Amerikan müzik endüstrisinin maaşlı, sabah 08:00 akşam 17:00 çalışan şarkı yazarları vardı. Her sabah takım

elbiseleri ve Bond çantalılarıyla işe gelir genellikle aşk şarkıları yazıp evlerine giderlerdi. Memurdan hiçbir farkları yoktu. Kısacası müzik gayet fabrikasyondur o dönem. Yeri gelmişken belirtmek gerekir ki o güzel sesle 600 civarı şarkıyı söylediği bilinen karizmatik Elvis'in kariyerinde yazdığı bir şarkı bile yok. Fakat... İyi ve iş yapacak şarkının da kokusunu iyi alırdı...

1949'da Tony Martin'in 'There's No Tomorrow' olarak da yayınlanan 'O Sole Mio'nun Elvis versiyonu 'It's Now or Never' (Ya şimdi ya da asla) olmuştu.

Barry White hapiste yatarken bu şarkıyı duydu. "Ya şimdi ya da asla" cümlesi, aklının başına toplanmasında yardımcı oldu. "Hayatım boyunca yapmak istediğim iş bu. Ben şarkı söylemeliyim" diyerek kendine geldi. Barry Eugene Carter'ın Barry White olarak adını değiştiren kükremeye karışık duyulan o inanılmaz derin sesini duymamız için Elvis'in askere gitmesi gerekmişti belki de. Hapisten çıkar çıkmaz müzik sektörüne girdi. Çete işlerini bıraktı. The Upfronts grubuyla 'Too Far to Turn Around' albümünü yayınlayıp müzik kariyerine başladı. İlk solo albümü 'I've Got So Much To Give' ise ona daha ilk albümünde liste başarısıyla geri dönmüştü.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

AYŞEN ŞAHİN AKSAKAL

Aşkın tutundurma hali

"Biz aşkı bulunca minnet ederiz ama hayata tutundurduğu için, açtığı kapılardır minnetimiz kapattıklarına değil"

Ekimdi, okullar açılmış, dersler başlamış ancak pastırma sıcakları yüzünden aklımız hâlâ bir karış havadaydı.

Kampüsün çimenlerine yayılmış pilli radyodan şarkı dinliyorduk, arada bir iki derişğine amflere dağılıyordu, güneş camdan yüzümüze vururken, o kadarına bile zor dayanıp çıkışta kendimizi Çağaloğlu'ndan Sirkeci'ye oradan Galata Köprüsü, Karaköy gidebildiğimiz kadar uzağa vuruyorduk. Ayağımızda üç aylık Kredi Yurtlar Kurumu bursunu yatırdığımız yepyeni botlar vardı, bu gidişle kiş gelmeden paralanacağını düşünmeyecek kadar haytayıdık.

Kimi gün Tophane'deki nargilecilerde alırdık soluğu, o zamanlar başka türlüydü orası. Çay, kahve fiyatı öğrenci işiydi, uzun otursan da kimse adisyonu burnuna dayayıp durmazdı. Ya da Beşiktaş sahilindeki çay bahçesine gider, motorların dalgalılarından kaçmaya çalışır, lafa laflekler, sohbetde dalar, bazı günler sabahı orada ederdik.

Bizden birini arayanlar, bu güzergâhı takip ederek biryerinde yakalayabiliirdi. Cep telefonunun olmadığı dönemde zaman mı boldu bilmiyorum ama bu sıklıkla kullanılan bir yöntemdi.

İşte bir gün Tophane'de oturmuş King oynarken, lap diye attı elini omzuma ilke. Çarpmadık tabii ki karşılaşmamıza. Beni arıyormuş zaten kilometrelerdir.

Yancı oturdu. Oralet söyledi. Oyun bitti muhabbet bitmedi, bir yerde son otobüsle dönmek gerekti. Beraber otobüse yürüdük, benimle bindi. Ben de dalmışım lafa, beraber gittiğimizi anahtar evin kapısına sokunca fark ettim. «Aaa bize geldik!» dedim.

"Ya ben sana söyleyecektim de laf lafaıı, daldım. Ben bir süresinde kalsam sorun olur mu?"

Öğrenciliğin en çok bu yanlarını özlüyorum. Her şey o kadarteklifsiydi ki. Kal tabii ilke zaten hangi gün kimin kimde kalacağı belli mi? Öğrencievi burası. Birnevi ihti yaç sahipleri dergâhı.

Dur bir şarap alayım bize, dedi. Kapıdan geri indi bakkala. O zamanlar bakkallarda da şarap oluyordu, her saat alınıyordu. Ekseriyetle de böyle anlamsız saatlerde.

Cepte para yok diye gün geliyor 18 durak yürüyoruz, böyle birimiz aniden şarap almaya

iniyorsa ya haydan para geldi ya da büyük bir sıkıntı var anlamına geliyor.

Şarabınıyarısını içtik, yanına da azıcıkkaşar kestirmiş. Sonra dedi ki, "Benim kalacak bir yerbulmam lazım."

Evi hem güzeldi, hem kirası uygundu. Bir süredir sevgiliyle kalıyordu. Yazın memleketeye gitmiş. Döndüğünde kapıyı esmer güzeli bir kız açmış. "Sen ilke olmalısın, hay Allah sürpriz yapacağını düşünemedik. Ben çıkayım, siz konuşun" deyip terlikleriyle çıkıp gitmiş.

Bir aydır beraber yaşıyorlarmış. Mutluymuşlar. Uzaktaiken söylemek istememişler. Kızcağız da yurttan çıkıp eve yerleşirken bir sürü eşyasını getirmiş. Zaten ilkenin çok eşyası da olmadığından, evden o ayrılmak ister diye düşünmüşler. Bir başına o ev ona büyük gelirmiş zaten. Rahatça toparlanmak isterse, onlar dışarda bekleyebilirlermiş. Depozitonun yarısını da gazeteye sarıp vermişler.

İlke de bunu, hafta sonu ekinde burcunu okur rahatlığında anlatıyor, cıldırır sakinliğiyile.

"Sen iyi misin? Ya nur indi sana ya kısmi felç?" dedim. "Yok biz sülalece böyleyizdir" dedi. Ne demek böyleyizdir?

"Biz aşkı bulunca minnet ederiz ama hayata tutundurduğu için, açtığı kapılardır minnetimiz kapattıklarına değil"

Başladı sakince anlatmaya:

"Bizim büyük dede, evlendikten 3 ay sonra Trabıusgar Harbi'ne gitmiş asker olarak. Çok da sakın adammış, çok sabırlı. Bir sürü şaşmalık olmuş, bu gitmiş İngilizlere esir düşmüş, İtalyanlara biledeğil. Dil

de bilmiyor, doğru dürüst kayıt yok kuyut yok. Kendini Hindistan'a giden bir gemide bulmuş. Bir süre orada çalıştırılmış. Sonra bakmış olmuyor, kaçayım demiş. Bu kaçayım lar ceptepara bittikçe biryerde kimliksiz, isimsiz üç otuza parayacılaşıp yeni bir illegal yol bulmakla oluyordu tabii. Ne uçak var ne hızlı trenler. Dönmesi tam 12 sene sürmüş. Sakalı göbeğine ulaşmış halde

varmış evin kapısına.

Taze gelin bıraktığı karısına kavuşmanın sevinciyle. O kadar badireye rağmen, elinde rengarenk ipek bir şal Hindistan'dan, bir de boncuk bileklik.

Kapıyı 4-5 yaşlarında bir çocuk açmış, ardındankucağında 2 yaşında bir bebeyle, karnı burnunda karısı çıkmış.

Kime baktınız? Kocam evde yok, demiş.

Büyük dede, sizin, demiş ilk kocanız İsmet miydi? Kadın paniklemiş, ne oldu, neden sordunuz?

İsmet size selam söyledi, bunları gönderdi, dedi ki: "Ben, ona kavuşmak hayalim olmasa hayatta

Bizden birini arayanlar, bu güzergâhı takip ederek bir yerinde yakalayabiliirdi. Cep telefonunun olmadığı dönemde zaman mı boldu bilmiyorum ama bu sıklıkla kullanılan bir yöntemdi.

kalamazdım. Çok öleyazdım, hep onu düşünüp dayandım. Haberi geldi, beni beklememiş. Canı sağ olsun, bana ömür verdi."

Kadın gözlerini kurulamış. Sağ mı? demiş. Sesinden biletanımamış İsmet'i.

Sandal

Adam sandalı yıllar önce almıştı. Bir sevgili bulması ise yeni sayılırdı. Deniz adamıydı; denizin şekillendirdiği, serpiştirdiği, silkelediği şekilde düşünür, karşıdakini deniz yerine koyardı. Denize açılmak, denize dalmak, denizin kıyısında olmak, rüzgârını yutmak nasıl bir vazife yüklerse insana, eksiksiz yerine getirirdi. Bunu bir vefa olarak görürdü, aksi ise ihanet.

Adam sandalıyla bir nesneyle kurulabilecek en hissi rabıtaı yaratmıştı. Onunla açılınca yaşadıklarını yazsa sayfa bomboş kalırdı. Sayfayı doldurmak için açılmıyordu ona; boşluğunda açılıyordu denizler onun. Görmesini bellemişti denizde, bir de görmemesini. Hatırlamasını öğretmişti iyon, bir de unutmasını. Ahaş sandalı asla su almıyordu. Nasıl alsın? Tahtaların birleştiği aralıklara önce pamuk tepir, sonra macun atar tekne ustaları. Bu adam boşlukları içindeki denizle dolduruyordu. Gerçek deniz sandala girmeye cüret edemeyip, yoldan çekiliyordu. Böylelikle yol alıyordu adam. Yol aldıkça ikiye bölünüyordu: bitmeyen iyi niyeti, yaşadığı ihanet ve kocaman bir sırtlatarlası unutulmaları tarafı; gelen sevgili, getirdiği umut ve cıvıltı bir heyecan ise hafızasına gemici düğümüyle bağlanan taraf oluyordu...

Tüm bunları deniz yapıyordu. Deniz bir sevgili, adam ise sandalı. Onu denizin bir armağanı olarak görüyordu, onu iyi etmesi için yollanan içten bir armağan. Bu nedenle çok güveniyordu ona. Deniz gibi inanıyordu.

Kız da çok seviyordu denizi. Babası küçük sefiye yerinin balıkçıydı. Yani kızı da deniz büyümüş, verdikleriyle bu yaşa getirmişti. İkinin de saçları kıvrık, tenleri esmer, gözleri karaydı. Denize yoruyordu adam bunu, bu ortaklığı deniz sağlamıştı zannınca.

İşte tüm bunları sağlayan sandalıydı. O olmasa açılmayacak, açılmanın unutamayacak, unutamayınca sevgiliyi hatırlamıyacağı. Sevi yordu bu adam ve çok güveni yordu. Dünya yansa su yanmazdı, fırtına çıksa barınak vardı, ne yolda bir engel, ne de imaviliğin sonu. Böyle böyle düşünürken akşam olmaya başladı. Kıyıya yöneldi ve her zaman sandalı bağladığı sahilde, aynı dubanın yanına vardı. Sakince indi sandaldan. Sıkıca bağladı demir ipini. Aynı titizlikle baş ipini dubaya geçirdi ve sabitledi sandalı. Bu denli ıhtiyatlı olması da denizin ona sunduğu bir armağandı. Şöyle bir süzdükten sonra sandalı denize emanet edip evinin yolunu tuttu.

Böylesine düşleri, böylesine güveni, böylesine dünyaya boca etmek kim bilir ne getirir insana, kim bilir ne götürür insandan? Her şey bu kadar sevdiği denizin bir çekilmesine baktı. Adam sabah vakti hasretle geldiği sahilde yanarak kömüre dönmüş sandalı buldu. Önce gece olmayacak şekilde deniz çekildi, kayık balıktan zemine oturdu. Sonra barınakta yangın çıktı. Sıkı sıkı bağladığı baş ipi yangını bir fitil gibi kayığa aldı. Geriye kalan ise kömüre dönen tahta parçaları oldu. Öyle ya tüm bunları deniz yapıyordu.

Sağ,
sağ
demiş
İsmet
dede. Hem
de ne sağ. Malikane
yaptırdı okyanus ötesinde,
bahçesinde meyve bahçeleri
var, mermerden süs havuzları.
Hep seni yanına aldırmaı hayal
ediyordu. Her şey tamam olsun
diye bekliyordu. Duyunca çok üzülürdü
ama canı sağ olsun dedi işte, neyim
varsa onun sayesinde dedi. Hakını helal
edecektişsin.

Kadının gözleri kocaman açılmışken,
dönmüş ardını gitmiş. Başlamış
çalışmaya, hırsla. Önce hamallık,
toptancılık, kabızmalık derken
20 sene sonra başkentin en iyi
otellerinden birini açıyor, sonra
bir gece kulübü, sonra bir tekstil
fabrikası... İçinde mermer
havuzu olan meyve bahçeli evi
de oluyor, yazlıkları da... 3 kere
evleniyor, 6 çocuğu, 14 torunu
oluyor. Babamlar bile hâlâ ondan
kalanları yöneterek yaşıyor, ben kaçınıcı
nesilim, şu şarabımız bile sayesinde. Bizim
ailemizin en büyük hikâyesi İsmet
dede olduğundan herkes onun hayatını
feyz alır. 'Ben esir düşmesem, Kurtuluş
Savaşı'nda ölecektim, o kadını sevmesem
dönmeye çalışmayacaktım, kalbim
kırılmasa böyle hırslanmayacak, böyle
bolluk görmeyecektim' dermiş. Biz kapılarda
karşınız aşkı da ayrılığı da. Aşk hayatta
tutar, acısınsan kırbaçlar. Dur bakalım
bundan sonra neler gelecek başıma."

Böyle anlatmıştı. 25 sene önceydi. Nereden
mi geldi aklıma şimdi?

Londra'da burs bulup yüksek lisansa gitmişti,
daha da görmemişim. Facebook'tan
bir mesaj atmış. Evlenmiş çoktan,
3 çocuğu varmış. Okyanusta
ufak bir adada yaşıyormuş.
Kayınpederi tahtioğlunayani
İlke'nin kocasına bırakıyormuş.
Gelsem çok sevinmişim. "Seni
krallar gibi ağır larım" yazmış.
Gülen yüzü emoji koymuş
sonuna da. Hayat...

İkisi de, "sanatın, büyük yoksulluğun ve ezilmişliğin en güçlü silahı olması için" yaşadılar.

Biri Yılmaz Güney diğeri Erkan Yücel...

ORHAN AYDIN

İkisi de birer yıl arayla, aynı gün ve aynı ayda göçüp gittiler bu her yanı ışıklı dünyadan.

İkisi de yoksul çocukları ama öylesi miraslar bıraktılar ki geriye şimdilerde izlerini sürenler bahtiyar.

Biri Yılmaz Güney, diğeri Erkan Yücel.

Bu iki coşkun yüreğin yalnızca ölüm aylar-günleri değil örtüşen, kavganın orta yerinde kucaklaşanlar hayatı yeşertirken de buluşabiliyorlar.

İkisi de kahrolası faşist dayatmalardan paylanmadüşenleri aldılar.

İkisi de cezaevlerini yaşadı, ikisi de ürettikleri yüzünden yargılandı, yasaklandı, düşman ilan edildi.

İkisi de yılmadı.

Hem içeride hem dışarda bıkmadan, usanmadan hiçbir baskı ve zulme boyun eğmeden insanlığın banşık geleceği için ürettiler.

İkisi de, "sanatın büyük yoksulluğun ve ezilmişliğin en güçlü silahı olması için" yaşadılar.

İşçilere gönül verdiler grev halaylarında omuz tuttular, topraksız köylülere sevdalandılar, birlikte eşitlik türkülleri söylediler, gençlere katıldılar, okul avıllarında boykotçu oldular, emekçi halkın ellerinden tuttular, umut oldular, meydanlardan özgürlüğün-eşitliğin şirri olup taştlar.

Biri sinemanın bu topraklarda yaşamış en güzel kızıl ışığı, diğeri tiyatronun karantaktan yobazı.

sıkılan yumruğu.

Tuhaftır yolları keşiştiğinde aynı düşümler.

Bir filmde birlikte olmaya kararvermişken hayat onları başka bir kucaklaşmanın içine savurdu.

Endişe filminin açılış sahnesinde tarlaya işçi taşıyan kamyonun arkasında oturan Yılmaz Güney'dir ama filmde rolü oynayan Erkan Yücel.

Erkan içeri düşen ustanın yüzünü güldürür, film Sanremo'da hem en iyi oyuncu hem en iyi film ödülü alır, faşizme bir kez daha yumruk atarlar.

Erkan'ın ödülünden sonra Yılmaz Güney'i ziyaretini anımsıyorum, kır çiçekleriaçmıştı yüzünde.

Elbette çok sözler edildi onlara dair.

İkisine de "komünist" dediler, ikisine de "dinsiz", ikisine de "vatan haini..."

İkisi de övündüler komünist olmakla, inanç köleliğini yere çalmaktan onur duydular, reddettiler vatan satıcı sahtekârların yaftalamalarını.

Ürettiler Anadolu mutlu olsun diye.

Ürettiler banş olsun, kardeşlik olsun, bitsin bu kahpe devran diye.

Ürettiler dinsinacılar, ağlamasın analar, çocuklar diye.

Ürettiler insanlar özgürlüğündeyi.

Ürettiler herkes ekmek yeye bilsin diye.

Ürettiler sanatı yersin hayatı kuşağındeyi.

Resim oldular, müzik oldular, şiir oldular, film oldular, oyun oldular kaldılar bugüne.

Yılmaz ağabey, 9 Eylül 1984 günü Paris'te yeni filmi için yatağında sancılar içinde ter dökerken ışık oldu.

Gidemedim, çok canım yandı.

Erkan Yücel, 9 Eylül 1985 günü Lorca'nın *Kanlı Düşün*'ü setinden dönerken Kuşadası'nda düştü topırağa.

Aynı gün Beyoğlu'ndan Yaman Okay'ın sesi yükseldi, "Erkan Yücel öldü, bu akşam trenle gidiyoruz, gelmezseniz siz bilirsiniz ama bilin ki Erkan, tabutun kapağını kaldırıpkimler gelmemiş diye bakar."

Gidemedim, yola çıktım yığılı kaldım.

Hayat mı yaşıyor, yoksa üstümüze düşenkirliyağmur damlaları mı çok canımızı yakıyor bilmiyorum ama bu dünya, bu ülke bu iki adamsız çekilmez gibi değil.

ÖMER HAYYAM: "Ben düşündükçe var dünya, ben yok o da yok"

“ Bu dünyadan başka dünya yok, arama: Senden benden başka düşünen yok, arama... Vazgeç ötelere, yorma kendini: O var sandığın şey yok mu, o yok arama... ”

iran'ın Nişabur şehrine İstanbul'dan otobüsle 3 günde gittim. Yol boyunca ona neler soracağımı düşündüm. İnsanın insana, hayvana, doğaya yaptığı zorbalıkları mı sorsam yoksa aşkı, şarabı ve gökyüzünü mü sorsam karar veremedim. Ömer Hayyam'la buluşmaya dakikalar kala hâlâ çok heyecanlıydim. O bilim insanı, filozof ve acayip bir şair... Daha geçen ay Sabahattin Eyüboğlu, benzerine az rastlanan bir durum olan Doğulu bir düşünür olan Hayyam'ın Batı'da değer görülmesiyle ilgili, 'Doğu ve Batı ayrılığı sanatçıların arasında değil, toplum düzenleri, devlet biçimleri, din ve ahlak anlayışları arasında olmuştur. Kültür için Doğu-Batı diye ayrı ülkeler yok, yayılma, gelişme imkânlarının azalıp çoğaldığı yerler ve zamanlar vardır. Ne mutlu düşündüğünü onun gibi rahat söyleyebilene' diye bir yazı yazmıştı. Akımda o yazının detaylarını düşünürken 6 katlı binanın merdivenlerini soluksuz çıktım. Nişabur'u kuş bakışı gören ve inanılmaz bir manzaraya sahip terastaki kafede oturacağımız masayı ben seçtim. Hayyam masaya gelir gelmez bir şarap söyledi masaya. Daha ilk anda, şimdiye kadar onun gibi biriyle hiç tanışmadığımı biliyordum...

■ Bilim ilerliyor, teknoloji her yerde ama insan hâlâ hep eksik. Hep bir arayış hep bir yalnızlık var sanki bu dünyada. İnsan nasıl doyum yaşar? Varlığın sırları saklı sende, benden: Bir düşün ki ne sen çözebilirsin ne ben. Bizimki perde arkasında dedikodu. Bir indi mi perde, ne sen kalırsın ne ben.

■ Miritlerini cennet vaadiyle kandıran tarikatların sayısı her geçen gün artıyor. Herkes hacı, herkes hoca... Din satıyor, para kazanıyorlar. Ne olacak bu için sonu? Hacı hoca olmuştun, kaç para... Hırka, tesbihi, post, seccade güzel: Ama Tanrı kanar mı bunlara... Felek ne cömert aşağılık insanlara... Han, hanım,

dolap değirmen, hep onlara. Kendini satmayan adama ekmek yok, sen de gel yuh çekme böylesi dünyaya...

■ Herkes ne kadar dindar olduğunu kanıtlamaya çalışıyor artık her yerde. Kimi gittiği namazı paylaşıyor, kimi ettiği duayı. Mecbur mu bunu göstermek ona buna? Camiye gittim, ama Allah bilir niye: Ne namaz kılmaya, ne dua etmeye. Eskiden bir kılımla aşırımdım camiden, o eskidi gittim yenisini yürütmeye. Sen sofosun, hep dinden dem vurursun, bana da sapık, dinsiz der durursun. Peki, ben ne görünüyorsam oyum, ya sen? Ne görünüyorsan o musun?

■ Yalanlar unutuluyor, yalanları ortaya çıkarırlar suçluyor. İnsanlar ders almıyor yaşadıklarından. Gücün yanında olanlar 'iyi', boyun eğmeyen 'kötü' sayılır oldu. Hep mi böyleydi bu? Dünya 3-5 bilgisizlin elinde... Onlarca her bilgi kendilerinde. Üzülmeye eşek eşek beğenir. Hayır var sana kötü demelerinde. Yarım somunun var mı? Bir ufak da evin? Kimselerin kulu kölesi değil misin? Kimsenin sırtından da geçtiğin yok ya, keyfine bak! En hoş dünyası olan sensin... Çirme şu alçakların hizmetine, konma sinek gibi pislik üstüne, iki günde bir somun ye, ne olur, yüreğinin kanını iç de boyun eğme.

■ Öbür dünya vaat edilse bile mi? Bu dünyadan başka dünya yok, arama: Senden benden başka düşünen yok, arama... Vazgeç ötelere, yorma kendini: O var sandığın şey yok mu, o yok arama...

■ Peki bu dünya? Ben olmayınca bu güller, bu serviler yok. Kızıl dudaklar, mis kokulu şaraplar yok. Sabahlar, akşamlar, sevinçler, tasalar yok. Ben düşündükçe var dünya, ben yok o da yok.

Y. EMRE CEREN

Ullikummi Şarkısı

Eski Tanrılar duyunuz... "Eskiden kudretli Alalu gökyüzünde kral idi. İlk tanrılardan kudretli Anu da onun huzurunda durur, ayaklarına kapanır ve içkilerini sunar."

Gökyüzü Krallığı'nın ilk kralı, büyük Alalu'ydu. Alalu gökyüzünde hüküm sürüp yeryüzünü yönetirken Tanrı Anu ise Alalu'nun sakiliğini yapmakta, ayaklarına kapanmaktaydı. Dokuz yıl boyunca Alalu'ya sakilik yapan Anu, bir gün tahtı ele geçirmek için Alalu'ya savaş açtı ve bu savaştan galip çıkıp onu yeraltına sürdü. Böylece gökyüzünden ilk düşen Alalu oldu. Alalu devrilince, Gökyüzü Krallığı'nı Anu yönetmeye başladı. Yıllar boyunca saltanatını korudu ve sevinç içerisinde tahtta kaldı. O tahttayken sakisi, Tanrı Kumarbi'ydi. Kumarbi Alalu'nun oğluydu ve babasını deviren tanrının sakiliğini yapmaktaydı. Dokuz yıl sonra ise babasına yapıldığı gibi tahtı ele geçirmek için Anu'ya savaş açtı. Anu korku içerisinde gökyüzüne kaçarken, Kumarbi peşini bırakmadı ve Anu'nun cinsel organlarını ısırdı ve yuttu. Kumarbi rakibini alt ettiğini düşünüp sevinirken, "Bu sevinci gören Anu gülmeye başladı; Bunun için çok sevinmel! Senin içine ağır bir yük koydum: Önce seni Fırtına Tanrısı Teşup'a gebe bıraktım. İkinci olarak, seni karşı durulmaz Aranzah Nehri'ne (Dicle Nehri) ve üçüncü olarak kudretli tanrı Taşmıuş'a gebe bıraktım... Öyle olacağını ki, gelip başını kayalıklara vuracağını" der. Böylece gökyüzünden ikinci düşen Anu olur...

Kumarbi Gökyüzü Krallığı'nın başına geçer, ama Anu'nun kehanetini unutmaz. İçinde büyüyen varlıkları öldürmek, bu kehaneti durdurmak ister. Dişlerini parçalama pahasına dev bir kayayı midesine indirir. Ancak bu da içinde büyüyen Fırtına Tanrısı'nı engelleyemez. Kumarbi çaresiz kalır ve bu çaresizlikle tahtın korumaya çalışır, derken Anu'nun lanetleri gerçekleşir ve kendisini korkutan Fırtına Tanrısı Teşup ile diğer çocukları dünyaya gelir. Tanrıların Babası Kumarbi, Fırtına

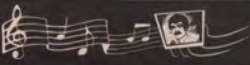
Tanrısı Teşup boyun eğmez. Aklına kurnazlık gelir ve esasını alıp yerinden kalkar, rüzgârları ayakkağı gibi ayağına giyer ve yola çıkar. Serin bir kaynağa ulaşır, orada dev bir kayavardır. Tanrı bu kayayla birleşir ve Deniz Tanrısı'nın da yardımıyla bu kayadan bir yaratık doğar.

Doğan yaratığa Kummia kentinin laneti anlamına gelen Ullikummi adını verir. Kumarbi artık planını kurmuştur ve çocuğu büyükren saklamaları için Kader Tanrıçalarına verir. Onlar da dünyayı sırtında taşıyan Ubelluri'ye verirler. Ubelluri, bu çocuğu da sırtında taşır ve büyürken göz kulak olur. Taştan doğma Ullikummi, "Gökleri ve toprağı inletti, bir kule gibi büyüdü. Taş canavarın yüksekliği dokuz bin fersah ve Kummia kentinin önünde yükseliyordu." Bunu gören Teşup, Taşmıuş ve İştar derhal savaş hazırlıklarına başlarlar. Ama kâfi gelmez; Ullikummi, Teşup ve beraberindeki yetmiş tanrıyı yener ve git gide büyümeye devam eder. O kadar büyük ki Gökyüzü Krallığı'na sığınmış tanrıların yeryüzüyle iletişimi kesilir.

Yenilen tanrılar tekertekersaklanırlar ve Fırtına Tanrısı Teşup var gücüyle Yeraltı Tanrısı Ea'ya yazar: "Eski ilk tanrılar, sözlerimi işitin! Eski mühür evlerini tekrar açın! Soyumun mühürlerini getirsinler ve onu orada mühürlensinler. Yeryüzünü ve gökyüzünü ayırdıkları bakır aleti getirsinler. Biz, Kumarbi'nin tanrılara karşı bir asi olarak büyüttüğü o taş canavar Ullikummi'nin ayaklarını keseceğiz." Rızası kabul görür. Yeraltı Tanrısı Ea, daha önce yerle göğü birbirine bağlı tutan bağı kestiği bakır aleti getirir. Ullikummi'nin ayakları kesilir ve düşen taştan yaratığa bütün tanrılar saldırırlar. Teşup tahtına kavuşur ve ziyafetler tertip edilir.

RESİMLİ ŞARKILAR

BURAK AĞDEMİR

HOR GÖRÜLENLERİN TANRIM
İSYANIDIR BU...

SEVİP, SEVİLMEYENLERİN
İSYANIDIR BU...

DÜZENSİZ DÜNYANIN
GÜNAHIDIR BU...

YAKARSA DÜNYAYI
GARIPLER YAKAR!

İSYAN EDE EDE
OLDUK GÜNAHKAR..!

MUTLULUK BİZLERE
UZAKTAN BAKAR...

TANRIM BU DÜNYAYI BAŞKA KİM YAKAR..?

YAKARSA DÜNYAYI
GARIPLER YAKAR!!!

Beyaz karga

Ayak parmaklarının her biri parçalanıp kan gölüne dönece kadar bale yapmak istiyordum. Dünyanın en iyi ballet olmak için Tanrı'nı bile kurban edebilirim. Ruhumu ele geçiren bu tutku, beş yaşındayken annem ve dört kardeşimle operaya gittiğimizde içime yerleşmişti. İkinci Dünya Savaşı yıllarıydı. Kış, tüm kasvetiyle mahallemizi gelmişti. Kar, savaşın izlerini örtmek istercesine mahallemizi baştan aşağıya beyaz boyamıştı. Yaşıtım çocuklar, sokakta saatlerce kar topu oynuyordu. Kar topu sanki babalarının yokluğunda da o yokluğu duvara çarpıp yerle biretmek istiyorlardı. Ben ise, insanları dansıyla savaşın ve ölümün olmadığa, kahkahaların fevzakladığı diyarlara götürmenin hayalini kuruyordum.

Yaşam amaçlarının hepsi savaşta ölmüş ve sadece bale kalmış gibi tutunmuşum baleyce. Elevation¹ yaparken savaşın pis kokulu izlerini sanki büyük bir karadeliğeyolluyordum. Beş yaşından beri bu duyguyla öyle çok ve yoğun çalışmıştım ki ayak parmaklarımda, üç tarafı kanla çevrili yara adacıkları oluşmuştu. Birlikte geçirdiğimiz on sekiz yılın sonunda acılarım, ağrılarım ve yara adacıklarım birleşip beni Rusya'nın en önemli bale ekibinin baş dansçısı yapmıştı. İşte şimdi büyük bir ekleple Sovyet Rusya'dan çıkıp Fransa'ya gidiyoruz. Uçar adım havaalanından çıkıp Paris'i kaş kaş dolaşacakken omuzmda bir KCB ajanının elini hissediyordum. Sovyet Rusya, yabancı ülkenin hiçbir sanatçısıyla konuşmamamızı, ülkenin içinde olup biteni anlatmamamızı içimizle birlikte KCB ajanlarını da Fransa'ya yolluyor. Ne olduğunu sormak için arkama dönüyordum. Sağ elini uzatıyor, avucunu bana doğru açıp "Pasaport" diyor. Ajanlar, başka bir ülkeye kaçmamamızı içimizle havaalanı kontrolünden geçtikten sonra pasaportlarımızı topluyor. Sağ arka cebimden çıkarttığım pasaporta öfkemi de koyup ajana veriyorum.

Havaalanı çıkışında bizi bekleyen otobüse binip otele doğru hareket ediyorduz. Paris'teki otelimize geldiğimizde dikkatimi Cumhuriyet heykeli çekiyor. Otele girmiyor, hipnotize olmuş gibi heykete doğru gidiyorum. Heykelin üzerinde "Eşitlik, Kardeşlik ve Özgürlük" yazıyor. Özgürlük düşüncesini içime hapsederken arkamda yabancı adamlar duyuyorum. Arkamı döndüğümde KCB ajanlarının gözlerinde inşa ettikleri hapisaneyi benitakip ettiklerini görüyordum. Umursamıyorum. Tüm gün Paris'in sokaklarında aylak aylak dolaşuyordum.

Otele döndüğümde panoya asılan, prömiyerde dans edecek isimlerin listesine bakıyorum. Paris sokaklarında özgürce dolaşmamın cezasını, ilk gün sağnehçekamayıp alıyorum. Öfkeden

deliye dönecekken aklıma daha haftalarca burada olduğumuz geliyor ve rahatlıyorum.

Prömiyerdan sonra Fransızların şerefimize düzenlediği davete katılıyoruz. Davet alanında KCB ajanları, yabancı sanatçılara aramızda Çin Seddi kuruyor. Hiçbirimize diğer tarafa geçiş izni vermiyor. Duvarın diğer tarafında hayran olduğum Fransız balet Pierre Lacotte² görünce içimde hapsedtiğim özgürlük bir volkan gibi patlıyor ve Çin Seddi'ni yok ediyor. Soluğu Fransız sanatçıların yanında alıyorum. Sabaha kadar şirden, resimden, baleden bahsediyorum. Kelimeleri yudum yudum içip sarhoş oluyorum.

Ertesi sabah sarhoşluğum etkisiyle güneşten önce uyanıyor, Louvre müzesine alıyorum. Tabloların önünde zaman algım yok oluyor. Medusa'nın Salı'ndaki renklerin ışığı beni içine çekiyor, derinlik sarhoşluğuna yakalanıyorum. Sarhoşluk, gösteri saatinin yaklaşmasıyla yerini korkuya bırakıyor. Müzeden çıkar çıkmaz gösteri alanına gidiyorum. Salonun ışıkları kapanıyor. İzleyiciler, ölüm sessizliğini gıyıp beni beklemeye başlayınca başaramayacağım korkusu, sessizliğe binip yüreğimde dört nala koşmaya başlıyor. İçimdeki korku dağını yok etmek için derin bir nefes alıyorum, hiçbir işe yaramıyor. Senfoni Orkestrası Vivaldi'nin dört mevsimini çalıyor. Vivaldi'nin notalarını adımlarıma bağlayıp tüm korkumla dans etmeye başlıyorum. Seyircilerin sessizliği daha da artıyor. Pürdikkat beni izliyorlar. Elevation yaptığımda seyirciler de benimle birlikte sanki havaya yükseliyor. Tüm saloncoşku ve heyecana doluyor. Arabesk³ yapıp dansımı bitirdiğimden ölüm sessizliği yerini, gök kubbeyi delen alkışlara bırakıyor.

Sahnedan indiğimden Pierre Lacotte, tebrik etmek ve yakın arkadaşları Clara Saint'i benimle tanıştırmak için yanıma geliyor. Clara Saint'in mimiklerine dantel gibi işlenmiş hüznün dikkatimi

çekiyor. Başbaşa kaldığımızda hüznünün nedenini soruyorum. Üç hafta önce erkek arkadaşını trafik kazasında kaybedtiğini, sevgilisinin giderken kendisine hüznü miras bıraktığını söylüyor. "Bugüne kadar onu düşünmediğim bir an bile yoktu ta ki seni izleyene kadar. Üç saat boyunca dansının ışığı kararlılığı yok etti" demesiyle beş yaşında kurduğum hayali gerçekleştirmem mutluluğumu yaşıyorum. Mutluluğum, otele döndüğümde KCB ajanlarının "Eğer bir daha Fransızlara gece dışarı çıkarsan dans etmene izin veremeyiz" tehdidiyle parampaçka oluyor. Yine de kimsiye boyun eğmiyorum. Pasaportum onlarda olsa da özgürlüğümü ellerine bırakmıyorum. Fransalardan ayrılna kadar yaptığım her dans gösterisinden sonra sabahlara kapalı Clara Saint'a eşliğiyorum. Paris'te mükemmel bir beşhafta geçirdikten sonra İngiltere'ye dansımla büyülemek için havaalanına doğru gidiyorum.

Havaalanında dostum Lacotte'in beni uğurlamaya geldiğini görüyorum. Lacotte'le vedalaşırken yanıma bir KCB ajanı geliyor ve Moskova'ya dönüşüm gerektiğini söylüyor. İngiltere'deki gösterilerinin neden iptal edildiğini öğrenmeye çalışırken bale ekibinin Londra uçağına doğru gitmesiyle İngiltere'nin sadece benim için iptal olduğunu anlıyorum. Yaşamım, KCB ajanlarının ellerinde kapana kısılmış serçe gibi can çekiyor. Ne yapacağımı bilemiyorum. Buğulu gözlerle Lacotte'ten yardım diliyorum. Lacotte, KCB ajanlarını engellemeye çalışsa da başarılı olamıyor. Çaresizliğimle bir sandalyeye oturuluyorum. O sırada havaalanına Clara giriyor ve KCB ajanlarına benimle vedalaşmak istediğini söylüyor. Ajanların izin vermesiyle yanıma geliyor ve kulağıma, özgürlüğümü giden bileti fısıldıyor. Tüm cesaretimi toplayıp ayağa kalkıyorum. KCB ajanları ne olduğunu anlayamadan hemen arkamda duran iki Fransız polisine siyasi iltica talebinden bulunduğumu söylüyorum. Havaalanı karışıyor. KCB ajanları beni Fransız polisinin elinden almak için her şeyi yapıyor. Birisi yakama, bir diğeri koluma yapışıp kendi tarafına çekmeye çalışıyor ancak Fransız polisi beni bırakmıyor. Kabakuvvetisiyle yaramayınca bir başka KCB ajanı ruhumu yapıyor. Eğer burada kalırsam bir daha Sovyet Rusya'ya dönemeyeceğimi ve ailemi göremeyeceğimi söylüyor. Tereddüde düşünüyorum. Fransız polisi, kararımı netleştirmem için beni iki kaplı bir odaya götürüyor. Arka kapının Paris'e, ön kapının ise Moskova'ya gittiğini söyleyip odadan çıkıyor. Gözlerimi kapıyorum. Ruhum, Vivaldi'nin dört mevsimini çalmasıyla geliyor. Bale için ailemi kurban edip Elevation yaparak arka kapıdan çıkıyorum.

1: Dans edenin değişik hareketler yaparak havaya yükselmesi.

2: Bir seri hareketlerden kurulu poz.

TAŞ

Yılları yıllar öncesinde de taşı bir insan tanıdım. Taş üzerine dükkânı vardı. Kadıköy'de. Çok da tatlı adamdı. Ama şimdi düşününce o kadar da tatlı değilmiş galiba diyorsun. Ya da öyleydi de, ne bileyim ben, bilemiyorum. İnsan çünkü bazen bilemiyor. Bilmesi lazım ama bilemiyor. Bilemiyor da bilemiyor, bilemiyor da bilemiyor. Bilemiyor. Yor. Taş değil aslında, ben kendim jeofizik mühendisi olduğum için, biz taş demeyiz, mineral deriz. Ama bunu mineral deyince de herkes anlamıyor. Taş işte o yüzden yani. Taş. Taş üzerineydi dükkânı. Taş manyağı bir kişiydi zaten. Türkiye'yi köşe bucak geze geze taş arayan, bulan, sergileyen, neşesine göre satan, neşesine göre satmayan, değişik bir kişiydi. Bazen görüyordum, dükkânına kokanalar geliyordu. Onlarla uzun uzun sohbetler ediyord, günün sonunda ise yine neşesine göre taş varsa elinde güzel, satıyordu, yine neşesine göre satmıyordu. Ara ara uğradım dükkânına. Çok güzel taşları vardı, bir de dev taşı vardı. En çok da o taşı seviyord. "Buna bakıp bakıp mutlu oluyorum" diyordu. "Bunu kesinlikle satmam" diyordu. Vara yoğa konuşuyordu. Güzel adamdı aslında. Yani inceden bir kolpası var gibiydi de, bir yandan da özenebilirirdin de böyle bir insana. Kendi hayalinin peşinden koşup kendi işini yaratmış. Düzene karşı durmuş. Risk almış. Ne bileyim, böyle bir insandırı yani kendisi. Bir de bunun yeğeni vardı, benden birkaç yaş daha büyük. Benim yaş da o zaman on yedi olsun, hadi on sekiz olsun. On dokuz değilim ama. Belki de on dokuz'um, bilemiyorum. Hatta size şöyle söyleyeyim, on dokuz'um. On dokuz da ne güzel bir yaşmış. Ne güzel bir yaşmış da ne güzel bir yaşmış. Hey yavrum hey. Yeğeni de ilginç biriydi tabii. Omuzunda dev iguanasıyla geziyordu öyle. Bir buçuk metre kadar dev iguana. Muhabbetimiz yoktu ama. Snob derler bizim aralarda böylelerine. Böyle bir havalı, edalı tavırlı. Ben de işte tam karşısında kitapçıda çalışıyordum. O zamanlar jeofizik mühendisliği okuyorum. Üniversite öğrencisiyim, yumurta gibi çocuğum. Kitapçadaki iş sezonluktu. Bir iki hafta içinde bitecekti kitapçadaki iş. Ben de bir gün bu taşı ağabeyim yanına vardım. Dedim ki yani, "ben" dedim, "kitapçadaki iş bitince acaba burada size yardım edebilir miyim, en azından hafta sonları gelsem, olmaz mı yani" dedim. "Hem ne güzel dükkân, ben de zaten jeofizik mühendisliği okuyorum, güzel olmaz mı" dedim. İş istedim yani. "Benim yanımda çalışan yeğenim var ya, o da jeofizik mühendisi" dedi. "O mezun"

dedi. "İş bulamadı, yanımda çalıştırıyorum" dedi. "Ben ilköğül mezunuyum, senin gibi jeofizik mühendislerinin maaşını ben veriyorum" dedi. Fakat bu sözleri o kadar tatlı bir üslupla söylüyor ki, kızmıyorsun da. Birçok konuda çok yetenekli bir kişi bu kişi. Karşısındakini etkileme, drav yapma, kendisini satma gibi konularda yiyor ortalığı. O yeğenini de yanında sırf bu sözleri söyleyebilmek için çalıştırmıyorsa ben de hiçbir şey bilmiyorum. Çalışmıyordum da zaten yeğeni. Öyle durup iguanasıyla birlikte poz veriyordu. Bütün gün. Bir gün bir dükkânı temizlediğini görmedim. Çalışmıyordu yani. Çalışıyormuşçasına. O zamanlar pek anlamamıştım fakat bu taşı ağabeyin hayatı şekilmiş, yeni yeni anlıyorum. Neşeli biriydi. Bence neşesi de yalandı. Yıllar sonra haberini aldım, kahrından ölmüş. "Neye kahr etmiş ki" diye soruyorum, "bilmiyoruz ama kahrından ölmüş, hep içine atmış" diyorlar. Deli çıkacağım. Cenazesine sadece kokanalar ve iguana katılmış. Böyledir böyle insanlar. Ben bilirim. Yani insan zaman içinde bilebiliyor artık. Çok var böyle insan. "Ben üniversite mezunu değilim ama şantiyede elektrik mühendislerine ben öğretiyorum kablunun nasıl bağlanacağını, ben olmasam her biri ayrı ayrı çarpılır", böyle çok insan var. "Okuyaniyeyim, cehaleti öveyim", böyle çok insan var. Ama bu yanlış. Bu bir yalan. İnsan bir ülke gibidir. Ne kadar çok okur, ne kadar çok kendisini geliştirir, merak eder, her geçen gün biraz daha donanım sahibi olursa, o ülke kolay kolay yıkılmaz. Dünyanın neresine gidersen gitsin, yabancılık çekmeyecek bir donanıma sahip olmalı bir insan. İnsan dediğin artık vatandaş değil, bir ülke olmalı. Hatta mümkünse dünya olmalı. Hiç olmadı, dünya vatandaş olmalı. Öyle sadece taş'a bel bağlar, bir yalanı yaşarsan, aha da böyle cenazene iguana gelir. Olacağı da bu olur. Diyeceğim de bu kadar, yalnız güzel konuştum.

Acele yok benim, biliyorsun.
Bir gün sana dünyada katlanılacak
tek şeyin sevgi olduğunu öğretecem.

Yusuf Atılgan

Kim duyar sesini
haykırsan
Gücünü tüketme
Dayan bir sınav bu
G ü l ü m s e

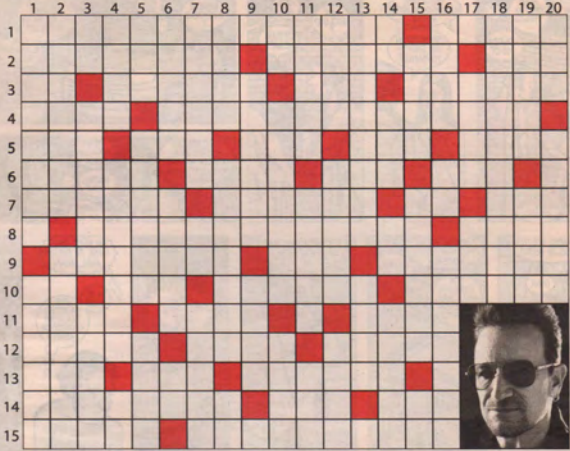
sennur sezer

- İhtiyaz Sahibi: Bergün Yılmaz ve İletişim Tic. A.Ş. adına İbrahim Aydın
- Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Sefir Selçuk Özbek
- Yayın Kurulu: Onder Abay, Barış İnce
- Eleştiriler: Dönüşüm: Haydar Ergülen
- Editörler: Burak Abatay, Mustafa Kömür
- Soluk Elib: Can Binallı Aydın, Onur Tuncay, Selin Kalkan, Merve Bayra, Gazem Çalık, Meral Çınar
- Redaksiyon ve İletişim: bavlul@bavluldergi.com.tr, bavlul@bavluldergi.com
- Kapak: İllustrasyon: Ben Başak Akgöl
- Grafik Tasarım: Barış, Can Sarıcaş
- İletişim: 0546 2883328 • iletisim@bavluldergi.com • bavlul@bavluldergi.com
- Adres: Gülbahar Mahallesi, Avni Dilligil Sokak, Özden Apartmanı, No: 14/3 Mecidiyeköy/Şişli İstanbul
- Basılı: UNIPRINT Basım Sanayi ve Tic. A.Ş.
- Adres: Ömeri Mah. Hadimköy - İstanbul Caddesi No:159
- Hadimköy Armavutköy 34555 İstanbul / TÜRKİYE
- Tel: +90 212 798 2840 / Faks : +90 212 798 2063 - www.bavlul.org.tr
- Genel Dağıtım: Turkuvaaz Dağıtım Pazarlama A.Ş.
- ISSN: 2149-8113 Aylık yaygın süreli yayındır.

Bavul Bulmaca

Çözümü sizinbavulunuz@gmail.com adresine gönderenler arasında yapılacak çekilişte kazananlara bez çanta, rozet ve kitap hediye...

Hazırlayan: İlker Mumcuoğlu

SOLDANSAĞA

1. İmkansızın Şarkısı ve Sahildeki Kafka adlı yapıt-
ları da olan Japon yazar - İlgi. 2. Bir fotoğraf
sanatçısı - Köprü yol - Aşâğılık, alçak. 3. Bulmaca
tanrısı - Yozgat'taki höyük - En kalın erkek sesi -
Osmanlı donanmasında, bugünkü tümamirale eşit
bir rütbe. 4. Mıhrak - Muammer Karaca, Nejat
Uygur ve Zihni Göktaş'ın yıllarca oynadığı oyun. 5.
Gösteri - Ağız - Hava basıncı birimi - Balans gibi
ayarı yapılır - Bıkma, usanma. 6. Tanırsal - Dağ
geçidi, aşılacak yer - Çok ince çelik iğnelerle donatılmış çubuk şeklinde küçük tarak - Gökteki Ay.
7. Seçkin, özenle yapılmış - Piston - Ayak - Gelecek.
8. Emir Kusturica'nın bir filmi - Bir kimseyle
eğlenme. 9. Küçük İskender'in bir şiir kitabı -
Yapma, yerine getire - Türk kahvesini de içine alan
kahve türü. 10. "Behiç..." (Karikatürist, yazar) - Bir
ilacı verme miktarı - İnsanın yaratılış özelliği - "Nur
..." (Kısa filmci). 11. Resimdeki U2'nun solisti -
Temel, ana - Kayık. 12. Mersin'de bir çay - "Gümüş
..." (Tarkan'ın bir macerası) - Batıda, şiirin müziğe
uyarlanmış hali (Şansonlar gibi, Leonard Cohen
gibi, Bülent Ortaçgil gibi). 13. Cilve - Sır - Çok büyük
bir ağaç. 14. İki, üç ya da dört oyuncunun egemen-
liğinde gerçekleşen piyasa - Kamyonet - Sırça. 15.
Yerden sıçrayan çamur - Ucu bucağı olmayan.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. "...Sevgilim" (Alain Resnais'in filmi) - "...Kule" (John Fowles'in romanı).
2. Çoban ısıltı - Başkasının söylediği sözleri ya da cümleleri anlamsızca
yankı gibi yinleme, yankıca. 3. Arjantin'in plaka imi - James Cameron'ın
bir filmi - "Süleyman ..." (Servet-i Fünun dönemi şairi). 4. Tayıya - Tarihlin
babası - Bir strateji oyunu. 5. "...Şarkıcı" (Eugene Ionesco'nun oyunu) -
Sona erdi, bitti anlamında bir sözcük - İstanbul'da yayımlanan Türkçe-Er-
menici haftalık gazete. 6. Altın ve gümüş eritilen kabini içine konulan çirçeve
- Zeki Müren ve Nesrin Sipahi'nin de söylediği ünlü şarkı - Alfred Hitch-
cock'un bir filmi. 7. "Yukio ..." (Seppuku ile aşâğına son veren Japon yazar)
- Yahya Kemal'in, aruz ölçüsü kullanmadığı tek şiiri - Mevsim. 8. Hz.
Muhammed'in savaşlarda kullandığı bir sancığı - Sezen Aksu'nun bir
şarkısı - Bir nota. 9. Uğur Mumcu'nun bir kitabı - Osmanlı gecebekçisi. 10.
"Şilli'de ..." (Şilli'de, Salvador Allende'ye yapılan darbeyi anlatan, Orhan Ase-
na'nın oyunu) - Bir tür toprak - Bir tür sahne gösterisi. 11. Kendini büyük
görme, büyükleme - Kişi - Mevki, makam. 12. Bacağın yere basan bölümü -
Dallas'dızindeki kötü karakter - Yüzücü başlığı. 13. Bağır sakları tutan
karın iç zarı - "Öğüz ..." (Tutunamayanlar'ın yazarı). 14. İlkel benlik - Oyun-
cunun yaptığı - Şart eki - Çorum'un bir ilçesi. 15. Sidik asidi tuzu - Baba
Zula'nın bir şarkısı - Beddua. 16. Değerli bir taş - Su - Yüksek okul. 17.
Ruha ve bedene egemen olmaya amaçlayan bir Hint felsefe sistemi - Eski
bir Türk güreşi. 18. 1870-1927 yılları arasında yaşayan, Kırkpınar'da 18 yıl
başpehiliyanlık yapan, 198 boyunda ve 150 kilo olan, Avrupa ve Amerika'da
çıktığı güreşlerde bütün rakiplerini anında yenen, Türk Aslanı olarak tanı-
nane fanevi güreşçi. 19. At ve eşeğin yeni doğmuş yavrusu - Kadınların süs
eşyası. 20. Maksim Gorki'nin bir romanı - Teyfik Fikret'in evi.

Sayı: 48

Bavul Bulmaca
Çözümleri

SOLDAN SAĞA

1. Çırak Aranıyor-Ardıye. 2. Esiri-
Olasılık-Eylül. 3. Hatıralar-Ukrains
- Anı. 4. Od-Balaban-Raşomov. 5.
Vole-Uno-Atu-Ares-Si. 6. Riya-
Drina-Arun-Süs. 7. Lapina-İlanat

-Sert. 8. Edo-Afoni-Dron-Sürü.
9. Numen-Batki-Nema-Ece. 10.
An-Tell-Perdaha-Hüzün. 11. Clive
- Hal. 12. On-Ross-Katar. 14. Velev-
Ariyeten. 15. İçerik-Emanet-Te.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Çehov-Lena-Koli. 2. Isadora Duncan.
3. Rit-Lipom-Lp-Ye. 4. Arbeyi-Eri
- Levrek. 7. Roland-Oblomov. 8. Alabo-
rina-Wes. 9. Nara-İlitme-Sam. 10.

Is-Nana-Kent-Ra. 11. Yil-Tandır
- Ekin. 12. Oluru-Ar-Hikaye. 13. Rika
- Atonal-Tet. 14. Kaşar-Nebahat. 15.
Corum-Maharet. 16. Resmen-Sahil
- Ne. 17. Dy-Os-Sü. 18. İlan-Serez.
19. Yün-Sürücü. 20. Elitist-En.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://raney.org>

